

43635

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ ve EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
TÜRK DİLİ BİLİM DALI

**TÜRKİYE VE AZERBAYCAN TÜRKÇESİNE
FİİLLERİN KARŞILAŞTIRMALI ANLAM GELİŞMELERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANASYON MERKEZİ**

Danışman :
Doç Dr. Naile HACIYEVA

Hazırlayan :
İdris GÖBÜTOĞLU

KONYA 1995

İÇİNDEKİLER

1. ONSOZ.....	I
2. GİRİŞ.....	II
3. DİL.....	IV
4. KELİME.....	VI
5. FiİL.....	VIII
6. AZERİCE ve TÜRKİYE TÜRKÇESİNEKİ FiİLLER.....	1
7. TÜRKİYE TÜRKÇESİNEDE OLUP AZERİCEDE BULUNMAYAN FiİLLER.....	58
8. ANLAM.....	78
9. ANLAM DEĞİŞMELERİ.....	80
1)Anlam Daralması.....	80
2)Anlam Genişlemesi ve Genelleşme.....	81
3)Başka Anlama Geçiş.....	81
4)Anlam İyilenmesi.....	82
5)Anlam Kotulenmesi.....	82
10. SÖZ SANATI SAYILABILECEK ANLAM OLAYLARI.....	82
1)Deyim Aktarması.....	82
2)Ad Aktarması.....	83
11. TÜRKÇEDE ANLAM DEĞİŞMELERİ.....	83
1)Türkçe'de Anlam Daralması.....	83
2)Türkçe'de Anlam Genişlemesi.....	83
3)Türkçe'de Başka Anlama Geçiş.....	84
4)Türkçe'de Anlam İyilenmesi.....	84
12. TÜRKÇEDE SÖZ SANATI SAYILAN ANLAM OLAYLARI.....	84
1)Türkçe'de Deyim Aktarması.....	84
2)Türkçe'de Ad Aktarması.....	86
13. AZERİCEYLE İLGİLİ BAZI ÖZELLİKLER.....	87
14. AZERİCE ve TÜRKİYE TÜRKÇESİNEDE ANLAM GELİŞMESİNE UGRAMIŞ FiİLLER ve GELİŞME YÖNLERİ.....	89
15. BİBLİYOGRAFYA.....	110

ÖNSÖZ

Azerice ve Türkiye Türkçesi'ndeki fiillerde, anlam gelişmelerini karşılaştırmalı olarak incelemeye çalıştığımız bu çalışmada, öncelikle "Dilin, kelimenin ve fiolin" ne demek olduğu ve işlevleri üzerinde kısaca durduk.

Daha sonra Azerice ve T.Türkçesi'ndeki fiilleri topluca sözlüklerden(Azerice ve Türkçe sözlük) tarayarak tespit ettik. Bu tespitte, Azerice'de olup Türkiye Türkçesi'nde bulunmayan fiillerin başına bir yıldız işaretini koymuşuk. Yani yıldızlı olarak verdigimiz fiiller, Azerice lugatla tespit edip de Türkiye Türkçesi'nde bulamadığımız fiillerdir. Ayrıca Türkiye Türkçesi'nde olup da Azerice'de bulamadığımız fiilleri de ayrı bir bölüm olarak gösterdik.

Çalışmamızın ikinci bölümü de diyebileceğimiz bölümde ise "Anlam, Anlam Gelişmeleri ve Türkçe'deki Anlam Gelişmeleri" hususları üzerinde durduk. Özellikle "Anlam Olayları(Gelişmeleri)" konusunda ünlü dilbilimcimiz Doğan AKSAN'in eserlerinden yararlandık.

Anlam olaylarını sıraladıktan sonra, Azerice ve Türkiye Türkçesi'nde tespit ettigimiz anlam gelişmesi gösteren fiilleri, tek tek ele alarak, gelişmelerini tarihi seyri içinde izlemeye çalıştık.

Bu işlem için Eski Türkçe kaynagımız A. Von Gabain'in Eski Türkçe'nin Grameri adlı yapıtına, Divan-ı Lügati't-Türk'e, Halk lisanımızın ölümsüz eseri Dede Korkut Kitabına ve agızlar sozlüğüne (Derleme Sözlüğü) başvurduk. Bu kaynakları mihenk olarak aldık ve bunlardaki anımlardan başka yönde gelişmelerle anlam çoğalmalarını belirterek, kelimeleurin hangi yonde gelişme gösterdiğini vermeye çalıştık.

İnceleme bölümünün başında Azerice'nin ses yapısı hakkında bilgi verdik ki Türkiye Türkçesi'ne göre farklılık arzededen seslerde yanlış anlaşılma olmasın.

Çalışmanın gerçekleşmesinde her türlü yardımı cömertçe sarfeden danışman hocam sayın Doç. Dr. Naile HACIYEVA'ya teşekkür borcumdur.

İdris GÖBÜTOĞLU

İdris GÖBÜTOĞLU
Azerice Dilbilimi Uzmanı
Bilimci

GİRİŞ

İnsanlıkla birlikte doğan dil, bir canlı gibi yaşayıp gelişmektedir. Dilin doğusu için günümüzde çeşitli senaryolar yazılmakta, çok çeşitli fikirler ileri sürülmektedir.

Kimi dilbilimcilere göre dil ve dili oluşturan unsurlar, insanın tabiatındaki sesleri taklidinden doğmuştur. Çeşitli dillerdeki "gürlemek, kükremek, sıyrıldakak, çatırdamak, gümbürdemek v.s." gibi örnekler de bu görüşü güçlendirici veya ispat edici deliller olarak gösterilmektedir.

Buna karşın, dilin doğusunu, insanların değişik olaylar karşısında gösterdikleri beden ve ruh tepkisiyle çıkardıkları ünlemelere bağlayan bilim admları da vardır.

Bazı bilginler ise dilin doğusuna, ortaklaşa çalışmalar ve birlikte iş görmeler sırasında çıkarılan ritmik seslerin temel oluşturduğunu ileri sürerler.

Bu görüşlere dilin, "İnsanın yaratılmasıyla birlikte Tanrı tarafından insanogluna bahsedilmiş ve öğretilmiş bir yetenektir." şeklindeki dini görüşü de eklersek, ortaya oldukça kalabalık bir görüş mozayıği çıkmaktadır.

Dilin doğusu için ne denirse densin veya dilin doğusu nasıl olursa olsun, ortada dil denen ve insan için vazgeçilmez olan bir gerçeklik vardır. O dil ki, insanoglunun hayatında olmazsa olmaz niteligini haiz yaşayan bir varlık.

Düşünün ki insan dünyayı, kendi dilinin kendine sunduğu biçimde görmektedir. Yine insan, aklını, dilinin verdiği imkan ölçüünde kullanabilmekte, dilinin verdiği imkanla düşünebilmektedir.

Dil ki, insanı insan yapan, milletleri millet yapan, kültürleri yansitan, insanları anlaştıran adeta iksir.

Dil, insanın en büyük belirleyici unsurudur. Konusabilme yeteneği ile insan, diğer bütün canlılardan ayrılmakta, müstesna bir kimlik kazanmaktadır.

Dil, milli birlik için bir çimento vazifesi görür. İnsanlar aralarındaki ortak duyguları ve düşünce akımını dil yoluyla kurabilmektedir. Dolayısıyla milli birlik, milli dayanışma ve beraberlik, dil vasıtasiyla gerçekleşebilmektedir.

Dil, kültürleri yansitan bir ayna durumundadır. Ünlü dilbilimci Wilhelm Von Humboldt, bir milletin diline bakarak, dilini araştırarak o milletin tarihi, kültür ve sosyal kimliği hakkında bilgi sahibi olabileceğini söylemektedir.

Toplumun, yemek yeyişinden oyollarına, tarihinden değerlerine, iktisatından hukukuna her şeyinin toplamı olan kültürle ilgili her türlü yaşayış ve davranış tarzi, ifadesini hemen hemen bütünüyle dille gerçeklestirebildiği için dil, kültürün adeta bir aynası durumundadır. Ve o aynaya bakmakla da gerçekten o toplumla ilgili her şeyi kristalize bir biçimde görmek mümkündür.

Dil insanlar arasında anlaşmayı sağlayan bir vasıtadır.

Duyan, düşünen ve duygulanın bir varlık olan insan, bu aktivitelerini bir başkasıyla paylaşma ihtiyacı hisseder ve bunların sonuçlarını davranış veya söz olarak kendi benliğinin dışına çıkarır.

Dolayısıyla dil, insan için dış nya ve çevre ile bağlantı sağlayan bir araç durumundadır. İnsan için bu denli vazgeçilmezlige sahip dil Üzerinde, tarih boyunca alabildigine yoğun çalışmalar yapılmıştır.

Bizim çalışmamız da bu çalışmalar arasında belki bir degersiz damla olma Ülküsündedir.

Memleketimizdeki Türkoloji çalışmaları arasında, anlam Üzerine yapılan çalışmaların oranı oldukça düşüktür. Bu durum bizi, anlam Üzerine yönelmeye sevk etti.

Dilin temel taşı olan kelimenin iki ana Ögesinden biri fiildir. Bu çalışmada bizi ilgilendiren unsur olan fiil, dilin insan hayatındaki önemi nispetinde önemi haizdir. Çünkü evren ve insan sürekli bir hareket, sürekli bir devinim içindedir. Bu hareketin karşılığı da fiildir.

Her ikisi de Oğuz grubuna ait olan Türkiye ve Azerbaycan Türkçesi, gerek cümle yapısı, gerek kelime hazinesi ve gerekse ses yapısı bakımından birbirine çok yakındır. Ancak, zaman geçtitçe anlam kaymalarına veya anlam değişikliklerine uğrayan kelimeler de yok değildir. Azerice ve Türkiye Türkçesi'nde aynı anlamlı taşıyan fiillerin sayısı çok fazladır. Bununla beraber çeşitli nedenlerle anlam gelişmesine uğramış fiiller de mevcuttur.

İşte Azerice ve Türkiye Türkçesi'ndeki fiillerde bu anlam gelişmelerini tespit etmeye çalıştığımız bu çalışma bir nebzə de olsa başarılı addedilirse kendimizi bahtiyar sayacağız.

DİL

Dil deyince insan geliyor insanın aklına. Çünkü "konuşabilme yeteneğine sahip tek varlık" sıfatını taşıyan tek varlık sadece insanoglu. Fakat insan için konuşabilen tek varlıktır derken, diğer canlılara da haksızlık etmemek gereklidir. Zira dünyadaki hemen her canlı grubunun kendi aralarında anlaşmalarını, haberleşmelerini sağlayan bir bildirişme sistemleri, kendilerine göre bir hal lisansları mevcuttur. Böyle olmasa, canlıların bir arada yaşama imkanları, grup ya da topluluk oluşturma olasılıkları pek olmazdı. Çünkü insanların ve diğer canlı türlerinin hemen hepsinin bir arada yaşayabilmelerinin en önemli gereklerinden biri, bir başka deyişle de birlikte yaşayabilmenin ön koşulu olarak, bildirismeyi, iletişimini sayabiliyoruz.

Bununla beraber söze dayalı bir dil olan insan dili bu bildirişme sistemlerinin en ayrıcalıklısı, en gelişmişidir. Bu yönüyle dil, insanın da bir ayrıcalık belgesidir.

İnsanı diğer canlılardan ayıran birçok özelliğin hammaddeyi dildir. Bu ayrıcalıkların başında gelen konuşma yeteneğinin sardedilmesi dil ile mümkün değildir. Yine insan için bir ayırıcı özellik olan sanat yapma becerisinin, söze dayalı sanatlardaki hammaddeyi de dildir.

Öte yandan, çevresi ve içinden çıktıgı toplumla sıkı bağlar içinde olan insanlığın dili, ulusu ile yakından ilgili bir kimlik kazanır. Bu yönüyle de dil, toplumun her şeyini oluşturan kültürün biliur bir yansıtıcısı durumundadır. Toplumun kültürüyle ilgili hemen her şeyi o toplumun dilinde kristalize bir biçimde bulmak mümkündür.

İnsanlığın yaşı kadar geçmişi olan dil məfhumunun neliği hakkında sayfalarca ve sayilarca şey söylemiş. İnsanlığın ömrü nispetində de bu söylenenlere söylenecekler eklenenektir. Çünkü dil, bir anda düşünülemeyecek kadar çok yönlü, bakış açılarına göre değişik nitelikleri beliren, sırları henüz tamamen çözülememiş büyülü ve canlı bir varlıktır.

Böyle bir varlığın da tarifi hususunda kesin çizgileriyle bir şey söylemek mümkün değildir. Çünkü her an değişim ve gelişim içinde olan bir varlık, onun için yapılacak tarifi aşacak devingenlige, hareketliliğe sahiptir. Ancak günümüzde genel kabul görmüş şekli ile dil şu şekilde tarif edilmektedir: "Bir toplumu oluşturan kişilerin düşünce ve duygularının, o toplumda ses ve anlam bakımından geçerli ortak öğeler ve kurallardan yararlanılarak başkalarına aktarılmasını sağlayan çok yönlü, çok gelişmiş bir sistemdir." Yapılan bu tarifin organ olan ve tat alımı da yarayan dille bir ilgisi yoktur. Her ne kadar dil kelimesinin temel anlamı ağızdaki tat alma organı olsa da yaptığımız bu tarif, konuşma yetisi ve bu yetkiye malzeme teşkil eden sesler ve kurallar sistemi olan dil içindir. Banyak dünya dilinde olduğu gibi bizim dilimizde de tat alma organına dil denmesinin sebebi, konuşmayla olan yakın ilgisi sebebiyledir.

Dil için "Yaşayan bir varlıktır" nitelemesi, onun sürekli bir değişim ve gelişme içinde oluşu sebebiyledir. Gerçekten de diller insanlık tarihi boyunca hep bir devinim, bir gelişim ve değişim içinde olmuştur.

Yeryüzünde tespit edilmiş ölü veya yaşayan üç binin üzerindeki dilde, en ilkelinden en gelişmişine hepsinde bir gelişim, bir değişim emaresi vardır. Bu da dilin yaşayan bir varlık olduğu iddiasınınpercinleridir.

Dillerdeki bu gelişme ve değişim eğilimi çok değişik biçimlerde göze çarpar. Toplumların geçirdiği coğrafi değişiklikler ya da başka yollarla tanışıkları yeni kültürler ve dillerden etkilenmeleri, dili yeni kavramlar üretme veya kavramlara yeni adlar verme bakımından renklendirebilmektedir. Örneğin Türkler, Orta Asya'da kapalı bir biçimde yaşarken "kitap" kavramını "bitig" biçiminde adlandırmaktaydı. Daha İslam medeniyeti ve Arap kültürü ile tanıştıktan sonra zamanla bu kelime yerini "kitap" kelimesine bırakmıştır. Bugün hemen hemen bütün lehçelerimizde "bitig" kelimesi unutulmuş gibidir. Buna benzer örnek çoktur.

Bir kelime, zaman içinde, anlatıldığı kavramdan az ya da çok uzaklaşarak, onunla uzaktan ilgili veya hiç ilgisi bulunmayan yeni bir kavramı yansıtır duruma gelebilir.

İllerde anlam değişimleri başlığı altında, ayrıntılı olarak ele alacağımız bu değişim ya da gelişmeler su başlıklar altında toplanabilir:

- a) Anlam Daralması
- b) Anlam Genişlemesi ve genelleşme
- c) Başka Anlama Geçiş(ya da Anlam Kayması)
- d) Anlam İyilenmesi
- e) Anlam Kötülenmesi

KELİME

Sesler dil binasının kumu ise, kelime de bu binanın tuğlasıdır. Yani ses ve kelime dilleri oluşturan temel yapı taşlarından ikisidir.

Sesi kısaca "Titreşimle meydana gelen insan kulagiyla ve hassas aletlerle algılanan her türlü fiziki olaydır." şeklinde tarif edebiliriz. Bu tarif içine su şırıltısı, rüzgarın uğultaması, köpek havlaması, çocuk ağlaması, çekici sesi, radyo vizirtisi v.s. gibi doğadaki bütün sesler girer.

Bizi asıl ilgilendiren ses, doğadaki bu seslerden biri olan konuşma sesedir. Yani dildeki ses dediğimiz birimlerdir. Konuşma sesi, insan hançeresi tarafından belli bir kaliba döküllerek çıkarılan sestir. Diğer sesler işlenmemiştir. Konuşma sesi ise belli bir kaliba dökülmüş, şekilli, işlenmiş sestir.

Seslerin kurallı ve uyumlu bir şekilde bir araya gelmesi ile dili ikinci ana unsuru olun kelime meydana gelir.

Kelime, "Bir kavram bir de ses yönü olan, zihindeki tasavvurları, dilden dile değişen ses dizileriyle söz haline getiren, her diliin kaynaşmış bir düşünce-ses birleşimidir; dildeki başka öğelerle ilişkili bir anlama ve anlatma birimidir."

Ünlü dilbilimcimiz Doğan AKSAN tarafından kelime için yapılan bu tanımda, kelimenin bir kavram yönünün bir de ses yönünün olduğunu görüyoruz. Ünlü dilbilimci Ferdinand de SAUSSURE'e göre de kelime dilsel bir "belirti"dir ve sürekli olarak birbirini hatırlatan çağırın iki ögenin birleşiminden meydana gelmiş iki yönlü, iki yüzü olan bir varlıktır. Bu varlığın düşünce, fikir yönünü "kavram" teşkil eder. Doğrudan doğruya insan zihnine özgü ruhsal bir iyelik olan kavram ya da "belirtilenin" yanı sıra, yine ruhsal bir nitelik taşıyan ve onun anlatımına yarayan, sessiz okumada bile canlanan ikinci bir öge vardır. "Ses imajı" ya da "belirten" adını verdiği, belirtinin(kelimenin) bu ikinci yüzünün sese dönüşmesi, ancak konuşma organlarımızla gerçekleştirilen fiziki bir olay, bir oynaklanma sonucunda olur. Kavramla ses imajı, tipki bir kağıdın iki yüzü gibi birbirine yapışmaktadır; nasıl kağıdın bir yüzü, öteki kesilmeden ayrılamaz, çıkarılamazsa, bunlar da öylece birbirinden ayrılamazlar. Böylece belirti(kelime), bir adla bir şeyi değil, kavramla sesi(ses dizisini)birleştirir. Kisaca, kavramla ses imajının birleşimi belirti(kelime) adını alır.

Kavram, kelimeye sıkı sıkıya bağlı, dil birliginden kimselerde ortak olan genel tasavvurlardır. Örneğin kaşık kelimesi Türkçe konuşan insanlar arasında, az çok değişik şekil farklılıklarına karşın, yemek yemeye yarayan, sapi bulunan, hafif ortası oyuk bir alettir. Her ne kadar bu kelime bölgelere göre insanların kafasında bazı farklı biçimlerde şekillense de mesela; ağaç kaşık, Konya kaşığı, Akseki Bademli kaşığı, demir kaşık v.s. gibi veya "Kaşık atmak(iştahla veya çabuk yemek), kaşık çalımı(ortalığın kararmaya başladığı zaman, akşam yemeği zamanı), kaşık düşmanı(kadın, eş), kaşık kapılar(cok küçük), kaşıkla yedirip sapiyla gözünü çıkartmak(yaptığı bir iyiliği hice indirecek

kötülükte bulunmak) gibi örneklerde olduğu gibi başka anlamla
ra da gelse temelde kaşık kelimesi yemek yemeye yarayan alet
kavramının yansıtıcısıdır. Öteki anamlar, kaşık kelimesine
eklenmiş, bu kelimeyle anlatılan yeni kavramlardır. Bu
şekilde bütün kullanılışlarıyla birlikte kelimenin anlam
çerçevesini oluştururlar.

Kavramın bir de soyut yönü vardır. Sevgi, kıskançlık,
hoşgörü, ağır başlılık v.s. gibi kavramlar bir görüntü ya da
tasavvura sahip olmayan kavramlardır. Bu kavramlar ancak
kelimeyle var olabilmektedir. Buda kavramın kelimeyle olan
sıkı sıkıya bağlılığının göstergesidir.

Şu halde kelimeler, canlı cansız varlıklar, mefhumları,
hareketleri ve onların hallerini karşilar ve temsil ederler.

Kelimelerin anamlarını oluşturan bu karşılama ve temsil ses
ve ses toplulukları ile varlıklar arasında bir uyuma, bir
birleşme bulunmasındandır. Sesle nesne ve kavram arasındaki
bu uyuşmayı, bu birleşmeyi, bu birbirini karşılamayı her
kavim kendine göre yapmış, böylece ayrı ayrı dillerde aynı
nesneler ile kavramlar ayrı ayrı ses toplulukları ile
karşılanmışlardır.

Kelimenin iki ana unsuru vardır. a)Fiil b)İsim

Yukarda kelimenin canlı cansız varlıklar, mefhumları,
hareketleri ve onların hallerini karşılayıp temsil ettiğini
söylemistik. İşte kelimenin ana unsurundan biri olan fiil
hareketleri, isim ise varlıklar ve mefhumları karşılayıp
temsil eder.

FIİL

İnsanlık kadar geçmişi olan dil məfhumunun temel taşını oluşturan kelimenin iki ana unsurunun fiil(eylem) ve isim(adı) olduğunu söylemiştiğimizde, Kainatın yaratılışıyla beliren nesne ve onu karşılayan isim ile nesnenin hareketinden, deviniminden doğan, varlığı nesneye bağlı olan fiil.

Nesneler, dolayısıyla isim, kendi kendilerine var olan, müstakil kimlikli məfhumlardır. Varlıkların başka şeylelerle kaim degildir. Kitap, masa, ağaç, taş, su, güzel, ince, beyaz, tatlı v.s. gibi. Bu örneklerdeki soyut manalı kelimeler dikkate alınarak isim dediğimizde, varlık ve məfhumların adını kastettigimiz anlaşılmalıdır.

Nesneler canlı cansız bütün varlıklar, zaman ve mekan içinde ve insan zihninde mevcut olan bükün maddi ve manevi varlıklardır.

Hareketler ise, kendi kendilerine var olmayıp, nesnelerden doğan, nesnelere bağlı bulunan, varlıkların nesnelerle kaim olan kavamlarıdır. Dolayısı ile fiil(eylem), nesnelerin hareketi ile ortaya çıkan, varlığı nesnenin hareketi ile beliren bir unsurdur.

İsimler kök halinde dahi tek başlarına kelime olarak kullanılabılır. Fiiller ise kök halinde kullanılma imkanına sahip degildirler. Kesinlikle nesnelere, şahsa, zamana v.s.'ye bağlanarak görev yaparlar. Bu bağlanması da fiil köklere birtakım ekler getirmek suretiyle olur.

"yap-ıyo-rum, gel-ecek-sin, bul-du, gör-müş-üz, tut-ar-lar" v.s. gibi.

Bu söylenenler ışığı altında fiil için bir tanım yaparsak: Fiil, hareketleri karşılayan, bu karşılama işini de bir zaman ve bir şahsa bağlı olarak yapan kelimelerdir.

Hareket, fiili en önemli Özelliğidir. Hareket aynı zamanda fiili anlamadır. Fiili "hareket" açısından tanımlayacak olursak; "Bir iş, kılıç, durum, olus bildirilen kelimelerdir." diyebiliriz. Fiiller bu açıdan üçe ayrılır.

1) İş ve kılıç fiilleri.

2) Durum fiilleri.

3) Oluş fiilleri.

Türkçe fiil ağırlıklı bir dildir. Bu sebeple Türkçe'deki fiillerin incelenmesi hem çok gerekli hem de oldukça geniş çabayı gerektiren bir durumdur.

Çalışmamızın başında, dillerin sürekli bir gelişme içinde olduğunu söylemiştim. Türklerin yayıldıkları geniş coğrafya ve değişik etkileşimler neticesinde, Türkçe'nin de bütün diğer dillerde olduğu gibi, çok değişik biçimlerde gelişmeler kaydettigini de dile getirmiştik.

Dilin en mühim unsuru olan fiili de bu değişimlerden nasibini almaması düşünülemez. Bu çalışmanın eksenini oluşturan fiillerdeki anlam gelişmelerine geçmeden, fiili bir bütün olarak ele alıp sınıflamaya tabi tuttugumuzda şu şekilde bir toblo ortaya konabilir:

Yukarda fiili hareket açısından üçe ayırmıştık. Bunları kısaca açıklayalım.

1) İş ve kılış fiilleri: Bir nesneyi olumlu ya da olumsuz yönde etkileyen fiillidir.

"kırmak, silmek, dövmek, yırtmak, sevmek, asmak, atmak, korumak, bulmak, yaymak." gibi.

İş ve kılış fiilleri genellikle bilinçli yapılan fiiller olup insanlara özgüdür. Bu fiillerle ilgili, özne dışında bir nesne mutlaka vardır. Bu nedenle "iş ve kılış" terimleri birbirinin yerini tutabilir.

2) Durum fiilleri.

Süreklik gösteren, durağan fiillidir. Bu fiiller;

- a) Süreklidir. Sona ermeleri için bir başka fiil gerekir.
- b) Duragandır. Bunların kimisinde hiç devinim yoktur ama hareketsizlik de bir hareketidir.

"uyumak, dinlenmek, uzanmak, yatmak, uyanmak, dikilmek, bakmak." gibi.

Bu fiillerin en belirgin yönü, bir nesneye ilgili olmamalarıdır.

Durum fiilleri de insanlara özgü olup kimileri bilincli, kimileri de bilinçsiz gerçekleştirilir.

3) Oluş fiilleri.

Bu fiillere kısaca "doğa fiilleri" denebilir. Fiili gerçekleşiren gizli bir güç vardır. Fiille ilgili olan bu güç, dilbilgisi açısından kişi sayılır.

"esmek: (Rüzgar) esiyor. yeşermek: (Ağaçlar) yeyerdi. yağmak (Yağmur) yağıyor." gibi.

Bu fiiller de bir nesneye yönelik olmayan ve bilinc gerektirmeyen fiillerdır.

Her fiilin bir kaynağı vardır. Fiilin kaynağı, onu yapan ya da onuna ilgili olan varlıktır. Bu bakımından da yanı kaynağı bakımından da fiilleri şu şekilde kümelendirebiliriz:

Kaynağına Göre Fiiller:

- 1) İnsan Fiilleri: okumak, yazmak, sevmek, düşünmek v.s.
- 2) Hayvan Fiilleri: otlamak, melemek, miyavlamak, havlamak.
- 3) Bitki Fiilleri: yeşermek, filizlenmek, çimlenmek v.s.
- 4) Coğrafi Fiilleri: esmek, yağmak, garıremek v.s.
- 5) Ortak Fiiller: (insan ve öteki canlı varlıklarla ilgili fiillidir.) uyumak, büyümek gibi.

Fiilin tanımını yaparken hareketleri karşıladıklarını ve bu karşılama işini bir zaman ve şahsa bağlı olarak gerçekleştirdiklerini söylemistik.

Fillerin yapılış amacını ve zamanını eklerle almış olduğu biçimde kip diyoruz.

Türkçe'de bütün fiiller iki kipte toplanır:

- 1) Bildirme(haber) kipleri.
- 2) Dilek kipleri.

1) Bildirme Kipleri: Bir fiilin gerçekleşme zamanını bildiren kiplerdir. Bildirme kip ekleri, fiile daha çok zaman kavramını katarlar. Bunlar, kattıkları anlam açısından beşे ayrıılır.

a) Bilinen(belirli/görülen) Geçmiş Zaman:

Fiilin tabanına -di(-di,-di,-du,dü,-ti,-ti,-tu,-tü) getirilerek yapılır. "gel-di, gör-dü, yap-tı, tut-tu" gibi.

b) Bilinmeyen(belirsiz/öğrenilen) Geçmiş Zaman:

Fiil tabanlarına -miş(-miş,-miş,-mus,-müş) getirilerek yapılır. "git-mış, yaz-mış, sür-müş, bul-muş" gibi.

c) Simdiki Zaman:

Fiil tabanlarına -(i)yor eki getirilerek yapılır.

"gir(i)-yor, yap(i)-yor, konuş(u)-yor, gül(ü)-yor" gibi.

d) Gelecek Zaman:

Fiil tabanlarına -ecek(-ecek, -acak) eki getirilerek yapılır. "otur-acak, yüz-ecek, ser-ecek, kal-acak" gibi.

e) Geniş Zaman:

Fiil tabanlarına -r getirilerek yapılır. Ünsüzle biten fiillerde "-ar, -er, -ır, -ır, -ur,-ür" biçiminde uygulanır. "de-r, ye-r, oku-r, koş-ar, gül-er, gel-ir, kaz-ır, bul-ur, gör-ür" gibi.

2) Dilek Kipleri:

Bir fiilin yapılış zamanını bildirmekten daha çok, o eylemin gerçekleşmesi dileğini, isteğini bildiren kiplerdir. Bu kiplerin hepsinde az da olsa bir gelecek zaman kavramı sezilir. Amaç bir haberî değil bir isteği bildirmektir.

Dilek kipleri dörde ayrılır:

a) Gereklilik Kipi:

Fiil tabanlarına ünlü uyumlarına göre "-mali, -meli" getirilerek yapılır.
"oku-mali, yap-mali, git-meli, yıka-mali." gibi.

b) İstek Kipi:

Fiil tabanlarına ünlü uyumuna göre "-e ya da -a" ekinin ulanmasıyla yapılır.
"gel-e-y-im, yap-a-y-im " gibi

c) Dilek-Sart Kipi:

Fiil tabanlarına ünlü uyumuna göre "-sa, -se" eklenersek yapılır. "gel-se, oku-sa-m, bak-sa-n, gör-se-ler." gibi.

d) Emir(Buyurma) Kipi:

Özel bir eki yoktur. Kişiye kendilerine emir veremeyeceklerinden, 1. tekil ve 1. çoğul kişilerde kullanımı yoktur.

"oku, yap, kır, boz, git, dur v.s." gibi.
verilen emirleri yemek için ikinci tekil kişiye çoğul kişiymis gibi emir verilir.
"gel-iniz, yap-iniz, dur-unuz v.s." gibi.

AZERİCE ve TÜRKİYE TÜRKÇESİNEKİ FiİLLER

abdallaş-	: Aptallaşmak.
*abırla-	: Azarlamak. Kırıcı sözler söylemek.
*abırılan-	: Azarlanmak.
acdır-	: Acıktırmak.
acıqdır-	: Ağ bırakmak. İştahlandırmak.
*acıqlandır-	: Birini kızdırmak. İnat ettirmek.
*acıqlan-	: Kızmak, hiddetlemek.
acıq-	: meç. Yoksullaşmak.
acila-	: Azarlamak, acılı sözler söylemek.
acilan-	: Azarlanmak.
acilaş-	: Acılaşmak, acı olmak.
acilaşdırıl-	: Acılastırılmak.
acilaşdır-	: Acılastırmak.
acılat-	: Açı hale getirmek.
aci-	: Acımak, merhamet etmek.
acındır-	: Acındırmak. Üzüntü yaratmak.
acın-	: Üzülmek.
acıstır-	: Acıtmak. Kızdırmak, inatlaştırmak.
acıt-	: Acıtmak, ekşitmek, acı etmek.
ac-	: Açıkmak.
açdır-	: Ağmaya mecbur etmek. Açıtmak.
açılış-	: Yakınlaşmak. Sıkılmamak, utarmamak. Arsızlaşmak. Olgunlaşmak.
açıl-	: Açık hale gelmek(açılmak). Aralanmak.
aç-	: Açmak. Çözmek. Genişletmek. Yapmak, meydana getirmek.
*adag dur-	: (Çocuk) Ayakta durmak.
*adda-	: Atlamak. Üstünden geçmek, sıçrayarak geçmek.
*addandır-	: Söhretlendirmek.
addımla-	: Adımlamak. Üzerinden geçmek, aşmak.
adlandırıl-	: Adlandırılmak, ad konmak. Adı anılmak, yad edilmek.
adlandırm-	: Adlandırmak. İsim vermek. Adını anmak.
adlan-	: Adlanmak. Bir isim almak, taşımak.
ağacla-	: Ağaçla, sopayla vurmak.
ağaclaş-1	: Ağaçla, sopayla kavga etmek.
ağaclaş-2	: Ağaç gibi sertleşmek. (Ağaçlaşmak)
ağalan-	: Böbürlenmek. Kanunsuz yolla bir şeye sahip olmak.
ağardıl-	: (Ağartılmak) Beyaza boyatılmak. Müsveddeden temize çekilmek.
ağarış-	: Beyanlanmak, görünmek. Tan yeri sökülmeye başlamak.
ağar-	: Ağarmak, beyaz renge bürünmek.
ağart-	: Ağartmak, beyaz renge boyamak. Soldurmak. Parıldatmak. Müsveddeden temize çekmek.
ağıla-	: Zehirlemek
ağılan-	: Zehirlemek. Yemek yemek.
ağıllan-	: Akıllanmak.
ağırla-	: Ağırلامak, ihtimam göstermek, hürmetle misafir etmek
ağırlaştır-	: Ağırlandırmak. Yavaşlatmak.
ağırlaş-	: Ağırlaşmak, daha ağır olmak. Zorlaşmak. Kötüleşmek.
ağırlat-	: Ağır olmasını sağlamak. Hiddetlendirmek.

ağırsı-	: Tembellleşmek, kendinde bir ağırlık hissetmek.
ağızla-	: Ağızıyla kopartmak. meç. Suçlamak, azarlamak, öğüt vermek.
ağızlaş-	: Sözleşmek, anlaşmak, kararlaştırmak, ağız kavgası yapmak, küfürleşmek.
ağla-	: Ağlamak.
ağlaş-	: Birlikte ağlamak, ağlaşmak.
ağna-	: Sırt Üstü yatarak o tarafa bu tarafa dönmek.
ağnaş-	: Ağnamak fiilini birlikte yapmak.
ağnat-	: (Koyun) Aşağı doğru sürmek, çekmek, indirmek.
ağrı-	: Ağrımak.
ağrit-	: Eziyet etmek, acı vermek, incitmek.
ahış-	: Akıp bir yere toplanmak, her taraftan akıp gelmek, akmak, sızmak.
ahitdir-	: Akmasına sebep olmak, akittirmak.
ahit-	: Dökmek, akitmek.
*ahızdırılı-	: Azar azar akitilmak, dökülmek.
*ahızdır-	: Dökmek, azar azar akitmek.
*ahız-	: Dökmek, azar azar akitmek.
ah-	: Akmak.
*ahnaş-	: mah. Akışıp gelmek, akışmak, izdihamla gelmek.
ahsa-	: Topallamak, aksamak.
ahsat-	: Topal etmek, aksatmak. meç. Engel olmak.
ahşamla-	: Geçelemek, akşamlamak.
*ahṭala-	: İğdiş etmek, hadim etmek.
*ahṭalat-	: İğdiş ettirmek.
ahtarış-	: Çok yönlü aramak, bulmaya çalışmak.
ahtar-	: Bulmaya çalışmak, aramak.
alacalan-	: Çeşitli renklerde lekelermek, rengarenk olmak.
alafla-	: kon. Hayvanı yemlemek, yem vermek.
alagla-	: Ekinlerdeki yabani otlar temizlenmek.
alalan-	: (Gözler) Kocaman kocaman açılmak. ak düşmek.
alazla-	: mah. Tutuşturmak, yakmak.
alazlan-	: Tutuşmak, yarmak.
alçaglandır-	: Boyunu kısaltmak. meç. Birinin rütbesini, makamını aşağı düşürmek. meç. Aşağılamak. Azaltmak.
alçaglan-	: Aşağı düşmek, kısalmak, alçalmak. Azalmak. meç. Nüfuzunu kaybetmek.
alçaglaşdır-	: Kötüleştirmek, izzeti nefsini tahkir etmek.
alçaldıl-	: Kısaltılmak. meç. Aşağılanmak. Düşürülmek.
alçal-	: Kısalmak. itibarını kaybetmek. Yaltaklamak, şerefini kaybetmek.
alçalt-	: Alçaltmak.
aldan-	: Oyun'a gelmek, aldarmak.
aldat-	: Oyun'a getirmek, aldatmak.
aldır-	: Aldırmak.
aldırma-	: Önemsememek, aldırmamak.
alığısla-	: Alkıtlamak.
alığıshan-	: Alkıtlanmak.
alıb sat-	: Alışverişle meşgul olmak.
alıgla-	: Hayvarının sırtına alık(gül) koymak.
alın-	: Haberdar edilmek. mah. Gücenmek, alınmak.
alışdırıl-	: Yakılmak, tutuşturulmak, alevlendirilmek. Öğretilmek, alıstırılmak.

alışdır-	: Yakmak, tutuşturmak. Öğretmek.
ali-	: Yanmak, ateşlenmek. Öğrenmek, alışmak.
allan-	: Al renge boyanmak. Süslenmek.
allaşdırıl-	: Allaştırılmak.
allaşdır-	: Allaştırmak, kırmızıya boyamak.
al-	: Almak. El ile tutup götürmek, kaldırırmak. Satın almak, ele geçirmek.
alovlandı-	: Yakmak, tutuşturmak. meç. Şiddetlendirmek, kızıştırmak Alevlendirmek.
alovlan-	: Tutuşmak, alevlenmek. meç. Kızışmak.
alovlat-	: Tutuşturmak, yakmak.
altele-	: Yenmek, mağlup etmek, alt etmek.
anaclan-	: kon. Büyümek, kocaman olmak, ustalaşmak.
andır-	: Anlatmak. Hatırlatmak. Andırmak.
andlaş-	: Yemin etmek, sözleşmek, antlaşmak.
angırış-	: Hep beraber anırmak, bağırmak.
angır-	: Anırmak.
angırt-	: Anırtmak. meç. (alay) Ağlatmak, bağırtmak.
anıl-	: Hatırlanmak, anılmak.
anladıl-	: Anlatılmak.
anla-	: Anlamak, kavramak. Duymak, sezmek.
anlaşıl-	: Kavranmak, anlaşılmak.
anlaş-	: Anlaşmak, uzlaşmak.
anlat-	: İzah etmek, anlatmak.
an-	: Anmak, hatırlaya getirmek, yadetmek.
apar-	: Getirmek. Çalmak. meç. Yok etmek, temizlemek. meç. kazanmak, galip gelmek. Hayata geçirmek, yürütmek. Götürüp gitmek. Elinden almak.
apart-	: Götürmeye mecbur etmek, götürtmek.

aşılı-	: Temizlemek, irisini ufağından ayıklamak.
aşılıan-	: Temizlenmek, ayıklanmak.
aşılıt-	: Temizlemek, aşıtmak.
aşılıan-	: Utanmak, arylanmak, haya etmek.
aşızlaş-	: Arsız hale gelmek, aşızlaşmak.
aşınla-	: Arşınlamak. Amaçsız dolasmak.
artığla-	: Artıklamak.
artır-	: Artırmak, fazlalaştırmak.
art-	: Artmak, çoğalmak.
aşgır-	: Aksırmak, hapsırmak.
aşgırıt-	: Aksırtmak.
aşılı-	: Asılmak, bir yere tutunup sarkmak. Asılı durumda kalmak. İdam edilmek.
aşileş-	: Asileşmek, hiddetlenmek.
aş-	: Asmak.
aştalasdır-	: Yavaşlatmak.
aştalas-	: Yavaşlamak, ağırlaşmak.
aştarla-	: Astarlamak, astar geçirirmek.
aşağılat-	: Aşağı indirmek, azaltmak, düşürmek. meç. Alçaltmak.
aşgarlan-	: Çok yemeden dolayı karnı şişmek.
aşığla-	: mah. Kendine aşık etmek.
aşılıa-	: Aşılamak.
aşılan-	: Aşılarmak.
aşındırıl-	: Aşındırılmak.
aşındır-	: Aşındırmak.
aşın-	: Aşınmak.
aşırıl-	: Çevirilmek.
aşır-	: Yüklemek. Omuzuna atmak, boynundan sarkıtmak. Devirmek. Yuvarlatmak. Atlatmak. meç. Üstesinden gelmek.
aş-	: Aşmak, geçmek. Devrilmek.
aşun-	: Başkalarını ite kaka öne geçmek.
ateşlendir-	: Alevlendirmek, tutuşturmak.
atış-	: Karşılıklı kurşun sıkırmak, vuruşmak. Nişancılıkta yarışmak. meç. Ağır kavgası yapmak.
atla-	: Atlamak.
atlandır-	: Ata bindirmek. Atla göndermek.
atlan-1	: Ata birmek.
atlan-2	: Atlamak, sıçramak, bir şeyin Üzerinden sıçrayıp geçmek Dövümmek, çırپınmak.
atmacala-	: Atmaca söylemek, laf atmak, kinayeli konuşmak.
at-	: Atmak, fırlatmak. Bırakmak(aşağı)
*avandlaş-	: İyileşmek, düzene sokulmak.
*avarla-	: Kürek çekmek.
avarlaş-	: Tembelleşmek, avareleşmek. Aylaklı etmek.
avazı-	: Rengi kaçmak, solmak.
*avaşlaş-	: Koro halinde şarkı söylemek, bağırmak.
ayagla-	: Ayakları ile ezmek, harap etmek. meç. Ciğnemek, tekme ile vurmak. Ezmek. Gezmek, dolasmak. meç. Takmamak, saygı göstermemek. meç. Eziyet etmek.
ayaglan-	: Ayaklanması. Ezilmek, ayaklar altında kalmak. Yürümek.
ayaglaş-	: Birisi ile birlikte yürümek. meç. Birine benzemeye çalışmak, yarışmak.
ayazı-	: Gökyüzü açılmak. Ayazda çok Uşumek. meç. Ağır hastalığı atlatmak,biraz kendine gelmek. meç. Yüzünün

	: İfadesi iyileşmek. meç. Ayılmak.
ayazıt-	: Dondurmak, soğukta ışutmek, ayazlatmak.
ayazla-	: Gökyüzü açılmak. Çok ışumek. Soğuktan donmak.
aydınlan-	: Aydınlatmak.
aydınlaşdırıl-	: Açığa çıkarılmak, belirtilmek, izah edilmek.
aydınlaş-	: Aydın olmak.
aydınlat-	: Işıklandırmak. Aydınlatmak.
ayıbla-	: kon. Ayıplamak, tenkit etmek.
ayıbulan-	: Ayıplanmak.
ayıll-	: Ayılmak.
ayılt-	: Ayıltmak.
ayırdet-	: Ayırmak, seçmek, ayırdetmek.
ayır-	: Ayırmak.
*ayış-	: Kaşınmak.
*ayıt-	: esk. Demek, söylemek.
*aylandırm-	: Döndürmek, çevirmek.
*aylan-	: Dolasmak, dönmek, etrafında dönmek.
*aynı-	: kon. Iyileşmeye başlamak. İşi bitmek azalmak, isten kurtulmak.
ayrılış-	: Birbirinden uzaklaşmak, ayrılmak, ilişkiye kesmek.
ayrılı-	: Ayrılmak.
azaldıl-	: Azaltılmak, eksiltilmek.
azal-	: Azalmak, eksilmek.
azarla-	: Hastalanmak.
azarlat-	: Hastalatmak, hastalandırmak.
*azaylan-	: mah. Şikayetlenmek, homurdanmak.
azdırıl-	: Yoldan çıkarılmak, azdırılmak.
azdır-	: Evden uzaklaştırırmak, kaybolmasını sağlamak. Doğru yoldan çıkarmak. meç. İstemeyle birinden kurtulmak için çeşitli yollarla kendinden uzaklaştırırmak.
azgınllaş-	: Azgınllaşmak, vahşileşmek.
azışdır-	: Evden uzaklaşmasını sağlamak, yolunu kaybetirmek. Hastalık ya da yaranın tekrar kötüleşmesine sebep olmak.
azış-	: Kendini kaybetmek, kötü yola düşmek. (Yara, hastalık) Tazelermek.
azıt-	: Evden uzaklaştırırmak, kaybolmasını sağlamak.
az-	: Azmak.

B

*babatlaş-	: Biraz iyileşmek.
*bablaş-	: Eşleşmek, uygunlaşmak.
bacar-	: Becermek.
*badagla-	: Demir halka ile sıkıştırmak, çivi ile sağlamlaştırmak. Evcilleştirilmiş kuşların ayağına halka takmak, ip bağlamak..
badalagla-	: Çelme takmak, çelme ile yıkmak.
*bağırdagla-	: mah. Bebeği beşikte bağırdak ile bağlamak. (Kundaklamak).
bağırt-	: Bağırtmak. Ağlatmak.
bağışla-	: Bağışlamak, affetmek.
bağışlan-	: Bağışlanmak.
bağla-	: Bağlamak.

bağlan-	: Bağlanmak.
*bağlaş-	: Sözleşmek, mukavele yapmak, anlaşmak. Bibiriyle atışmak(Aşıklar) İddiaya tutuşmak.
bağlat-	: Bağlatmak.
bahalan-	: Pahalarınmak.
bahdır-	: Baktırmak, bakmaya mecbur etmek, göstermek. Bakmasını sağlamak.
bahıl-	: Bakılmak, gözden geçirilmek.
bahın-	: Bakırmak.
bahiş-	: Bakışmak, biribirine bakmak.
bah-	: Bakmak.
*bahatala-	: Kumarda kaybetmek.
balacalan-	: Kügülmek.
balala-	: Doğurmak. mec. Artmak, çoğalmak.
baltala-	: Baltalamak.
banla-	: (Horoz v.s.) ötmek. mec. Bağırmak.
barındır-	: Barındırmak.
barın-	: Barımmak.
barışdır-	: Barıştırmak.
barış-	: Barışmak.
barmakla-	: Parmaklamak.
basdala-	: kon. Ayaklamak, ezmek, çiğnemek.
basdır-	: Ekmek, dikmek(Ağaç). Toprağa gömmek, kuyulamak. Kapatmak. Hayvanları çiftleştirmek. Tavuğu kuluçkaya yatırmak. esk. Yayınlamatmak(eser).
basıl-	: Basılmak. Yenilmek. Çukur hale gelmek, geçmek.
bas-	: Basmak. Sıkıştırmak. Ezmek. Batırmak, daldırmak.
basmala-	: Birden Üzerine atlayarak yakalamacak, tutmak, kapmak.
başagla-	: Başak oluşturmak, sümbüllemek.
başgalaş-	: Başkalaşmak.
başla-	: Başlamak.
batır-	: Batırmak.
bat-	: Batmak.
bayağılaş-	: Basitleşmek, bayağılaşmak.
bayatı-	: Bayatlamak.
bayır-	: Bağırmak, haykirmak.
bayıl-	: Bayılmak, mest olmak.
*bazarlaş-	: Değer biçmek, alışverişte malın kıymeti konusunda uzlaşmak. mec. Pazarlık etmek.
beceril-	: Yetiştirilmek, beslenip büyütülmek.
becer-	: Hizmet ederek, besleyerek yetiştirmek. Terbiye edip yetiştirmek.
bekle-	: Beklemek.
*beledle-	: Bir yeri, yolu vesaireyi iyi tanımak. Öğrenmek, aşına olmak. Akılana yerleştirmek.
belekle-	: Kundaklamak(bebeği).
bele-	: Belemek, kundaklamak. Garketmek, bulamak.
belen-	: Kundaklamak. Garkolmak, bulanmak.
belgele-	: kon. esk. Bahane öne sürmek. Nişanlamak için bir şeyler yollamak(Genç kızı). Tarlaların sınırina işaret koymak.
belgelen-	: Nişanlamak. Sınırina işaret konmak.
belir-	: Görünmek, ortaya çıkmak, belirmek.
belirt-	: Belirtmek. Belli etmek, göstermek.

belle-	: Belli etmek, bilmek. Belirlemek, gözüne kestirmek. Nişan almak.
belle-	: Bel ile kazmak.
bellen-	: Tanınmak, görünmek, bilinmek.
bellen-	: Bel ile kazılmak (toprak).
benzedil-	: Benzetilmek. Taklit edilmek.
benze-	: Benzemek.
benzet-	: Benzetmek.
berele-	: Ark, su yolу açmak. meç. Yaralamak, dövüp bir tarafını morartmak.
berelen-	: Ark, su yolу açılmak. meç. Yaralanmak.
*berel-	: Belermek, hayatı gözleri kocaman açılmak.
berkidil-	: Sağlamlılaştırılmak. Kapatılmak, bağlanmak, kilitlenmek.
*berki-	: Serkleşmek, sağlamlaşmak.
berkin-	: Kapınmak, perçinlenmek, sağlamlaşmak.
berkişdir-	: Sağlamlılaştırılmak.
berkiş-	: Serkleşmek, sağlamlaşmak.
berkit-	: Kapamak, kilitlemek. Sertleştirmek, katılıştırmak.
besle-	: Beslemek, yetiştirmek.
beslen-	: Beslenmek, yedirilip içirilmek. Terbiye edilip büyütülmek.
bestele-	: Bestelemek.
beyazlan-	: Beyazlaşmak.
beyendir-	: Beğendirek.
beyiriş-	: Koro halinde bağırmak.
*beyir-	: Bağırmak, melemek, böğürmek (hayvan).
beyirt-	: Bağırtmak, böğürtmek.
bezdir-	: Bezdirmek, biktirmek, usandırmak.
bezeklen-	: Süslenmek.
beze-	: Süslemek.
bezendir-	: Süsletmek. Güzel elbiseler giydirmek.
bezen-	: Süslenmek, başkasınca süslenmek.
bezet-	: Süsletmek, güzel elbiseler giydirmek, süslemek.
bezikdir-	: Biktirmek.
bezik-	: Bikmak, bezmek.
bez-	: Bikmak, bezmek.
biçagla-	: Bıçaklamak.
biçaglaş-	: Kavga etmek, vurmak.
biçgila-	: Hızarla, bıçkı ile kesmek.
bigdir-	: Biktirmek.
big-	: Bikmak.
biçil-	: Yarılmak, bıçak v.s. ile ikiye ayrılmak. Kesilmek (makas, tırpan, orak v.s. ile).
biç-	: Bıçmek.
bildiril-	: Haberdar edilmek.
bildir-	: Haber vermek. Anlatmak.
*biliklen-	: Bilgilenmek, öğrenmek.
bilin-	: Bilinmek, tanınmak.
bil-	: Bilmek.
birçekle-	: Kavga ederken birbirinin saçından tutmak, yollamak.
birele-	: kon. Pirelemek, pire ile doldurmak.
birelen-	: kon. Elbisesine, vücuduna pire dolmak. T.T.de. İşkillenmek.

birikdir-	: Biriktirmek.
birik-	: Birikmek, bir araya gelmek, yiğilmek.
birleşdir-	: Birlestirmek.
birleş-	: Birleşmek.
bişir-	: Pişirmek.
biş-	: Pişmek.
bitir-1	: Bitirmek, sona erdirmek, tamamlamak.
bitir-2	: Yetiştirmek, yeşertmek.
bitiş-	: Bitişmek, birbirine eklenmek.
bitle-	: Bitleri temizlemek.
bitlen-	: Bitlemek, elbiselerindeki bitleri temizlemek.
bit-	: Bitmek, sona ermek. İyileşmek, bitişmek(yara). Yapmak, söyleneni yapmak. Yetişmek, yeşermek.
bizle-	: Şişlemek. meç. Tahrik etmek.
boğazla-	: Boğazından yapışmak, tutmak, yakalamak. Boğazını kesmek.
boğazlan-	: Öldürülmek. Boğazından yapışılmak.
boğazlaş-	: Kavga etmek.
boğ-	: Boğmak.
boğul-	: Boğulmak.
boğuşdur-	: Birbiri ile kavga ettirmek.
boğuş-	: Kavga etmek, itişip kalkışmak.
bollan-	: Bollaşmak, coğalmak, artmak, bolalmak.
bollaş-	: Coğalmak, artmak, bollaşmak.
bollat-	: Coğaltmak, arttırmak.
*boranla-	: Tipi başlamak, kasırga başlamak. Tipiye yakalanmak, bu havada soğuktan donmak.
bordagla-	: Besiye almak, beslemek.
boşal-	: Boşalmak.
boşalt-	: Boşaltmak.
boşa-	: Boşamak.
boşan-	: Boşanmak.
boşla-	: Boşlamak, bırakmak, vazgeçmek.
boşlan-	: Bırakılmak, vazgeçilmek.
boya-	: Boyamak.
boyan-	: Boyanmak.
boyat-	: Boyatmak.
boyla-	: Suyun derinliğini ölçmek için dalarak kontrol etmek, ölçmek.
boyundurugla-	: Hayvanların boynuna boyunduruk takmak. meç. Esaret altına almak.
bozar-	: Boz renge bürümek, bozlaşmak, solmak. Yetişmeye başlamak, vakti gelmek(arpa, karpz v.s.) Tutulmak, soğumaya başlamak, duman bürümek. meç. Saygısızca cevap vermek, diklemek.
bozart-	: Soldurmak. Olgunlaştmak. meç. Utandırmak.
bozla-	: Yüksek sesle bağırmak, böğürmek.
böl-	: Bölmek.
bölüm-	: Bölümek.
bölüşdür-	: Bölüştirmek.
bölüş-	: Bölüşmek.
böyleklen-	: Böylek sineğinin ısırtması ile kaçmak(hayvan). meç. Sınırلنmek.
böye-	: mah. Suyun toplanması için arkin, suyun öünü kesmek.

böyüdü-	: Büyütülmek.
böyüklen-	: Büyüklenmek.
böyü-	: Büyümek.
böyür-	: Bögürmek.
böyürt-	: Bögürtmek.
böyüt-	: Büyütmek.
budaglan-	: Dalıala kollara ayrılmak. meç. Şubelere kollara ayrılmak. Budaklanması.
buda-	: Budamak. meç. Öldürmek, dövmek.
buğla-	: Buğulamak.
buğumlan-	: Boğumlanmak.
buhaglan-	: Sişmanlamak.
buharla-	: Buharlamak.
buhovla-	: Atın ayağına piranga zincir vurmak.
bula-	: Bulamak, karıştırmak, lekelemek. Sallamak.
bulandır-	: Balandırmak.
bulan-	: Bulanmak.
bulaş-	: Bulaşmak.
bul-	: esk. Bulmak.
bulun-	: Bulunmak.
burah-	: Bırakmak.
*burazla-	: Çok kalın iple bağlamak.
burcla-	: mah. Tomurcuklamak.
burcuh-	: Olduğu yerde hareket etmek, kimildamak, hareketlenmek.
burcut-	: kon. Vücutu sağa sola oynatmak, kıvırmak.
burğula-	: Burgulamak.
burhul-	: Burkulmak.
burhut-	: Burkutmak.
bur-	: Burmak, düz bir şeyi burarak kıvrımlı yapmak. Kanırtmak. Çimdiklemek. iğdiş etmek. meç. Bozmak, engel olmak.
burunla-	: Burnu ile eşmek. meç. Takip etmek. Sıkıştırmak, haset etmek, kıskanmak.
burunlaş-	: Kavga etmek, dalaşmak, vrouşmak.
buynuzla-	: Boynuzlamak. meç. Çekememek, biri aleyhine çalışmak, rahatsız etmek.
buyuh-	: kon. Şaşırıp kalmak, kendini kaybetmek. Soğuktan ışınmak, donup kalmak.
buyur-	: Buyurmak, emretmek.
buzla-	: Domak, buz tutmak, çok ışınmak.
buzovla-	: Buzağılamak.
büdreb-	: Tökezlemek. meç. Yolunu kaybetmek.
bükdele-	: mah. Bükülmek, katlanmak.
bükkele-	: Dürüm yapmak, rulo, tomar yapmak.
bük-	: Bükmek.
bükül-	: Bükülmek, katlanmak.
*büküş-	: Ezilerek tazeliği, parlaklığı ve sertliği bozulmak, kırışmak. Bozulmak.
bülövle-	: Bileşilemek.
bürü-	: Bürümek.
büründür-	: Saklamak, örtmek, büründürmek.
bürün-	: Bürümek, örtümek.
bürüşdür-	: Buruşturmak, kırıştırmak.

bürüş-	: Buruşmak.
*bütövlen-	: Bütünleşmek, bütün haline gelmek.
bütünleş-	: Bütünleşmek.
büyük-	: Büyülmek.
büzül-	: Büzülmek.
büzüş-	: Büzüşmek.

C

canlan-	: Canlanmak, dirilmek.
cansızlaş-	: Zayıflamak, cilizlaşmak.
*caynagla-	: Pençelemek, yaralamacak.
caynaglaş-	: Pençeleşmek.
*celdleş-	: Çevik olmak, atak olmak.
*cengi-	: Paslanmak.
*censi-	: Darbe ile canı yanıp acı acı bağırmak (köpek).
*cergelen-	: Sıralanmak, saf saf dizilmek.
cesaretlen-	: Cesaretlenmek.
cezalandır-	: Cezalandırmak.
cezalan-	: Cezalarınmak.
*ciğalla-	: Oyun bozanlık etmek.
cığilda-	: Civildamak.
cığildaş-	: Civildaşmak.
*ciğlandır-	: Alazlamak, ıtmek.
ciğlan-	: ıtlamak, alazlanmak.
cılızlaş-	: Cılızlaşmak, sıskalaşmak.
cındırlaş-	: Yırtılmak, yıpranmak.
cıngilda-	: Şangırdamak.
cırilda-	: Cırıldamak.
cırılı-	: Yıpranmak, yırtılmak. Patlamak, parçalanmak.
cırlat-	: Herhangi bir şeyden dolayı hemen kırılmak, darılmak.
cırlaş-	: Cinsi bozulmak, özelliğini kaybetmek.
cır-	: Parçalamak, yırtmak. Tırmalamak.
cırmagla-	: Tırnak atmak, tırmalamak.
cırna-	: Şaka kaldırımayarak veya herhangi bir şeyden dolayı hemen kırılmak, darılmak, sınırlırmak.
cıvilda-	: Civildamak.
*cızgan-	: Cayır cayıր yanmak.
cızığla-	: Karalamak.
cızıldı-	: Cızıldamak. Cızıntı yapmak.
cız-	: Çizmek.
ciddileş-	: Ciddileşmek.
ciftleş-	: Çiftleşmek. Birleşmek (hayvan)
*cikkilde-	: Cık cık sesleri çikarmak. meç. Sohbet esnasında yersiz konuşmak, müdahale etmek.
cılala-	: Cılalamak.
cıldla-	: Ciltlemek.
*cılıklen-	: Parça parça olmak.
*cılövla-	: Dizginlemek. meç. durdurmak.
cılvelen-	: Cılve yapmak, nazlanmak.
cıngilde-	: Çınlamak, çınlama sesi çıkarmak.
cinlen-	: Kızmak.
cinsleşdir-	: Cinsleştirmek.
civilde-	: Civildamak, civilti ile ıtmek.

*codlan-	: Kabalaşmak.
comerdles-	: Cömertleşmek.
coş-	: Coşmak.
*cum-	: Hızla kaçıp gitmek, veya gelmek, saldırmak. Dalmak(suya).
curulda-	: Guruldamak.
*cübört-	: Soymak, yağmalamak.
*cücer-	: (boyu) Uzamak. Yeşermek.
*cürle-	: Ayırmak, vasıflarına göre seçmek.
cütle-	: Çiftlemek(yan yana koymak).
cütles-	: çiftleşmek, ikileşmek, çift ilmek. Birî ile eşit durumda olmak. Birleşmek(hayvan).

C

çaggilda-	: Çakıldamak, çakılıtı sesi çıkarmak.
çağıır-	: Çağırmak.
çaşla-	: Çağlamak. meç. Coşmak.
çah-	: Çakmak, çakımak, birden bire ışık saçmak, parlamak.
çalalan-	: Oyulmak, çukur meydana gelmek.
çalğıla-	: Çalığı ile süpürmek.
çalhala-	: Çalkalamak.
çalha-	: Çalkamak, sarsarak sallamak.
çalin-	: Bir müzik aleti ile icra edilmek. Vuruşmak(kapı). Dövülmek, tikirdatılmak. Bir yere vuruşmak sureti ile yerleştirilmek, çakılmak(çivi). Biçilmek.
çalış-	: Çalışmak.
çallan-	: Bozarmak, kırlaşmaya, beyazlaşmaya başlamak.
çal-	: Çalmak. Biçmek(ot v.s.). Dövmek, vurmak. Sokmak, düşlemek(böcek v.s.). Katılaştırmak. Karıştırarak pişirmek. Süpürmek(çalığı ile). Eşarbi, tülbentti v.s. başına örtüp başının arkasından bağlamak.
çamırlan-	: Çamurlamak.
çapala-	: Cabalamak, kıvrانmak, çırپırmak.
*çapıl-	: Satır, balta v.s. ile parçalanmak, doğrarmak, yaralanmak.
*çapış-	: At yarıştırmak, atla yarışmak.
çap-	: Parçalamak, yarmak. Hızlı sürmek, koşturmak. Kaçıp gitmek. Zorla veya başka bir yolla elindekileri almak, soyup soğana çevirmek. Keskin bir şeyle yaralamak.
çarpazla-	: Çaprazlamak, birbirinin Üzerine haç şeklinde koymak, toplamak.
çarpılı-	: Çarpılmak.
çarpış-	: Çarşılmak, dövüşmek, kavga etmek.
çarp-	: Çarpmak.
çartıldı-	: Çatırtı ile kırılmak.
çaşdır-	: Şaştırmak. meç. Azmak, yoldan çıkmak.
çaş-	: Saşmak, şaşırıp kalmak. Yanılmak.
çatagla -	: Birbirinin Üzerine çapraz şekilde koymak. Parmakları kenetlemek.
çatalinan-	: Çatalanmak, ikiye ayrılmak.
*çatdırıl-	: Bir vasıta ile bir yere ılaştırılmak. Belli bir sayıya, dereceye, yere çıkarılmak. Bir iş

	zamanında yapıllıp bitirilmek
*çatdır-	Ulaştırmak. Belli bir noktaya, sayıya, dereceye çıkarmak. Yapıp yetiştirmek, geciktirmemek.
çatıl-	Yüklenmek, sırtına yük vurulmak(hayvana). Yakılmak için hazırlanmak(ocak).
çatışdır-	Birbirine bağlamak. Denkleştirmek. Ucu ucuna getirmek, idare etmek, yetiştirmek.
çatla-	Çatlamak.
*çat-1	Ulaşmak, varmak, yetişmek. Kifayet etmek, yetmek. Küçüklemek, kavramak. Anlamak, idrak etmek.
çat-2	Yüklemek(hayvan). Ocağı çattmak.
çayla-	Çay içmek.
çekil-	Çekilmek, çekmek. Rol ifa etmek(filmede). Yok olmak, çekip gitmek, görünmez olmak. meç. İnat etmek.
çekindir-	Kötü bir işten sakındırmak.
çekin-	Yapmak istememek, sakınmak. Tedbirli davranışmak.
çekişdir-	Yavaşça çekmek, elleriyle karıştırmak. Çekmek. Birbirini itip kakmak.
çekiş-	Münakaşa etmek, kavga etmek. Bahse girmek, tutuşmak.
çek-	Çekmek. Sermek(sofra). Yemekleri kaplara koymak. Devam etmek. Vakit almak. Öğütmek. Almak, kaldırırmak. Tartmak. Kanal yol v.s. yapmak.
çeneleş-	Tartışmak.
*çenleş-	Sis basmak.
çeperlen-	Etrafına çit çekilmek, sıparlık arasına alınımak.
*çerenle-	Boş konuşmak, lafazanlık etmek.
*çerlet-	Biktirmek, girtlağına çıkarmak.
çertikle-	Iz açmak.
çert-	Iz açmak, naktı vurmak. Yontmak. meç. Üstü kapalı konuşarak sataşmak.
çeşitle-	Çeşitlere ayırmak.
çetinleş-	Çetinleşmek, zorlaşmak, ağırlaşmak.
çevikleş-	Çevikleşmek.
çevir-	Çevirmek.
çevrele-	Çevrelemek.
*çevrik-	kon. Devrilmek.
çevril-	Çevrilmek.
çeyne-	Ciyaremek.
çığıldı-	Çıkıldamak.
çığırış-	Hep beraber bağırmak.
çığır-	Haykırırmak, feryat etmek.
çığirt-	Ağlatmak.
çihar(t)-	Çıkmak.
çih-	Çıkmak.
çılginlaş-	Çılginlaşmak.mec. Kendini kaybetmek, coşmak, azgınlAŞmak.
çılpaglaş-	Çiplaklılaşmak.
çırmala-	Sıvamak(elbise kolu v.s.). katlamak.
çırma-	Çemremek, sıvamak.
çırpılı-	Çırplılmak, gürültüyle düşmek, kendini yerde bulmak, devrilmek.
çırpin-	Çırpinmak. Kuvvetliçe örtülmek(kapı). Silkinmek.
çırpisdır-	Çalmak.
çırp-	Çırpmak, hırsla atmak, vurmak, fırlatmak.

	Çarptırmak. Çalmak (Gizlice almak).
*çırtda-	: Tomurcuk vermek (ağaç v.s.). Çekirdek v.s. yemek.
*çırtımla-	: Teker ve yavaş yavaş sağmak.
*çırt-	: Henüz doğmak, çıkmak (güneş).
çicekle-	: Çiçek açmak.
çiçeklen-	: Çiçek açmak, çiçeklenmek. meç. Gelişmek, güzelleşmek. meç. Şenlənmək, bayındır, bakımlı olmak. meç. Gerçekleşmək.
çile-	: Hafif hafif yağmur yağmak. Damla damla dökmek, sıçratmak, serpmek.
*çılıkla-	: Parça parça, ufak ufak doğramak.
*çimciş-	: Tiksinmek, iğrenmek.
çimdikle-	: Çimdiklemek.
çimkir-	: Çemkirmek, birinin Üzerine bağırmak, sert, kaba cevap vermek.
çimle-	: Çimlemek.
çim-	: Yıkınmak.
çırkinleş-	: Çırkinleşmək.
çırklendir-	: Kirletmek.
çirklen-	: Kirlenmək.
çırme-	: Çemremek, sıvamak (kol, paşa).
çisele-	: Çiselemek.
çise-	: Çisemek, ince ince, çisil çisil yağmak (yağmur).
çivle-	: Ekiemek.
*çiyinle-	: Omuzlamak.
*çiyrendir-	: Tikindirmek, iğrendirmek.
çiyren-	: Tiksinmek, iğrenmek, bıkmak.
çohal-	: Çağalmak.
çolaglaş-	: Topal olmak, çolaklışmak.
çopurlaş-	: Yüzü çopurlaşmak.
çökdür-	: Çökürtmek.
çökel-	: Çukur oluşmak, çökmek.
çökelit-	: Çukurlaştırmak.
çök-	: Çökmek, çukurlaşmak. Kaplamak, burumak, yayılmak, basmak (duman, sis).
çöm(b)el-	: Çömelmek.
çömçele-	: Kepçe ile almak ya da karıştırmak.
çönder-	: Döndürmek, çevirmek.
çön-	: Dönmek.
çörekle-	: Ekmek verip beslemek.
*çövkir-	: esk. Çevirmek, döndürmek.
çözdele-	: Aşmak, dağıtmak, çözmek.
çöz-	: Çözmek, aşmak, dağıtmak.
çubugla-	: Çubuklamak.
çuğulla-	: Laf ullaştırmak, şeytanlamak.
*çulığaş-	: Birbirine karışmak, kucaklaşmak.
çulla-	: Çullamak, Üst Üste bir sürü elbise giydirmek.
çullan-	: Sırtına çul örtülmek. kon. Üst Üste fazlaca elbise giyinmek.
çürü-	: Çürümek.
dabanla-	: Peşine düşmek, izlemek.

D

dabanla- : Peşine düşmek, izlemek.

dadandır-	: Dadandırmak.
dadan-	: Dadanmak, alışmak, tutkunu olmak.
daddır-	: Tattırmak. meç. Hissettirmek.
dadıh-	: Tadını taybetmek, tatsızlaşmak.
dadıl-	: Tadılmak.
dadızdır-	: Tattırmak. Hissettirmek.
dadlandır-	: Tatlandırmak.
dadlan-	: Tetlenmek.
dad-	: Tatmak.
dağıdıl-	: Dağıtılmak.
dağılış-	: Dağılışmak.
dağıl-	: Dağılmak. Harabe olmak, yıkılmak, mahvolmak.
dağıt-	: Dağıtmak. Alt üst etmek.
dağla-	: Dağlamak.
dala-	: Talamak. Sokmak. Kapmak, dışlemek.
dalan-	: Isırılmak, dışlenmek.
dalış-	: Dalaşmak, kavga etmek, vrouşmak.
*daldala-	: Bir şeyi arkasına almak, saklamak.
dalğalan-	: Dalgalanmak.
dalgınlaş-	: Dalgınlaşmak.
dal-	: Daimak, batmak.
damarla-	: Damarından yapışmak, sıkmak, boğmak.
damarlan-	: Damar damar olmak, hatlar oluşmak.
*damcila-	: Damlamak, dökülmek, sızmak.
*damdır-	: Damla damla akıtmak, damlatmak.
damōala-	: Damgalanmak, lekelemek, ifşa etmek.
damla-1	: Damlamak.
damla-2	: İçeri tıkmak, hapseitmek.
damlan-	: İçeri tıkılmak, hapsedilme.
damlatdır-	: kon. Hapsettermek, yakalatmak.
damalt-	: kon. Hapsettirmek, yakalatmak.
dam-	: Damlamak. meç. Dökülmek, akmak.
*dandır-	: İnkıar ettirmek.
dangırda-	: Tangırdamak.
*danıl-	: İnkıar olummak, gizli tutulmak, inkar edilmek.
danışdırıl-	: Konuşturulmak, muhakeme edilmek.
danışdır-	: Konuşturmak.
danış-	: Konuşmak, sohbet etmek.
danla-	: Azarlamak, kınamak, tenkit etmek.
*dan-	: İnkıar etmek. Saklamak.
daragla-	: Taramak.
daral-	: Daralmak.
daralt-	: Daraltmak.
dara-	: Taramak.
daran-	: Taramak. Bir şeyin Üzerine hücum etmek, Üzerini kaplamak, Üzerinde toplanmak. Tırmanmak.
daraş-	: Bir şeyin Üzerine hücum etmek, toplanmak, konmak. meç. Üşüşmek.
darat-	: Taratmak.
*darih-	: Sıkılmak, bıkmak, bezmek, sınırlınmek, daralmak. Özlem çekmek.
darıł-	: Sınırınmek, hiddetlenmek, kızmak. İçi sıkılmak, kederlenmek, incirmek.
*dari-	: meç. Yırtmak, dağıtmak. Hücum etmek.

*darısgallaş-	Daralmak, darlaşmak.
darlaştırdır-	Darlaştırmak.
darlaş-	Darlaşmak.
dartış-	Kavga etmek, gürüşmek, boğuşmak.
dart-	Bir şeyi tutarak kendine veya bir kenara çekmek. Kapıp almak. Zorla çekmek. Germek. Yukarı doğru çekmek. Çekip çıkarmak(su motoru).
daşdır-	Taşırmak.
daşır-	Taşımak.
daşın-1	Taşınmak, nakledilmek.
daşın-2	Vazgeçmek. Düşünmek.
daşır-	Taşırmak.
daşıt-	Taşıtmak.
daşla-	Taşlamak. Taş döşemek.
*daşlandırdır-	Taşırmak, akitmak.
daşlan-1	Taşlanmak, taşı tutulmak.
daşlan-2	Akmak, dökülmek, taşıp dökülmek.
daşlaş-	Taşlaşmak.
daş-	Taşmak.
davalan-	İlaçlamak.
davran-	Davranmak.
dayagla-	Destek vermek, destek koymak.
daya-	Yaşlamak, birbirine yaklaştırmak. Destek vermek.
dayandır-	Ayakta durmaya mecbur etmek. Bir şeyin hareketini, gidişini, ilerlemesini durdurmak. Bir şeyi artık yapmamak. Kesmek, tamamen azaltmak. Sözünü kesmek.
dayan-	Hareketsiz hale gelmek, faaliyetini durdurmak. Durmak. Tahammül etmek, katlanmak. Bir şey hakkında etrafıca konuşmak. Sabretmek.
*dayazla-	Sığlaşmak, derinliği kaybolmak.
dazlan-	Dazlaklaşmak, kelleşmek, çıplak hale gelmek.
dazlaş-	Kelleşmek.
deberil-	Depretilmek, yerinden oynatılmak.
deberiş-	Depreşmek. Tüyüleri diken diken olmak.
deber-	Depremek.
*decelileş-	Yaramaz olmak.
dedirt-	Söyletmek.
degigleş-	Dakikleşmek.
dehetle-	mah. Her şeyi, her yeri önceden belirleyip o konuda dikkatlice düşünmek.
dehle-	Dehlemek(hayvanı).
*dehmerre-	Atın, merkebin hızını artırmak.
*dehnele-	Ata gemini geçirirmek, takmak.
delileş-	Delileşmek, deli olmak.
delin-	Delinmek, kazılmak.
del-	Delmek.
de-	Demek, söylemek.
demirleş-	Demirleşmek. Sağlamlaşmak, sertleşmek.
demle-	Demlemek. Akort etmek(müzik aleti).
denele-	Tanelerini ayırmak, temizlemek.
*denle-	Bitki tohumlarını gagasıyla tek tek yemek. Meyveleri teker teker toplamak.
densizlen-	Tanesizleşmek, taneşiz kalmak.
derdlen-	Dertlenmek, kederlenmek.

Dertleş-	: Dertleşmek.
derecele-	: Derecelemek.
derinleşdir-	: Derinleştirmek.
derişdir-	: Sırayla toplamak, dizmek.
dermanla-	: İlaçlamak.
der-	: Dermek, toplamak. Çorap kılım v.s. deki yırtık yerleri onarmak.
destekle-	: Desteklemek, destek koymak.
destele-	: Destelemek.
deşil-	: Deşilmek, delik açılmak, delinmek.
deş-	: Deşmek. meç. Derinlere tesir etmek.
*devik-	: Şaşırmak, hayret etmek.
devir-	: Devirmek. meç. Yıkmak, hakimiyetini yıkmak.
devril-	: Devrilmek.
deydir-	: Değdirmek.
*deyikle-	: Beşik kertmesi yapmak.
deyil-	: Söylenmek, ifade edilmek.
deyin-	: Şikayetlenmek, söylenmek.
deyirmile-	: Yuvarlak hale getirmek, yuvarlamak.
deyişdir-	: Arayı karıştırmak, kavga ettirmek.
deyişdir-	: Değiştirmek.
deyiş-	: Takas etmek, değişimek. Başkalaşmak.
deyiş-	: Münakaşa etmek, küfürleşmek. folk. Şiirle yarışmak, atışmak (aşıklar).
dey-1	: Deymek, dokunmak.
dey-2	: Olgunlaşmak.
diğilda-	: Fokurdamak, diğ diğ ses çıkarmak.
*diğırla-	: Yuvarlatmak, döndürerek yürütmek.
dingga-	: Tingirdamak.
dırıldı-	: Dirildamak, cırıldamak, boş konuşmak.
dırmagla-	: Tırmalamak.
dırmaşdır-	: Tırmandırmak.
dırmaş-	: Tırmanmak.
dırmigla-	: Tırmıklamak.
dırnagla-	: Tırmaklamak, tırmalamak.
diddir-	: Didikletmek.
didele-	: Didiklemek.
didikle-	: Didiklemek. Parça parça koparmak.
didin-	: Çok kaşınmak.
didiş-	: Birbirini ditmek, birbirinin etini koparmak, kavga etmek, küfürleşmek, boğuşmak.
did-	: Ditmek, tel tel ayırmak. meç. Manevi istirap vermek, incitmek, hırpalamak.
dikel-	: Doğrulmak, ayağa kalkmak. Yukarı doğru tırmanmak, çıkmak. meç. İnşa edilmek, yapılmak.
dikil-	: Bir noktaya bakmak, gözünü ayırmadan bakmak, dikkatle bakmak.
dikle-	: Dik hale getirmek, dikine durdurmak. Yönetmek, nişan almak.
diklen-	: Kalkıp doğrulmak, yerinden kalkmak, yukarı doğru tırmanmak, yokuşa yönelmek.
dikleş-	: Kalkıp dik durmak.
dik-i	: Dikmek, ekmek.
dik-2	: Gözünü ayırmadan bakmak. Ümit bağlamak.

	: meç. Rezil etmek.
diksin-	: Ürpermek. Örkmek, korkmak, tıremek, tıksınmek.
dile-	: Dilemek.
dilen-	: Dilenmek.
dilikle-	: Kertik kertik etmek.
dilimle-	: Dilimlemek.
dillen-	: Konuşmak. Ses çıkarmak, ötmek.
dimdikle-	: Gagalamak.
dincel-	: Dinlenmek, rahatlamak.
dincles-	: Rahatlamak, sakinleşmek.
dindiril-	: Mahkeme edilmek, konuşturulmak, ifadesi alınmak.
dindir-	: Konuşturmak, söyletmek. meç. Deger vermek, hürmet etmek. meç. Çalmak, seslendirmek. Sorgulamak.
dingilde-	: Kırıdamak. Hafiflik etmek.
dinle-	: Dinlemek.
din-	: Konuşmak, söz söylemek. Azarlamak.
dinçel-	: Gittikçe iyi duruma gelmek, güçlenmek.
direkle-	: Direklemek, direkle sağlamlamak.
dire-	: Dayamak, yaşılamak. Dikkatle bir noktaya bakmak.
direñ-	: Yaslanmak, dayanmak. Temas etmek. Tırmanmak. meç. İnat etmek, ısrar etmek.
diril-	: Canlanmak. Gücü kuvveti gelmek.
dirsekle-	: Dirseklemek.
dişele-	: Diş açmak, keskinleştiritmek(hızar v.s.) Süt dişlerini dökmek.
dişe-	: Bilemek, keskinleştiritmek. Süt dişlerini dökmek.
*dişer-	: Yeşermek, topraktan çıkmak.
dişle-	: Dişlemek.
dizle-	: Dizi ile vurmak.
dodaglaş-	: Dudak dudağa öpüşmek.
doğdur-	: Doğdurmak.
doğ-	: esk. Doğmak, yavrulamak, doğurmak, ortaya çıkmak, görünmek.
doğra-	: Doğramak.
doğrula-	: Doğrulamak.
doğrul-	: Doğrulmak. Gerçekleşmek.
doğrult-	: Ümidiño boşça çıkarmak, bir şeye haklılık kazandırmak. Doğrultmak.
doğur-	: Doğurmak.
doğuzdur-	: Doğurtmak.
dolagla-	: Sarmak.
dola-	: Sarmak. meç. Tembih etmek, Üzerine yüklemek, havale etmek. Üzerine yağıdirmak(kurşun v.s.). meç. kon. Alaya almak, maskara etmek.
dolandır-	: Dolastırmak, döndürmek, çevirmek, idare etmek. meç. Aldatmak.
dolan-1	: Dolanmak.
dolan-2	: Geçirmek, yaşamak, hayat sürdürmek.
dolaş-	: Dolaşmak.
doldur-	: Doldurmak.
dolgunlaş-	: Dolgunlaşmak, etlenmek.
dol-	: Dolmak, şişmanlaşmak. Yatişmek, olgunlaşmak. Yerine getirilmek, icra edilmek.
doluñ-	: Ağlayacak gibi olmak, dolukmak.

doluş-	: Dolusmak.
domuş-	: Ayaklarını bükerek oturmak, büzüşüp oturmak. Gagasiyla kaşınmak.
donat-	: mah. Bezemek, süsülü hale getirmek.
dondur-	: Dondurmak.
*dongala-	: Kamburlaştırmak.
dongurda-	: Horurdanmak.
don-	: Domak.
donuglaş-	: Donuklaşmak, matlaşmak.
donuhdur-	: Şaşırtmak.
donuh-	: Çok şaşırmak. Bir an hareketsiz kalmak.
dostlaş-	: Birbiri ile dost olmak.
doy-	: Doymak.
doyur-	: Doyurmak.
döllendir-	: biyo. Döllenmek, döl meydana getirmek.
döllen-	: Döllenmek, mayalanmak. Denin oluşmak.
dölsüzleş-	: Üreme öğretme kaabiliyetini kaybetmek. Kisırlaşmak.
dönder-	: Döndürmek.
*döngele-	: kon. Vadini tutmamak, kararından dönmek.
dön-	: Dönmek.
döşe-	: Doşemek. meç. Şiddetle tenkit etmek. meç. kon. Dövmek, vurmak. Söylemek, azarlamak, çok konuşmak. meç. kaba söz. Açı gözlükle yemek.
döşen-	: Döşenmek, serilmek, yayılmak. meç. İştahla yemek.
döşet-	: Döşetmek, serdirmek.
döşle-	: Göğüs ile itmek, göğüs vurmak. Yakasından yapışmak.
*dösür-	: Toplamak, yiğmek.
dövletlen-	: Zenginleşmek, servet sahibi olmak.
dövrele-	: Etrafını almak, araya almak, çevirmek.
dövrleş-	: Devirlere bölümmek, ayrılmak.
*döycèle-	: Aşılamak, aşı koymak.
döy-	: Dövmek. Cekiç darbeleri ile bir şeye şekil vermek. Öğütmek. Kiyma yapmak.
döyüñ-	: Döyüñmek.
döyüş-	: Döväşmek, kavga etmek.
*döz-	: Tahammül ekmek, dayanmak, sabretmek.
dullaş-	: Dul kalmak.
dumanla-	: Dumanla kaplamak, duman bürümek. meç. Bulandırmak, karartmak, kesifleştirmek.
*durğuz-	: Ayağa kaldırırmak.
dur-	: Durmak.
*duruh-	: Durukmak, düşünceye dalmak, söylemek için söz aramak, şaşırır gibi kendini kaybeder gibi olmak, nefes nefese kalmak.
durula-	: Durulamak. Belirtmek, ortaya çıkarmak, açık hale getirmek.
durul-	: Saf, temiz hale gelmek, berraklılaşmak. Akıcı hale gelmek, durulmak, katılığını kaybetmek. meç. Açık hale gelmek, koyuluğu gitmek.
duruş-	: Bir şekilde, aynı tipte durmak(çoğul).
duvagla-	: Duvaklamak, yüzüne duvak örtmek.
duydur-	: Hissettirmet, bildirmek, işaretle anlatmak.
duy-	: Hissetmek, duymak, kavramak. Sezmek, anlamak.
duyuñ-	: Ayrılmak, anlamak, duymak, kavramak. Şaşırmak,

	Örkmek, ne yapacağını şaşırıp durmak.
duzla-	Tuzlamak.
duzlaş-	Tuzlaşmak.
*dümüsükle-	Dörtüklemek. meç. Azarlamak.
*dümüş-	kon. meç. Çömelmek.
dürgele-	Dürmek, tomar haline getirmek.
dür-	Dürmek.
dürt-	Zor, güç kullanarak bir şeyi sokmak, yerleştirmek. Yumrukla vurmak.
*dürtmekle-	Yumruklamak.
*dürtmele-	Yumruklamak.
dürtül-	Kendini zorla sokmak, sokulmak.
dürtüşdür-	Zorla sokmak, bir şeyi güç kullanarak cep v.s. ye sokmak, yerleştirmek. Her biri bir tarafa çekmek, her taraftan çekmek. meç. Soru yağmuruna tutmak, mahkeme etmek.
dürtüş-	Birbirini dürtmek. zorla kendilerini bir yere sokmak, sokulmak.
düşkünleş-	Zayıflamak, düşkünleşmek, ihtiyarlamak. Alışmak, müptela olmak. Fakirleşmek.
düş-	Düşmek.
düşüm-	Düşünmek.
*düşünüş-	Düşman olmak, kin duymak.
düşür-	Düşürmek.
düy-	Düğümlemek, iliklemek. meç. Bağlamak.
düyümle-	Düğümlemek.
düzdür-	Dızzirmek.
düzeldil-	Düzeltilmek.
*düzelmiş-	Birbirleriyle anlaşmak. Eşitlenmek, müsavileşmek.
düzel-	Düzelmek. Şişmarlamak. Yönetmek. meç. İşe girmek, bir vazifeye başlamak.
düzelt	Düzeltmek.
düzen-	Bezermek, giymek.
düzungünleş-	Düzungünleşmek.
düzle-	Düzlemek.
düzleş-	Düzleşmek.
düz-	Dizmek.
düzül-	Dizilmek.

E

ebedileşdir-	Ebedileştirmek.
ebedileş-	Ebedileşmek.
edebileşdir-	Edebileştirmek.
edebblendir-	Terbiye etmek.
edeblien-	Edepli olmak, edep öğrenmek, nezaket öğrenmek.
*edile-	mah. Ağıt yakmak.
edil-	Edilmek, yapılmak.
efsunla-	Büyülemek.
*ehatele-	Sarmak, kuşatmak, kaplamak.
ehdles-	Antlaşmak, ahitleşmek.
ehlileş-	Ehlileşmek.
ehvallaş-	Selamlasmak, hatırlı sormak.
ekdir-	Ektirmek. Baştan savdırmak, yakasını kurtarmak.

*ekeçlen-	: Büyükleşmek, tecrübe kazanmak.
*ekelen-	: Büyükleşmek, tecrübe tazanmak.
ekil-	: Ekilmek, sıvışmak.
ek-	: Ekmek.
elagelen-	: Alakalamak, ilgilenmek.
*elçiile-	: Elçi gitmek, kız istemek.
elekle-	: Elemek.
elektrikleş-	: Elektriklenmek.
ele-	: Elemek, elekten geçirmek. meç. Serpmek, dökmek, saçmak.
elet-	: Yaptırmak, esk. Götürmek.
elle-	: Ellinemek, el ile dokunmak, el sürmek, el vurmak. El ile çırpmak.
elleşdir-	: Halkın toplumun istifadesine sunmak.
elleşdir-	: El ile yoklamak, yoklamak, dokunmak, bakmak. El ile karıştırmak, aramak, yerinden oynatmak. Kavga ettirmek, kapıştırmak.
elleş-	: Toplumun malı olmak.
elleş-	: Çalışmak, çabalamak, bir şeyle meşgul olmak. Mücadele etmek, uğraşmak.
elmlen-	: İlimlemek, bilgilennmek.
emdir-	: Emdirmek, emzirmek. Emmeye mecbur etmek.
emişdir-	: Emizdirmek, kuzuları annelerini emmelei için bırakmak.
emiş-	: Emişmek, toplu halde annelerini emmek.
*emizdir-	: Emzirmek.
emiz-	: Emzirmek.
em-	: Emmek.
*enderil-	: Hepsi birdenbirer dökülmek, indirilmek. Aniden devrilmek, düşmek.
*ender-	: Siviları v.s. kaptan döküvermek, tamamen boşaltmak.
endir-	: Indirmek. meç. İltifat etmek.
engelle-	: Engellemek. kon. Sağlığı bozulmak.
enlen-	: Genişlemek, enlenmek.
enleş-	: Enleşmek, genişlik kazanmak.
enlet-	: Genişletmek.
en-	: İnmek.
ensizleş-	: Darlaşmak.
*epri-	: Çürümek, çürüyüp gitmek, bozulmak, eksemek. meç. Çok yorulmak, takatten düşmek.
eri-	: Erimek.
erin-	: Erinmek, tembellik etmek, üşenmek. Sıvi hale getirilmek. Zayıflamak. Utanmak.
eriş-	: kon. Sataşmak, takılmak.
eriş-	: Erişmek, varmak, yetişmek, ermek, elde etmek.
erit-	: Eritmek.
erkekle-	: mah. Buluğ çağına ererek sesi kalınlaşmak, kabalaşmak, kartlaşmak.
erkle-	: Nazlı, ihtimamlı büyütmek, yetiştirmek.
er-	: Ermek, ulaşmak, kavuşmak. Elde etmek.
*erse-	: Olgunlaşmak, büyümek, kemale ermek.
ertele-	: Ertelemek.
esaslandırm-	: Bir temele, esasa dayandırmak.
esaslan-	: Bir temele, esasa dayanmak

esdir-	: Estirmek, esmeye mecbur etmek, titretmek. kon.
esbileş-	: Avare dolaşmak.
eserlen-	: Sinirlemek, asabileşmek.
esgileş-	: kon. Sendelemek, titremek. Etkilenmek.
esilles_	: Eskileşmek, eskimek.
esirge-	: Asıllaşmak.
eskil-	: Esirgemek, korumak, kıymamak, kanaat etmek.
eskilt-	: Eksilmek.
eski-	: Eksiltmek.
es-	: Eskimek.
esmerleş-	: Titremek. Hareket etmek, dalgalanmak.
esne-	: mec. Sinirlenmek. Üzerine titremek, çok sevmek.
esri	: Esmerleşmek.
eşele-	: Esnemek.
eşelen-	: Kızmak, sınırlenmek, azgınlığınmak, coşmak.
eşit-	: Eşelemek.
eş-	: Eşelenmek.
etdir-	: Işitmek.
etekle-	: Eşmek.
etiketle-	: Yaptırmak, ettirmek, yapmaya mecbur etmek.
etirle-	: Eteğinden tutmak, tutarak durdurmak. mec.
etlen-	: Yalvararak rica etmek. Etek havalandırmak.
etleş-	: Etiketlemek.
et-	: Koku sürmek, itirlamak.
*evezle-	: Etlenmek, şışmanlaşmak.
*evezlen-	: Et gibi olmak. Çürümeye bağlamak.
evlendir-	: Etmek.
evlen-	: Bir şey verip yerine başka bir şey almak, takas yapmak.
*eybecerleş-	: Değiştirilmek.
eydir-	: Değiştirmek.
eyele-	: Evlendirmek.
eyible-	: Evlenmek.
eyileşdir-	: Biçimsizleşmek, çırkinleşmek.
eyileş-	: Eğdirmek.
eyil-	: Eyeğilemek.
eyir-	: Ayıplamak.
eyle-	: İyileştirmek.
eyle-	: İyileşmek.
eylendir-1	: Eğilerek.
eylendir-2	: Eğilme.
eylen-1	: Eğilerek.
eylen-2	: Eğilme.
eyleş-	: Eğilerek.
eylet-1	: Durdurmak.
eylet-2	: Eğilerek.
ey-	: Durdurmak.
*eymen-	: Durdurmak, gecikmek, alıkommak.
eynileş-	: Eğilenmek.
*eyni-	: Durmak.
eyril-	: Durdurmak.
ey-	: Durdurmak.
*eymen-	: Durdurmak.
eynileş-	: Durdurmak.
*eyni-	: Durdurmak.
eyril-	: Durdurmak.

eyrit-	: Eğritmek.
ezberle-	: Ezberlemek.
ezginleş-	: Halsizleşmek.
ezil-	: Ezilmek. meç. Nazlanmak, eziliп bузолмак, kiritmek.
ezişdir-	: Orasını burasını eziştirmek, ovuşturmak. meç. Dövmek, mağlup etmek.
ezizle-	: Çok sevmek, çok değer vermek.
ez-	: Ezmek, eziyet etmek.
*ezmele-	: Eli ile ezmek, bastırarak ezmek. meç. Dövmek.

F

fağırlaş-	: Fakirleşmek, acızlaşmak.
faydalan-	: Yararlanmak.
feallaşdır-	: Faalleştirmek.
feallaş-	: Faalleşmek, aktifleşmek.
fenelaş-	: Fenalaşmak, kötüleşmek.
ferehlen-	: Ferahlanmak, neşelenmek, sevinmek.
ferklen-	: Farklanmak, ayrılmak (başkalarından). Seçilmek.
feyzlen-	: Feyz almak, feyzlenmek, zevk almak, ıdalanmak.
finhır-	: Sümkürmük.
fırıldad-	: Yerinde hızla dönmek, fırıldamak.
fırla-	: Yerinde hızla döndürmek, hareket ettirmek. Yerinden çıkmak, oynamak, fırlamak.
fırlandır-	: Hızla yerende döndürmek.
fırlan-	: Kendi etrafında dönmek, fırlanmak.
fırlat-	: Döndürmek, hızla atmak, fırlatmak.
fısılda-	: Fısıldamak.
fişgır-	: Fişkirmak.
fikirleş-	: Düşünmek.
fitille-	: Fitilini ateşlemek, fitillemek. meç. Sınirlendirmek.
fitle-	: İslik çalmak, İslıklamak. meç. Tahrik etmek, kızıştırmak.

G

*gabagla-	: Önlemek, öünü kesmek. öbüne geçmek (ondan önce söylemek). öbüne katıp götürmek, sürmek.
gabaglaş-	: Karşılaşmak.
gabalaş-	: Kabalaşmak.
gabarcıglan-	: Kabarcıklaşmak.
garbarıl-	: Kabartılmak.
garbarla-	: Kabarmak, su toplamak. Nasırlaşmak, sertleşmek.
garbar-i	: Nasırlaşmak, elde kabarcıklar oluşmak, sertleşmek.
garbar-2	: Kabarmak, yükselmek. Şişmek. Hiddetlenmek.
gabıqlan-	: Kabuklanmak.
gabla-	: Koymak, yerleştirmek, yiğmак.
*gablaş-	: Bir kap içine yerleşmek, konulmak.
*gaci-	: Kuruma neticesinde eğilmek, buruşmak, küçülmek.
*gacin-	: Gerimek.
*gaçaragla-	: Koşmak.
gaçın-	: Kaçınmak, sakınmak.
gaçır-	: Kaçırmak.
gaçış-	: Kaçışmak. Koşu müsabakasında yarışmak.

gaç-	Kağmak. Çekirmek, sakınmak.
*gada-	Kıstırmak, bağlamak.
*gahacı-	Cok kurumak, kırkuru olmak. meç. Çok zayıflamak, bir deri bir kemik kalmak.
*gahacla-	Kurutmak.
gahdır-	Kaldırmak.
gahıl-	Yere çakılmak. meç. Bir yerde oturup kalmak.
gah-	Bütün gücüyle bir şeyi yere çalmak, çarpmak. Çakmak, vurmak, yere sokmak.
*gahsı-	Bayatlayıp kokmak.
*galahla-	Kümelemek, toplamak.
gala-	Kümelemek, yiğmek, toplamak. Ocağa, sobaya vs'ye odun vs doldurup yakmak.
galayla-	Kalaylamak.
galdır-	Kaldırmak.
galhin-	Kalkmak, ayağa kalkmak, doğrulmak.
galhiş-	Hep beraber kalkmak, hareket etmeye başlamak, işyan etmek.
*galhız-	Eğilerek yerden bir şey almak, kaldırırmak. Yukarı götürmek. Doğrultmak.
galh-	Kalkmak. Yükselmek.
galınlaş-	Kalınlaşmak. Kesifleşmek.
gal-	Kalmak.
*gamarla-	Tutmak, yakalamak
gamaşdır-	Kamaştırmak.
gamaş-	Kamaşmak.
gamçılıa-	Kamçılılamak.
ganadlan-	Kanatlanmak, uçmak, uçmaya başlamak.
gana-	Kanamak.
gambarlaş-	Kamburlaşmak.
*gandalla-	Prangalamak.
gandır-	Anlatmak, öğretmek, bildirmek, izah etmek.
ganığ-	Alişmak, dadanmak. Kana susamak, gözü dönmek.
ganıksa-	Kana susamak, gözü dönmek.
ganılı-	Anlaşılmak.
ganır-	Kanırmak.
gan-	Anlamak, idrak etmek.
*gantarğala-	Dizginlemek
ganunlaşdı-	Kanunlaştırmak.
gapaglan-	Üzerine kapak konmak, kapakla örtülmek.
gapa-	Kapamak. Örtmek.
gapan-	Kaparımak, kilitlenmek, örtünmek.
gapdır-	Isırmaya tehdik veya mecbur etmek. Kapışmak, kaparak almak, çalmak.
gapılı-1	Isırılmak, dişlenmek.
gapılı-2	Vurulmak, tutulmak, kapılınmak.
gapişdır-	Kapıştırmak. Boğuşтурmak.
gapiş-	Birbirini ısırmak, dişlemek.
gapla-	Kaplamak.
gap-	Kapmak. Dişlemek, ısırmak.
garala-	Karalamak. meç. Lekelemek, iftira etmek. Kaybetmek, karıştırmak.
garal-	Kararmak. Sömmek.
gara-	mah. Karıtmak, beddua etmek.

garanlıgl-a-	: Hava kararmak. Gölge etmek, gölgelemek.
*garğ-a-	: Kargımak, beddua etmek.
*garğıla-	: Bir şeyin Üzerini kâşıyla örtmek.
garğı-	: Beddua etmek.
*garılıh-	: Şaşırmak, kendini kaybetmek.
garilaş-	: İhtiyarlamak (kadın).
garılı-	: İhtiyarlamak. mah. Çiflesmek.
garışdır-	: Karıştırmak.
garışla-	: Karışla ölçmek.
garış-	: Karışmak.
*garıd-	: kon. Kocaya vermeyerek evde bırakmak, bekar yaşılanmasına sebep olmak. Meyveyi zamanında toplamayıp tazeliğinin gitmesine sebep olmak.
garla-	: Kar yağmak.
garlaş-	: Kara dönmek. Kar topu oynamak.
gar-	: Eğmek, bükmek, katlamak, burmak, çevirmek.
*garmala-	: Aceleyle çekip almak, kapmak, tutmak.
garpiş-	: Kavgaya tutuşmak, kapışmak.
garp-	: Aniden çekip almak, kapmak.
*garsı-	: Yüzeysel olarak yanmak, az pişmek.
*gars-	: mah. Ateşten geçirmek, ütmek.
garşila-	: Karşılama.
garşılıasdır-	: Karşılıştırmak.
garşılılaş-	: Karşılışmak.
*gartı-	: İhtiyarlamak. meç. Tazeliğini yitirmek.
*gartla-1	: Çok kartlaşmak, zamanı çok geçmek.
*gartla-2	: Vücudunun bir tarafını yırtarcasına kaşımak.
gartlaş-	: İhtiyarlamak, kartlaşmak.
gart-	: Sertleşmek, muhkkemleşmek.
gasıl-	: Elbiselerinin kenarı katlanarak dikilmek. Çekerek daralmak, kısalmak.
gaşigla-	: Kaşiklamak.
gaşır-	: Kaşımak. Kazımak, kazııp temizlemek.
gaşın-	: Kaşınmak.
gaşıt-	: Kaşitmak.
gaşovla-	: Kaşağılamak.
gatarla-	: Katarlamak, sıralamak.
gatıgl-a-	: kon. Yoğurt karıştırmak, yoğurlamak.
gatılıasdır-	: Katılaştırmak.
gatılış-	: Katılaşmak. Yoğunlaşmak.
gatılı-	: Katılmak, ilave edilmek. Karıştırılmak.
gatişdır-	: Katıştırmak.
gatiş-	: Karışmak, katışmak.
gatla-	: Katlamak.
gatlan-	: Katlanmak, büükülmek, takımmalı etmek.
gat-	: Katmak, eklemek.
gavra-	: Kavramak.
*gayçala-	: kon. Makaslamak.
gayır-	: İmal etmek, Öretmek. İrişa etmek. Hazırlamak. Tamir etmek. İş yapmak, işle meşgul olmak, becermek.
gayıt-	: Geri dörmek.
gaynagla-1	: Kaynak yapmak birleştirmek.
gaynagla-2	: Eline pençesine geçirmek.
gayna-	: Kaynamak.

gaynaş-	: Kaynaşmak, kırıdaşmak, birbirine karışmak. Devamlı hareket etmek.
gayril-	: İmal edilmek, yapılmak. Tamir edilmek.
*gaytar-	: Göndermek. Reddetmek, geri çevirmek.
gazan-	: Kazanmak, elde etmek.
gazi-	: Kazımak.
gaz-	: Kazmak.
geber-	: Ölmek.
gebert-	: Öldürmek.
gecele-	: Gecelemek.
gecik-	: Gecikmek.
*gedle	: kon. Yontmak.
*geherlen-	: Hiddetlenmek, kederlenmek, boğula boğula ağlamak.
*gelbilen-	: mah. Yükselmek.
gelemle-	: Aşılamak (ağaç).
gelipli-	: Kaliba geçirilmek, kalıplamak.
gel-	: Gelmek.
*gelpele-	: Parçalamak.
gemele-	: Kama ile yaralamak, kamalamak.
gemirkile-	: Kemirmek.
gemiril-	: Kemirilmek
gemiriş-	: Birbirini dışlemek. meç. Dalaşmak.
gemir-	: Kemirmek.
*gemiş-	: Av peşinde hücum etmek, saldırmak, uçmak.
gemler-	: Gemlemek. Gem kurmak (Buzağı yada kuzuya).
genaetlen-	: (Kanaatlanmak). Kifayetlenmek
genleş-	: Genleşmek. meç. İlterlemek, yenileşmek.
genel-	: Genişlemek, enine büyümek.
*genes-	: Danışmak. (Fikir sormak)
genişle-	: Genişlemek.
genişlet-	: Genişletmek.
*genşerle-	: Öne çıkmak, karşılamak.
gerarlaştır-	: Yerli yerine koymak, yerleştirmek, yerini belirlemek. Sabitleştirmek, sağlamlaştırılmak. (Kararlaştırmak). Belli bir karara varmak, anlaşmak.
gerarlaş-	: Yerli yerine konmak, yerleşmek. (Kararlaşmak). Karara varmak.
gerçekle-	: Gerçeklemek. (Doğrulamak)
gerek-	: kon. Gerekmek, lazım olmak.
gerginleşdir-	: Gerginleştirmek. meç. Zorlaştırmak, ciddileştirmek.
gerginleş-	: Gerginleşmek.
geribeleş-	: Acaibleşmek, değişimek.
*geribile-	: Yurdunu özlemek, garipsemek.
geribse-	: Karibsemek.
gerile-	: Geri çekil. meç. Sözünden dönmek. Nişanlı kızın nişanını bozmak.
geril-	: Gerilmek.
ger-	: Germek. Gergin hale getirmek.
gerneş-	: Gerinmek, esnemek.
getileşdir-	: Kesinleştirmek.
getileş-	: Kesinleşmek.
getir-	: Getirmek.
get-	: Gitmek.

gevele-	: Gönülüsüz, iştahsız yemek, çiğnemek. (Gevelmek).
gevezele-	: Çok konuşmak.
geydir-	: Giydirmek.
seyin-	: Giyinmek.
seyir-	: Geğirmek.
seyiş-	: Kaşınmak, gıcıklanmak. kon. Sarılmak.
sey-	: Giymek
gayretlen-	: Gayretlenmek, cesaretlenmek.
gezdir-	: Gezdirmek.
gezin-	: Gezinmek. meç. Bir şeyin işaretleri ortaya çıkmak, zehur etmek.
*gezle-	: (Bir şeyin) Ucunda kertik(gez) açmak.
gez-	: Gezmek.
gica-	: Gicirdatmak.
gicgir-	: Ekşimek, kabarmak, ekşime halinde olmak.
gicigla-	: Gidiklamak, sınırlendirmek.
gicilden-	: kon. Erkeklik hisleri uyarmaya başlamak.
gicala-	: Parçalamak.
gidigla-	: Gidiklamak.
*giffilla-	: Kilitlemek. meç. Konuşana-
gigla-	: Pislemek (Koyun, keçi, deve vs.)
gilçala-	: Bacağından yakalamak, yapışmak.
gildir-	: Kıldırmak, yapmaya mecbur etmek.
giligla-	: kon. Damarına girmek, tavlamak, aldatmak, yoldan sıkarmak.
gilincla-	: Kılıçlamak, kesmek, yaralamak.
gillan-	: Killanmak.
gil-	: Kilmak, yapmak, yerine getirmek.
gimcirla-	: mah. Atmak, fırlatmak.
*gimış-	: GÜLÜMSEMEMEK.
gimzan-	: mah. Kırırdamak, doğrulmaya çalışmak.
gina-	: (Kinamak). Suçlamak, ayıplamak.
gip-	: Kirpmak.
*gircan-	: Kırıtmak, yılışmak.
*gircinla-	: Büzgülemek.
*gircin-	: mah. Özölmek, kırılmak, tahammül etmek.
girh-	: Kirkmak.
giril-	: Kirilmak, keçilmek, kopmak. meç. incimek. Tелеф olmak, ölmek (topluluca). Ağrımak.
girişdir-	: Kırıştırmak.
giriş-	: Kırışmak.
gırla-	: Ziftlemek. iş tutmak.
gir-	: Kirmak, doğramak. meç. Öldürmek. meç. Sarısmak, zayıflatmak, azaltmak. meç. Hür olmak.
girovla-	: Kırığı tutmak. (kırığılamak)
girpil-	: Kirpilmak.
girp-	: Kirpmak.
girt-	: kon. Azıcık kesmek, koparmak
gisal-	: Kızalmak.
gisdir-	: Kısırtmak. (Kısmaya mecbur etmek).
gisgan-	: Kiskarmak.
gisgin-	: kon. Çekinmek, utarmak, sıkılmak.
gisgidil-	: Üzerine saldırtılmak (köpek).
gigil-	: Sıkışmak, sıkıştırılmak. Hirildamak, kısılmak.

gisin-	Şıqınmak, kışılıp kalmak. Utanmak, sıkılmak, çekinmek.
gisırla-	İsrarla istemek. Hirildamak, kışılmak, azalmak (ses).
gis-	Kısırla kalmak, doğurmamak.
gışgır-	Kısmak.
gışgirt-	Haykirmak, bağırmak.
gışla-	Haykırtmak, bağırtmak.
gitlaş-	Kışlamak.
givralaş-	Kit hale gelmek. Kitlaşmak.
givran-	Sağlamlaşmak, iyileşmek, hafifleşmek, iyi giyinmek.
givril-	Katlanmak, bükülmek, buruşmak.
givrimlaş-	Kıvrılmak. meç. Ezizet çekmek, istirap çekmek.
giygacla-	Kıvrılmak.
giyilda-	Katlamak, kesmek.
giyış-	Kaykırmak, bağırmak.
giyla-	Toplanmak, kışılmak, kısalmak.
giy-1	Haykirmak, bağırmak, nara atmak.
giy-2	Kıymak, acımak.
giynagla-	Kısmak (gözlerini).
gızart-	Pençelemek.
gızdır-	Kızdırmak. kon. Sıtma hastalığı geçirmek.
gızgınllaş-	Kızgınllaşmak.
gızilla-	Altını kaplamak, altın suyunualdırmak.
gızıllaş-	Kızıllaşmak.
gızındır-	İsındırmak, ısıtmak.
*gızını-	İsınmak.
gızışdır-	Kızıştırmak, şiddetlendirmek, alevlendirmek.
gızış-	İsınmak, şiddetlenmek. meç. Hiddetlenmek. Ekşimek, bayatlamak.
*gızıt-	İsitmak.
gız-	Kızmak. Sınırılmak. (Isınmak).
*gicel-1	Dengeyi kaybetmek. (Başı dönmek).
gicel-2	Deli olmak, aklını kaybetmek.
*gicik-	Deli olmak, serseri olmak.
giciş-	Kaşınmak, kaşıntı hissi duymak.
gidalandır-	Beslenmek, yedirilmek, içirilmek.
gidalan-	Beslenmek.
*gigirtde-	İki kişiyi birbirini düşürüp aralarını bozmak.
gille-1	Yuvarlatmak, döndürmek.
gille-2	Killinemek.
gillen-1	Yuvarlarmak.
gillen-2	Killinemek.
*girdele-	Daire şekline getirmek.
girdir-	Sokmak. Takmak, geçirmek.
*girele-	Fırsat kollamak.
giriş-	Girişmek.
girle-	Fırsat kollamak.
girlen-	Gezmek, dolaşmak. Yaşamak, zar zor geçirmek.
gir-	Girmek.
giyiş-	Kaşınmak, kaşınma hissi duymak.
giymetlen-	Kıymetlemek.
*gizilde-	Sızlamak. meç. Titremek, korkmak, heyecanlanmak.
gizle-	Saklamak.

gizlen-	: Saklanmak.
gocalaş-	: İhtiyarlamak.
gocal-	: Yağlanmak, ihtiyarlamak.
gohula-	: Koklamak.
gohu-	: Kokmak.
gohumlaş-	: Kız alıp vererek akraba olmak. meç. Yakın hale gelmek, dost olmak.
gohut-	: Kokutmak.
golacla-	: Kulaclamak
golaylaş-	: Kolaylaşmak
golazla-	: Atmak, uzağa fırlatmak.
goltugla-	: Koltuklamak.
*gomarla-	: mah. Kuşatmak, sarmak.
*gomla-	: Demetlemek.
gonagla-	: Misafir etmek, misafir kabul etmek.
*gondar-	: Kendinden ilave etmek, uydurmak. İcat etmek. İlave etmek. Kurmak, yapmak.
gon-	: Komak. meç. Hüküm etmek.
gonşulaş-	: Komşu olmak.
gonuş-	: Konuşmak.
gopa-	: kon. Dayak atmak, vurmak. MÜbalaşa etmek, yalan konuşmak.
goparagla-	: Peşine koşmak. Hızlı koşmak.
gopar-	: Koparmak
gop-	: Kopmak, çekilmek, kırılıp ayrılmak.
gopus-	: Toplu olarak aniden fırlayıp koşmak, hücum etmek.
*gorğan-	: mah. Üzerine titremek, çok özen göstermek.
gorh-	: Korkmak.
gorhut-	: Korkutmak.
gorla-	: Kora gevirmek. Kor ile örtmek. Korlamak.
gorlan-	: Kor haline gelmek, kor ile örtülmek. meç. Şikayetlenmek.
goru-	: Korumak.
*goşala-	: İki yapmak, çiftlemek.
*goşaş-	: Yanyana koşmak, yarışmak.
goşdur-	: Koşturmak.
goşgulan-	: Korkup ürkmek, rahatsız olmak, telaşa kapılmak, korkudan titremek.
goş-1	: Arabayı vs. hayvana bağlamak. Bağlamak, takmak. Katmak, ilave etmek. Telif etmek, meydana getirmek.
goş-2	: Koşmak.
goşuş-	: Koşuşmak.
gotazla-	: Püşkü yapmak.
gotmanla-	: Kümelemek.
govarlan-	: Övünmek, kibirlenmek.
govla-	: Kovmak.
govlan-	: Kovulmak.
gov-	: Kovmak.
govrul-	: Kavrulmak.
govuşdur-1	: Kavuşdurmak, bitişdirmek, birleştirmek.
govuşdur-2	: At koşturmak, yarıştırmak.
govuş-1	: Kavuşmak, birleşmek, varmak, ulaşmak.
govuş-2	: Yarışmak, birbirini geçmeye çalışmak.
govza-	: kon. Kaldırmak.

goy-	: Koymak.
gozala-	: Koza çıkarmak, kozalamak.
gozlan-	: Kibirlemek, şişmek, kabarmak.
gödel-	: Kisalmak. Azalmak (Müddet).
gölßen-	: Gölßenmek, gözyaşı dökmek.
göm-	: Gömmek. meç. Mahvetmek, yok etmek.
gönder-	: Gondermek.
gördür-	: Yaptırmak.
göreni-	: mah. Sıra ile otlamak (Koyun).
gör-	: Görmek.
görün-	: Görünmek.
görüş-	: Görüşmek.
göster-	: Göstermek.
götür-	: Eline almak, kaldırımk. Götürmek. Kendi içine almak, dahil etmek. Öğrenmek. Örüm almak, elde etmek. Bürümek. Harcanmak, masraf edilmek, mal olmak. Başlamak, temel atmak. Sınırlendirmek. Tahammül etmek. Yemek tadına bakmak. Çıkarmak (Başlıklar).
gövse-	: Geviş getirmek.
gövüş-	: mah. Gevşemek.
göyükleş-	: Guzelleşmek.
goyer-1	: Gövermek (Mavi renge bürünmek, morarmak).
goyer-2	: Yeşermek.
göyleş-	: Yeşilleşmek, mavileşmek.
göyne-	: Kaşınmak, gıcıklanmak. Sızlamak. meç. İçin için ağlamak, inlemek, sızlamak.
gözaydınla-	: Kutlamak, alkışlamak.
gözle-	: Dokuyarak onarmak, yama yapmak.
gözleş-	: Güzelleşmek
göztle-	: kon. Gözetlemek.
gözle-	: Gözlemek.
gruplaş-	: Gruplaşmak, toplaşmak.
gucagla-	: Kucaklamak.
gudronla-	: Öz. Ziftlemek.
gudur-	: Kudurmak. meç. Hiddetlemek.
gulagla-	: kon. Kulağından tutmak, yapışmak.
gulpla-	: Kulip takmak, kulplamak.
*gulunla-	: Yavrulamak (At).
gumla-	: Kumlamak.
gundagla-	: Kundaklamak (Bebeği). Tüfeğe kundak takmak.
*guragsı-	: Kurumak. meç. Bir şeyi çok istemek.
*guralt-	: Montaj etmek, eklemek, takmak.
gurdala-	: Kurcalamak.
gurdlan-	: Kurtlanmak. meç. Kışkanmak, çekememek.
gur-	: Kürmek.
gurşagla-	: Kuşaklamak.
gurşan-	: Kuşanmak.
gurtar-	: Bitirmek, tamamlamak. Kurtarmak. Ölmek, ruhunu teslim etmek.
gurtul-	: Kurtulmak.
*gurtumla-	: Yuduqlamak.
gurula-	: Kurulamak.
gurul-	: Kurulmak.
guru-	: Kurumak.

gurumla-	: Kurum bağlamak, iş tutmak.
gurun-	: Kurulanmak.
gurut-	: Kurutmak.
gusdur-	: Kusturmak.
gus-	: Kuşmak.
guşgulan-	: Kuşkulananmak, örkmek, korkmak, titremek.
guya-	: Kuyulamak. Koymak, sokmak.
guzula-	: Kuzulamak.
gübrele-	: Gübrelemek.
güçen-	: Güç sarfetmek, ikinmek, gücünü zorlamak. meç. çalışmak, çabalamak.
güçlen-	: Güçlenmek.
günd-	: Birini gizlice takip etmek. Korumak, müdafâ etmek, beklemek.
güleş-	: Gürüşmek.
gülلن-	: Çiçek gül açmak. Çiçekle süslenmek. Ekmekte kabarcıklar oluşmak.
gül-	: GÜlmek.
gülümse-	: GÜLÜMSEMELİ.
günahlandırmı-	: Suçlamak, suçlu kabul etmek.
günle-	: Bütün gün nezaret altında tutmak, gözünü Üzerinden ayırmamak.
günüle-	: GÜNLÜLEMELİ.
gürurlan-	: Gururlanmak, kibirlenmek.
güven-	: Güvenmek. Gururlanmak, kibirlenmek, övünmek.
güvvelen-	: Kuvvetlenmek.
güzdekleş-	: Sombaharda ot yeşermek.

H

haçala-	: Çatallamak, ikiye ayırmak.
haftilda-	: mah. Havlamak.
*hagla-	: Koşup yakalamacak. meç. Varmak.
halallaş-	: Halalleşmek.
halayla-	: Daire yapmak.
halgalala-	: Halikalama.
hallas-	: Hal hatırlamak.
haltala-	: Tasma takmak. meç. Kendine bağlamak.
hamitla-	: Boynuna hamut geçirmek.
hamla-	: Uzun zaman uğraşmadığı için unutmak, yadırgamak. meç. Acemi zannederek kandırmaya çalışmak. Uzun zaman hareketsizlik sebebiyle çevikliğini ve dayanıklılığını kaybetmek.
*harabalan-	: Viraneleşmek.
*harabalaş-	: Viraneleşmek.
*harabla-	: Berbat etmek.
*harayyla-	: Haykırıkmak, bağırmak seslemek. meç. Ahenkle şarkı söylemek.
*harınla-	: İyi beslenmeden dolayı ağırlaşmak, şişmanlaşmak. meç. Azmak, vahşileşmek.
harla-	: Sertleşmek. (Kar, erişik haldeki şeker)
*harlan-	: Şekerle dönmek, şeker haline gelmek.
*haşala-	: İnkar etmek, Üzerine almadan.

*haşallaş-	: Şişmanlamak.
hatırla-	: Hatırlamak.
havalan-	: Uçmak, havalarınmak. meç. Coşmak, bayılmak, sarası tutmak.
havla-	: Havlamak. Drümek, Ürmek.
haygır-	: Haykirmak.
hayhır-	: Balgam çıkarmak, boğazını, ciğerini temizlemek.
hayla-	: Seslemek, çağırırmak(Hayvanları).
hazırla-	: Hazırlamak.
haberleş-	: Haberleşmek.
heçala-	: Heçlelemek.
helbirle-	: Kalburdan geçirilmek. meç. Ayıklamak.
hellen-	: Neşelerinemek, hoşlanmak.
hellen-	: mah. Yuvarlanmak.
hemirle-	: Hamur yapmak, yoğurmak.
hemirleş-	: Hamurlaşmak.
hencerle-	: Hançerlemek, yaralamak.
henekleş-	: Şakalaşmak.
herbeke-	: Korkutmak, tehdit etmek.
hercle-	: Harcamak, sarfetmek.
herle-	: Döndürmek, dolaştırmak. Çevirmek.
hesabla-	: Hesaplamak.
hesablaş-	: Hesabı kesmek. İntikam, öğ almak. meç. Saygı göstermek.
hesisleş-	: Cimrileşmek.
hestelen-	: Hastalanmak.
hevesi-	: Heveslenmek.
heveslen-	: Heveslenmek.
heyalan-	: Haya etmek, utanmak.
heyallan-	: Düşünmek.
heyecanlan-	: Heyecanlanmak, coşmak, telaşlanmak.
heyretlen-	: Şaşırmak, hayret etmek.
*heyverelen-	: Başı boş, avar e gezmek.
hezellen-	: Sararmak(Yaprak).
hicgır-	: Hıçkırıkmak.
higgan-	: İkincimak.
higgilda-	: Nefes nefese kalmak.
hinala-	: Kınalılamak.
hinclan-	: Parça parça, kırık kırık olmak, parçalanıp dökülmek.
*hirdala-	: Parçalamak. Parayı bozmak. meç. Düşünceyi açmak, izah etmek.
*hirdalaş-	: Küçülmek, ufalmak.
hırhala-	: Ezmek, çığnemek, hırpalamak.
hırla-	: Bostan ekmek, ekmeğ.
hirpala-	: Gırtıakılamak. meç. Ezmek, Üzmek, incitmek.
*hişla-	: Tarlayı sabanla sürmek, işlemek.
hisçmala-	: Avuçlamak. Ezip dökmek, büzüştürmek.
hiddetlen-	: Hiddetlenmek.
*hiffetlen-	: Kederlenmek.
*himle-	: Kaş gözle işaret etmek.
*hinle-	: Kümese doldurmak, tıkmak.
*hirslen-	: Sınırınlamak, öfkelerlemek.
*hirtdekle-	: Gırtıakılamak.
hissizleşdir:	: Uyuşturmak.

hissizleş-	: Uyuşmak.
*hopdur-	: Yavaş yavaş emmek, yutmak (Su vs.)
hop-	: Emilmek, sindirilmek, içine geçmek. meç. Nüfuz etmek.
*hoppan-	: Atlamak, sıçramak, çok sevinmek.
horla-	: Ürkmek, çekirmek.
hortla-	: Hortlamak.
hortulda-	: Horultu sesi çıkarmak, höpürdemek.
horulda-	: Horlamak.
horuzlan-	: Horozlanmak, efelik satmak.
*hosunlaş-	: Fısildaşmak.
hoşal-	: Yumuşamak, iyi olmak, sakinleşmek.
*hoşla-	: Beğenmek, hoşlanmak, sevmek.
hoşlan-	: Hoşlanmak.
hovla-	: kon. Yardım etmek, destek olmak, yardımcı olmak.
hoylan-	: Huylanmak, şüphelenmek.
hoy-	: mah. Şaşırmak.
höccle-	: Hecelemek.
hönkür-	: Hıçkırarak ağlamak.
hördür-	: Ördürmek.
hör-	: Örmek.
hövkele-	: Vücutunun bir tarafını parmaklarla sıkmak, ezmek.
hövsele-	: Savurmak (Buğday vs. temizlemek için)
hövse-	: Savurmak.
høyüşlen-	: Nemlemek.
hududla-	: Sınırlamak.
hüdüklen-	: Pirelenmek, şüphelenmek.
hünerlen-	: Cesaretlenmek, yüreklenmek.
hürdür-	: Ordurmek, havlatmak.
hürk-	: Ürkmek.
hür-	: Örmek, havlamak.

I

ibretlen-	: Ders, ibret almak.
icarele-	: Kiralamak.
içdir-	: İçirmek.
içir-	: İçirmek. İçmeye mecbur etmek.
iç-	: İçmek.
ifadelen-	: İfade edilmek, yansıtılmak.
igidilen-	: Yiğitlenmek.
iglimleş-	: Yeni iklime, muhite alışmak.
ihtisaslan-	: Öğrenmek, ihtisas elde etmek.
ihtisaslaş-	: Uzmanlaşmak.
ihtiyarlaş-	: İhtiyarlaşmak, kocamak, yaşılmak.
ikile-	: Ikilemek.
ikileş-	: İkileşmek.
ilahileşdir-	: Tanrılaşdırırmak.
ilgekle-	: İlilik açmak.
ilhamlan-	: Heveslenmek, şevklənmek.
iliğlaş-	: Ilijlaşmak.
ilit-	: Ilitmak.
ilişdir-	: Geçirmek, takmak, bağlamak. Dolamak. meç. Sert vurmak. Kurşunları namluya peş peşe vermek.

iliş-	Takılmak, takılıp kalmak, geçmek.
ilmekle-	İlmeklemek, düğüm atmak.
iltihablaş-	İltihablaşmak.
imekle-	Emeklemek.
imirçi-	kon. Kokusmak, bozulmak, eksimek.
imren-	İmremek, heveslenmek, istahlanmak.
imsile-	mah. koklamak.
imzala-	İmzalamak.
inan-	Inanmak.
inceles-	İncelmek.
incelet-	Daha ince hale getirtmek.
incel-	Zayıflatmak, incelmek.
incelt-	İnceltmek, zayıflatmak.
incidil-	İncitilmek.
inci-	İncirmek, eziyet çekmek.
incit-	İncitmek, eziyet etmek.
inilde-	İnlemek, figan etmek, melemek.
iple-	İple bağlamak, sarmak.
iraglaş-	Uzaklaşmak.
irdele-	mah. Temizlemek.
irelile-	İlerlemek, gitmek, gelişmek, çoğalmak.
irile-	Büyütmek. Seçip büyüklerini toplamak.
irileş-	Büyümek.
irinle-	İrin meydana gelmek.
irişdir-	Eriştirmek, kavuşturmak.
iriş-	Erişmek, kavuşmak.
irkil-	mah. Irkilmek.
ir-	Ermek, ullaşmak, varmak.
isimleş-	İsimleşmek, ismin yerini tutmak.
isındır-	İsındırmak, ısıtmak. Kendine bağlamak.
isin-	İsinmek. mec. Sevilmek, okşanmak. mec. Bağlanmak, alışmak.
isıt-	İsitmak. mec. Sağlamlatmak. kon. Sıtma nöbeti tutmak.
isladıl-	İslatılmak.
islam-	İslanmak.
ismarla-	İsmarlamak, sipariş etmek.
iste-	İstemek, arzu etmek. Sevmek. Seslemek.
isten-	Sevilmek.
istifadelen-	Faydalırmak.
istigametlen-	Yöneltmek.
istile-	İsitmak, daha sıcak hale getirmek.
işarele-	İşaretlemek.
işar-	Parlamak, işıldamak.
ışgille-	Bir işin yapılmasına engel olmak.
ışığlandı-	Aydınlatmak, ışıklandırmak.
ışığlan-	Aydınlamak, ışıklanmak.
ışığlaş-	İşığı fazlalaşmak, daha aydın hale gelmek. Tanyeri ağarmaya başlamak.
ışilda-	İşıldamak, ışık yaymak.
ışıldat-	İşıldatmak, parlatmak.
isle-	Çalışmak, iş yapmak, işlemek.
ışlen-	Kullanılmak, imal edilmek, yapılmak. Kazınmak, hakkedilmek.

işlet-	: İş yaptırmak, kullanmak, faydalannmak. Tatbik etmek.
iştaħlan-	: İştaħlanmak. Sarfetmek. Konuşmada, yazida kullanmak.
itele-	: İteklemek, itelemek.
itile-	: Bileğilemek, keskinleştirilmek. mec. Yüreklenirmek.
itil-	: Kon. Çıkıp gitmek, çekip gitmek.
itir-	: Kaybetmek, yitirmek.
itleş-	: Kon. Didişmek, hırlaşmak.
it-	: Kaybolmak, yok olmak. Şaşırmak, şaşırıp başka bir yere gitmek.
*iyi-	: Kokmak, kokuşmak.
*iyit-	: Kokutmak.
*iyle-	: Bir şeyin kokusunu almak için kokusunu burununa çekmek, koku almaya çalışmak.
*iylen-	: Kokmak, bozulmak.
iyleş-	: Birbirini koklamak.
iylet-	: Kokutmak. Koklatmak.
iynelē-	: İgnelemek. mec. Hicvetmek.
iyrēn-	: İyrenmek.
izle-	: İzlemek.

K

kağızla-	: Kağıtlamak, Üzerini kağıtla örtmek.
kağızlaş-	: Mektuplaşmak.
*kallaş-	: Sesî kışılmak.
kamallan-	: Olgunlaşmak, yetişmek.
kamilleş-	: Olgunlaşmak.
*karıh-	: Şaşırmak.
*keçeleş-1	: mah. Uyuşmak.
keçeleş-2	: Keçe gibi olmak, tüyleri birbirine karışmak.
*keçelleş-	: Kelleşmek. mec. Ot bitmemek.
keçin-1	: Geçinmek, yaşamak.
keçin-2	: Ölmek.
keçir-1	: Geçirmek(Yoldan vs). Takmak. İcra etmek, hayatı geçirerek. Yazmak.
keçir-2	: Söndürmek.
keç-1	: Geçmek.
keç-2	: Sönmek.
kederlen-	: Hüzünlenmek, kederlenmek.
kefenlen-	: Kefenlenmek.
keflen-	: Sarhoş olmak.
keflen-	: Köpüklemek.
kehilde-	: mah. Zorlukla nefes almak.
kehri-	: mah. Kocamak, yaşılanmak.
kekele-	: Keklelemek. Horozlarımak, kabarmak.
kellele-	: Kafa ile dövüşmek, kafa kafaya vurmak. mec. Kasten incitmek, rahatsız etmek.
kemendle-	: Kemende düşürmek, kementle yakalamak. mec. Kendine bağlamak.
kemerle-	: Kemerinden tutmak, yere devirmek. Etrafi sarılmak, çevrilmek.
*kemle-	: Kalburla elemek.
*kemsikle-	: Boğazına ip halâka geçirmek. mec. Yularlamak,

	hakimiyetini eline almak.
kenarlaş-	: Uzaklaşmak.
kepekle-	: Kepeklemek.
kepekleş-	: Kepek meydana gelmek, oluşmak. Kepek gibi yumuşak, dayaniksız olmak.
*kerentile-	: Tırpanlamak, tırpanla biçmek.
*kerkile-	: Kesarle yontmak.
kertil-1	: mah. Bayatlamak, eskimek.
kertil-2	: Kertilmek, Üzerinde çentik açılmak.
kert-	: Kertik, çentik atmak.
kesdir-	: Kesdirmek. Bir yana yaslanıp beklemek, durmak, vazgeçmeden beklemek.
kesekleş-	: Kesekleşmek, sertleşmek.
kesifleş-	: Yoğunlaşmak.
kesil-	: Kesilmek.
keşiş-	: Keşimek. meç. Anlaşmak.
keskinleş-	: Keskinleşmek.
kes-	: Kesmek.
ketmenle-	: Çapalamak.
keyi-	: Uyuşmak, hissисlesmek.
keyiş-	: Uyuşmak, hissисlesmek.
kibrilen-	: Kibrilenmek, gururlanmak.
kiliidle-	: Kilitlemek.
*kiple-	: Sağlam kapamak, bağlamak, sağlamlaştırılmak.
kirecle-	: Kireçlemek, badana yapmak.
kirecles-	: Kireçleşmek.
kirele-	: Kiralamacak.
kirelen-	: Kiralanmak.
kiri-	: Sesini kesmek, susmak, konuşmamak. Rahatlamak, sakinleşmek.
kirit-	: Susturmak. Ayutmak, susturmak.
kirlen-	: Kirlenmek.
kirlet-	: Kirlekmek.
kisele-	: Keselemek.
kişilen-	: Kabarmak, dayılanmak, cesaretlenmek. Bülüğ çağına ermek, büyümek.
kişne-	: Kişnemek. meç. Uğuldamak.
kobudlaş-	: Kabalaşmak.
koğuşlan-	: Kovuk, boşluk meydana gelmek.
kolla-	: Kaba otla örtmek, çit çekmek.
*komala-	: Küme yapmak, kümelemek, Üst Üste toplamak.
*komalaş-	: Kümeleşmek, toplaşmak.
*komla-	: Kümelemek, Üst Üste yiğmek.
konservle-	: Konserve haline getirmek, konserve yapmak. Korumak.
*korla-	: Harap, berbat etmek, bozmak. meç. Faydasız yere harcamak, savurmak.
korlaş-	: Körleşmek.
korşal-	: Körelmek, keskinliğini kaybetmek (Bıçak).
koruh-	: mah. iyileşmek.
kosalaş-	: Köseleşmek, köse olmak. meç. Seyrekleşmek.
köç-	: Göçmek, taşınmak. meç. Ölmek. meç. Kocaya varmak.
köçür-	: Taşındırmak, yerini değiştirmek. Kocaya vermek.
köhneleş-	: Yazmak, kopyasını çıkarmak.
	: Eskimek.

*kökel-	: Şişmanlamak.
kökle-	: Akort yapmak.
köklen-	: Bir yerde köklesip kalmak.
kökleş-	: Kök atmak, sağlamlaşmak.
kölgele-	: Gölgelemek.
kömeclen-	: Serilmek, yayılmak.
*kömekleş-	: Yardımlaşmak.
kömürleş-	: Kömürleşmek.
köpdür-	: Şişirmek, hacmini büyütmek.
köpeş-	: Deride kabarıklık meydana gelmek. Şişmek.
köp-	: Kabarmak, şışmek. Mayalanmak (Hamur).
köpükle-	: Köpük meydana gelmek, köpük yapmak.
köpür-	: Köpürmek.
körükle-	: Körüklemek.
kösövlen-	: Yanıp, kararmak.
kötekle-	: Dövmek.
kövrel-	: Gevremek.
közer-	: Kor halinde yanmak, kırkırmızı olmak. Işıldamak.
közle-	: Kor haline getirmek. Yakmak. mec. Kavurmak.
*kulufla-	: kon. Tenkit etmek, kusurunu yüzüne söylemek.
*kutlaş-	: Bir yere toplanmak, kümelenmek.
*küçükle-	: Yavrulamak (Köpekgiller).
kükre-	: Kükremek.
külekle-	: Rüzgar esmek. Sını rüzgar akımı meydana getirmek.
külle-	: Kül serpmek, kül sıvamak. Kül ile sürtmek,
temizlemek.	
küpele-	: Sırtına bardak atmak.
*küpe-	: kon. Dövmek. Tikinmek.
kürekle-	: Kürekle atmak, temizlemek. Kayıkta kürek çekmek.
küre-	: Kürmek. mec. Reddetmek, kovmak.
*kürleş-	: Nazılılaşmak (çocuk). Tembelleşmek.
*kürküle-	: Yumurtalamak (Balık vs.).
kürü-	: Kürüremek. mec. Reddetmek. kovmak.
*küsen-	: Ümmek, küser gibi olmak, memnuniyetsızlığını bildirmek. Gipta etmek, hasretini çekmek. Bel bağlamak, emin olmak.
küs-	: Küsmek.
kötleş-	: Körelmek.
*küyle-	: Bir şeyi, olayı çok şisirmek.
*küyükde-	: Boğuk, gürültülü ses çıkarmak.

L

lallaş-	: Dilsizleşmek.
*leçeklen-	: Açılmak (Çiçek).
lehimle-	: Lehimlemek.
*lehle-	: Sıratlı koşma vs. neticesinde nefes nefese kalmak.
lekele-	: Lekelemek.
*lekle-	: Evlek yapmak (bahçede vs.).
*leli-	: kon. Yalvarmak, bir şeyin hasretini çekmek.
le'netle-	: İlenmek, beddua etmek.
lepеле-	: Tohumun lapasını çıkarmak, kabuğunu soymak.
lezzetlen-	: Tatlanmak.
lifle-	: Lifle vücuda kese yapmak, yıkamak.

linçle-	: Linç ederek cezalandırmak.
*oğmala-	: Ekmek vermek, yedirmek.
*lökle-	: Büyük adımlarla ağır ağır yürümek.
lülele-	: Lülelemek.
*lüllen-	: Çok sarhoş olmak.

M

maddileş-	: Maddileşmek.
mahirleş-	: Ustalaşmak, maharet kazanmak.
malala-	: Mala ile siva yapmak. Toprağın kesiklerini ezmek.
mamırlan-	: Yosunla kaplanmak.
*maraglan-	: Meraklılmak.
*marıgla-	: Pusuya yatmak.
markala-	: Markalamak.
maşala-	: Maşa ile karıştırmak.
mavileş-	: Mavileşmek.
mayala-	: Mayalamak. Dölləmək.
mayalan-	: Mayalınamak. Döllenmək (gebe olmak).
*mazla-	: Ayakkabı boyamak.
medenileş-	: Medenileşmek.
meftunlaş-	: Aşık olmak, vurulmak.
meğrurlan-	: Kibirlemek, gururlanmak.
mehdudlaş-	: Sınırlanmak.
mektublaş-	: Mektublaşmak.
melemek-	: Melemek.
melezleştir-	: Melezlestirmek.
me'nalan-	: Belirmek, anlam kazanmak.
*mengirle-	: kon. Çabuk kavramak, ele geçirmek, kendine almak.
menimse-	: Alışmak, benimsemek, sahiblənmək.
*mercleş-	: Bahse tutuşmak.
merkezleş-	: Bir merkezde toplaşmak, birleşmek.
meşhurlaş-	: Meşhurlaşmak.
metinleş-	: Sağlamlışmak, dayanıklı olmak.
meyvelen-	: Meyve vermek.
*mığilda-	: Kendi kendine gülmek (çocuk).
mihla-	: Çivilemek.
mirilda-	: Mirildamak.
mirıldan-	: Mirıldanmak, homurdanmak.
mışilda-	: Mışıldamak.
*mızilda-	: Homurdanmak.
*milçeklen-	: Sineklemek.
millę-	: Mill gibi dik kaldırırmak, doğrultmak.
millen-	: Dindik kalkmak.
millileş-	: Devletleşmek.
minala-	: Minelemek. Mayınlamak.
mindiril-	: Binirdirilmek.
mindir-	: Bindirmek, oturtmak. Koymak.
min-	: Birmek. Oturmak.
miskinleş-	: Acizleşmek, zavallılılaşmak.
mişarla-	: Hızarla kesmek.
*miyovulda-	: Miyavlamak.
*mizle-	: Durtüklemek, dörtmek. İslatmak.
möhkemleş-	: Sağlamlışmak.

möhürle-	: Möhürlemek.
*mucullan-	: Yanıp kül olmak, buruğmak.
mumiyala-	: Mumyalamak.
mumla-	: Mum sürmek, mum yakmak. Bir şeyin ağını mumla kapatmak. <i>mec.</i> Sısmak, ağını ağmamak.
muncuglan-	: Boncuk boncuk olmak, boncuk şeklini almak, boncuk gibi dizilmek.
muştulugla-	: Müjdelemek.
müasirleş-	: Çağdaşlaşmak.
mükafatlan-	: Ödüllendirmek.
mükemmelleş-	: Mükemmelleşmek.
mülayimleş-	: Uysallaşmak.
mürekkebleş-	: Karışmak, zorlaştırmak.
*mürgüle-	: Uyuşturmak.
müsavileş-	: Eşitlenmek.
müşküller-	: Zorlaştırmak.

N

naftalinle-	: Naftalinlemek.
naggalla-	: Gevezelik etmek.
nahışla-	: Nakışlamak.
*nahoşla-	: Hastalanmak.
nalla-	: Nallamak, nal çökmek (ayağına).
nallat-	: Nallatmak.
namaz gıl-	: Namaz kılmak.
narinlaş-	: Narinleşmek, inçelmek.
nazikleş-	: İncelmek, nazikleşmek. Zayıflamak.
nazla-	: Nazını çekmek, her dediğini yapmak, okşamak.
nazlan-	: Nazlanmak.
*nemçile-	: Çiselemek (Yağmur).
nemçi-	: Nem çekmek, ıslanmak. Yaşarmak (goz).
nemlen-	: Nemlenmek.
*nerilde-	: Haykirmak, bağırmak, nara etmek.
neş'elen-	: Neşelermek.
neşterle-	: Kesmek.
neticelen-	: Sonuçlanmak, bitmek, sona ermek.
nırıldal-	: Nara etmek, bağırmak, haykirmak.
nifretlen-	: Nefret etmek, tişsinmek, iğrenmek.
nişanla-	: İşaretlemek. Nişanlamak. Nişan almak.
nişanlan-	: İşaretlenmek. Nişanlanmak.
nohtala-	: Yularlamak. <i>mec.</i> Birisini devamlı olarak kendine tabi etmek, yularını elinde tutmak.
normallaş-	: Normalleşmek.
nögtele-	: Noktalamak.
nömrle-	: Numaralamak.
növleşdir-	: Türlerine ayırmak.
nurlan-	: Işıklanmak, aydınlatmak.

O

odla-	: Ateşleyip yakmak, yanın çıkarmak. Tutuşturmak, yakmak. <i>mec.</i> Silahla öldürmek yaralamak. <i>mec.</i> Çok sınırlendirmek.
-------	--

odunlaş-	: Sertleşip ağaç olmak, odunlaşmak. mec. Hissizleşmek, uyuşmak.
oğurla-	: Çalmak, hırsızlık etmek.
oğurlan-	: çalınmak. Başkasına hissettirmeden bir işi yapmak.
oğurlat-	: Çaldırmak.
ohla-	: Okla vurmak, oklamak.
ohlovla-	: Oklava ile hamuru yaymak. Oklava ile dövmek, vurmak.
ohran-	: Yavaşça kışnemek (at).
ohşa-1	: Benzemek.
ohşa-2	: Okşamak.
ohu-	: Okumak.
ol-	: Olmak.
oragla-	: Orakla biçmek, oraklamak.
ortaglaş-	: Ortak olmak.
ortalı-	: Ortadan ikiye bölmek. Ortak etmek. Etrafını çevirmek, kuşatmak.
otar-	: Otlatmak.
otla-	: Otlamak.
otlat-	: Otlatmak.
otur-	: Otturmak.
ovala-	: Ovmak, uفالamak.
ovcalı-	: kon. Ovmak, ovuşturmak.
ovla-	: Avlamak. mec. Çalmak.
ovlan-	: Avlanmak, yakalanmak, vurulmak.
ov-	: Ovmak. Delmek, kazımak. mec. Eziyet etmek.
ovsunla-	: Büyülemek.
ovucla-	: Avuçlamak.
ovun-	: Sakinleşmek, tesilli bulmak, avunmak.
ovuşdur-	: Ovuşdurmak, masaj yapmak.
oyandır-	: Uyandırmak.
oyan-	: Uyanmak.
oydur-	: Oyuk açtırmak, kazdırmak, çıkarttırmak.
oy-	: Yıkayıp götürmek, delmek, yarmak (Suyun toprağı götürmesi gibi).
oyna-	: Oynamak.
oynas-	: Oynasmak.
oynat-	: Oynatmak.
ozanla-	: Boşboğazılık etmek.

Ö

*öçeş-	: Münakaşa etmek, dalaşmak, çekişmek.
öde-	: Ödemek. Kifayet etmek, yetmek. Üzerine aldığı vazifeyi yerine getirmek.
öfkelen-	: Sinirlemek, öfkelenmek.
ölç-	: Ölçmek.
oldür-	: Oldürmek.
oldürülebil-	: Oldürülmek.
*ölen-	: Gelişmek, ilerlemek, yükselmek.
ölezii-	: mah. Alevi sönmeye başlamak, işimak, ateşi söndürmek.
öl-	: Ölmek.
ölüşke-	: Solmak, sararmak, buruşturmak.
öp-	: Öpmek.

öpüş-	: Öpüşmek.
ört-	: Örtmek.
örtün-	: Örtünmek.
öskür-	: Öksürmek.
öt-1	: Geçmek, geçip gitmek, gelip geçmek. Öne geçmek (Yarışta vs). Geçmek, atlamak.
öt-2	: Ötmek (Kuş vs).
ötür-	: Geçirmek, yola vurmak. Yollamak. Atlamak, geçmek.
ötüş-	: ötüşmek, yarışmak, gelip geçmek.
övkele-	: Elleriyle ezmek, hırpalamak. Ovuşturmak, ovmak, masaj yapmak.
öy-	: Övmek, metetmek.
öyren-	: Öğrenmek.
öyreş-	: Alışmak, öğrenmek. Isınmak, alışmak.
öyet-	: Öğretmek.
öyütle-	: kon. Öğüt vermek.
öyü-	: Midesi bulanmak, kusacak gibi olmak.
öyüñ-	: Övünmek.
özle-	: Özlemek.

P

paçala-	: Paçasından yakalamak.
*pagılda-	: Fokurdamak.
*pahirlan-	: Paslanmak.
pakla-	: Temizlemek.
palanla-	: Hayvana palan vurmak, çullamak.
Palçigla-	: Balçıklamak.
papagla-	: Lapalar halinde yağmak (Kar).
parala-	: Parçalamak.
parçala-	: Parçalamak.
parılda-	: Parlamat, işıldamak. Işık saçmak.
parla-	: Parlamat. mec. Ün yapmak.
partilda-	: Patırdamak, patlamak.
partla-	: patlamak. Parçalara ayrılmak. Delinmek, yırtılmak. Çatlamak.
paslan-	: Paslanmak.
*payala-	: Direk vurmak.
payla-	: Hisselere bölüp herkese payını vermek.
paylaş-	: Bölüşmek.
*pazla-	: Kazıklamak, kazıkla yarmak, kazık çakmak.
*pelle-	: mah. Engel çıkarmak.
pelketlen-	: Peltek konuşmak.
pencele-	: Pençelemek. Hençesi ile almak.
perçimle-	: Perçinlemek. Sokmak, takmak.
perdele-	: Perdelemek. mec. Saklamak.
*perşumla-	: Nadasa bırakmak.
*pertleş-	: Asabi bozulmak, kalbi kırılmak.
*peşmanla-	: Pişman olmak.
*peyle-	: kon. Hançer vs. ile vurmak.
piçilda-	: Fısıldamak.
pihtalaş-	: Pihtilaşmak, katılışmak.
*pirpızlan-	: Diken diken olmak.
*pırtla-	: İleri, dışarı fırlamak (Göz vs).

*pırtlaş-	: Karışmak, dolaşmak, birbirine geçmek.
pıltele-	: Fitil takmak.
pinele-	: Yama yapmak. meç. Baştan savma yapmak, önemsememek.
pırtile-	: (Ağaç) ilk meyve vermek. Bir insana söz vermek.
pisikdir-	: Kon. Korkutmak, şaşırtmak, ürkütmek.
pisik-	: Korkmak. Ürkmek, şaşırmak. İncimek.
pisle-	: Bir kimse hakkında kötü konuşmak, kötülemek.
pisleş-	: Kötüleşmek, bozulmak.
planla-	: Planlamak.
pozğunlaş-	: Ahlaki bozulmak. Bozulmak, harap olmak.
poz-	: Bozmak. Karalamak, çizmek.
pozul-	: Bozulmak, karalanmak, çizilmek. meç. moralî, asebi bozulmak.
pozulus-	: Araları bozulmak, bozuşmak.
pört-	: Kırmızılaşmak, yüzüne kan dolmak. Hafif yanıp, kızarmak.
*puçurla-	: Tomurculanmak. Damla damla çıkmak.
*pullan-	: Zenginleşmek.
pulsuzla-	: Fakirleşmek.
pus-	: Gizlice gözetmek, gözümü üzerinden ayırmamak.
pusul-	: Gizlice gözetlenmek.
püskür-	: Püskürmek.

R

rahatla-	: Rahatlamak. Eğerini veya çulunu götürerek yem ve vermek.
rahatlaş-	: Rahatlaşmak.
rastlaş-	: Karşılaşmak.
razılış-	: Razi olmak.
rendele-	: Rendelemek, yontmak.
rengle-	: Boyamak.
rengsizleş-	: Solmak, beyazlaşmak.
resmiledir-	: Resmiledirmek.
resmiles-	: Resmilesmek, resmi kimlik kazanmak.
risal-	: İpliğe dizmek.
ruhlan-	: Cesaretlenmek, yüreklenmek. Canlanmak, yeşermek.

S

sabitleş-	: Sabitleşmek.
sabunla-	: Sabunlamak.
saçagla-	: Saçak yapmak, püskül yapmak.
saçılı-	: Saçılmak, dağılmak, yayılmak.
saçla-	: Saçından yakalayıp çekmek.
saçlan-	: Saçlanması, saççı çıkmak.
saç-	: Saçmak, serpmek, yaymak, dökmek.
saçmala-	: Saçmalamak.
sadeleş-	: Basitleşmek, kolaylaşmak.
saflaş-	: Temizlemek. Durulasma, şeffaflaşmak.
saggallan-	: Sakallanmak, sakalı çıkmak.
sağal-	: İyileşmek, şifa bulmak.
sağdır-	: Sağmaya mecbur etmek, sağdırırmak.
sağırlaş-	: Sağırlaşmak.

sağlamlaş-	: İyileşmek, sağlamlaşmak.
sağ-	: Sağmak(İnek vs).
sahiben-	: Sahiplenmek.
sahla-	: Saklamak. Hareketini durdurmak. Önünü kesmek. Beslemek(Hayvan vs). Korumak.
sahmanla-	: Yoluna koymak, düzenlemek.
sagındır-	: Sakindirmak.
sagın-	: Sakınmak, çekinmek, kendine hakim olmak.
sakitles-	: Sessizleşmek, sakınleşmek.
salamla-	: Selamlamak.
salamlaş-	: Selamlasmak.
saldır-	: Biraktırmak. Birbirine hücum ettirmek. Yaptırmak inşa ettirmek. Döşetmek.
salın-	: Salınmak, düşürülmek, bırakılmak.
salla-	: Sallandırmak, bir şeyin yüzünü aşağı doğru tutmak.
sal-	: Bırakmak. Bir şeyi düşürüp kaybetmek. Tesis etmek. Dikmek, kurmak(köprü vs). Geçirmek. Takmak. Örtmek.
*sancılan-	: Sancılanmak.
*sancıl-	: Batırılmak, sokulmak. Takılmak, asılmak, tutturulmak. Batmak(güneş). Dikilmek(bağışmak).
*sanc-	: Batırmak, sokmak. Takmak. Dişlemek.
san-	: Zannetmek, Ümit etmek, saymak, addetmek.
sapit-	: Aklini çelmek, şaşırtmak.
sapla-	: Saplamak. Sap takmak. Geçirmek.
sap-	: Doğru yoldan çıkmak. Sapmak.
saral-	: Sararmak.
sarıl-	: Sarılmak. Etrafi gevrilerek.
*sarılı-	: Sarmak, sarıp bağlamak.
sarin-	: örtünmek, bürünmek.
sar-	: Kaplamak, bürümek,sarmak.
sarsağla-	: Aklini kaybetmek, aptallaşmak.
sarsılı-	: Sarsılmak.
sarsı-	: Sarsılmak.
*sası-	: mah. Kokmak. Konuşmak.
sataş-	: Sataşmak.
sat-	: Satmak. Hainlik etmek(satmak).
savaş-	: Savaşmak.
sayhaş-	: mah. Sakinleşmek, durgunlaşmak(hava).
sayığla-	: Sayıklamak.
say-	: Saymak. Saygı göstermek. Çekinmek.
sazla-	: Tamir etmek. Hazırlamak. Oluşturmak.
seçil-	: Seçilmek.
seç-	: Seçmek.
sehrle-	: Sihirlemek.
sek-	: Sekmek.
seldirle-	: Sendelemek.
selle-	: Gür su ile sulamak.
semerleşdir-	: İşleri iyi hale getirmek.
semimileş-	: Samimileşmek.
semiz-	: Şişmanlaşmak, etlemek.
senayileş-	: Sanayileşmek.
sendele-	: Sendelemek.
sengerlen-	: Siperde saklanmak.
sengi-	: Sakinleşmek, şiddetini kaybetmek(Ateş, fırtına).

sepele-	Etrafa saçmak, serpmek, dökmek, savurmak, sıçratmak.
sep-	Serpmek.
serbestleş-	Serbestleşmek.
seril-	Uzamak, serilmek, yayılmak.
serinle-	Serinlemek.
serinleş-	Serinleşmek.
ser-	Sermek, yaymak. Vurup devirmek.
serp-	Tıksınerek yoldan çıkmak (At).
sersemle-	Sersemlemek.
sertleş-	Sertleşmek.
servetlen-	Zenginleşmek.
seslen-	Seslenmek.
sevale-	Okşamak, sevmek.
sever-	Serilmek, yere uzanmak, yatmak.
sevindir-	Sevindirmek.
sevinış-	Topluca sevinmek.
sevin-	Sevinmek.
seviş-	Sevişmek.
sev-	Sevmek.
*seyirt-	Atı dört nala sürmek, koşturmak, uçurtmak (kuşları).
seyrekle-1	Seyreltmek.
seyrekle-2	Aklını oynatmak.
seyrel-	Seyrelmek.
seyri-	Hiddet, sinir vs. sebebiyle titremek.
seyriş-	Seyrimek.
sez-	Sezmek, anlamak, hissetmek.
sığra-	Sığramak.
*sigalla-1	Okşamak, sığalamak.
sigalla-2	Kendini süslemek, makyaj yapmak.
sığışdır-	Sıkıştırmak. Sındırmak.
sığ-	Yerleşmek, bir yere girebilmek, sızmak.
*sıkıçala-	Sıkarak ezmek. Sıkıştırmak.
sıkışdır-	Sıkmak, incitmek, eziyet vermek.
sıkış-	Sıkışmak.
sıklaşdır-	Sıklaştırmak.
sıklaş-	Sıklaşmak.
sıkmag-	Sıkmak.
sına-	Denemek, sınamak, yoklamak.
*sındır-	Kırıp dökmek, parçalamak. Harap etmek. meç. Kalbini kırmak.
sınıh-	Zayıflamak, erimek.
sin-	Çarparak parçalanmak, darmadağın olmak, kırılmak. meç. İncimek. Yenilmek. Azalmak, Zayıflamak, inmek. meç. Ucuzlamak.
sıpih-	Yapışmak. meç. Toz olmak (kaybolmak).
sırala-	Sıralamak.
sırı-	Kaba dikiş atmak (Sırımadır).
sırtıqlaş-	Yüzsüzleşmek, arsızlaşmak.
sısgalaş-	Zayıflamak, kurumak.
sıyrılı-	Sıyrılmak.
sızıldı-	Hafifçe ağrımak, sıizi vermek.
sızla-	Sızlamak.
sız-	Sızmak.
sicimle-	Sicimle bağlamak.

silahlan-	: Silahlanmak.
silele-	: Ağızına kadar doldurmak.
silin-	: Silinmek. meç. Unutulmak.
silkele-	: Silkelemek.
silkelən-	: Silkinmek.
silke-	: Silkmek, Çırpmak.
silkin-	: Silkinmek.
silk-	: Silkmek.
sillele-	: Dövmek.
sil-	: Silmek.
simicles-	: Cimrileşmek.
sinir-	: Aşırı pişmeden çok yumuşamak (yemek).
sin-	: Simmek.
sinsi-	: Şikayetlenmek, incimek.
sinsit-	: İncitmek.
siviş-	: Sivışmak.
siyir-	: Siyirmak.
siyril-	: Siyirlenmek.
sah-	: Sokmak.
sohul-	: Sokulmak.
soldur-	: Soldurmak.
solgunlaş-	: Solgunlaşmak, cilizlaşmak.
sol-	: Solmak.
soluh-	: Solmak.
*soncugla-	: Tekme atmak, oynayıp zıplamak.
soragla-	: Sormak, sorarak öğrenmek.
sor-1	: Sormak.
sor-2	: Emmek.
sortuhla-	: Emmek.
sovur-	: Savurmak.
sovüş-	: Gitmek, uzaklaşmak. Dinnmek (yağmur), (savuşmak).
soy-	: Soymak (kabuk) (banka).
soyugla-	: Üşüterek hastalanmak.
soyuglaş-	: Soğumak (hava). meç. İlgisizleşmek.
soyul-	: Soyulmak.
soyu-	: Soğumak.
*sozal-	: Renge kaçmak, soluk görünmek.
sök-	: Sökmek.
söndür-	: Söndürmek, indirmek (balon vs.).
sön-	: Sönmek.
söyke-	: Dayamak, yaşılamak, yapıştırmak.
söyken-	: Yaşılanmak. meç. Güvenmek, dayanmak.
söyle-	: Söyledemek.
söylen-	: Söyledenmek, homurdanmak.
söyles-	: Müzakere etmek, konuşmak.
söy-	: Sövmek.
sözleş-	: Sözleşmek, anlaşmak. Ağız kavgası yapmak.
sula-	: Sulamak, su vermek.
sulandır-	: Sulandırmak.
suluglan-	: Su toplayarak kabarcıklannmak (deri).
sumbatala-	: Zımparalamak.
surgucla-	: Mumlamak, katranlamak.
susa-	: Susamak. meç. Özlemek.
susdur-	: Susturmak.

sus-	: Susmak.
suvagla-	: Sıva yapmak (duvara).
suva-	: Sıvamak.
suvar-	: Sulamak (toprağı), ıslatmak.
suvaş-	: Yapışmak. (sıvaşmak).
sümsün-	: Orayı burayı gezip avuç açmak, dilemek. (küfür için kullanılır).
sümükleş-	: Kurumak, sertleşmek, kemikleşmek.
sümür-	: Emmek, sömürmek.
sümbülleş-	: Başaklamak.
süngüle-	: Süngülemek.
süpür-	: Süpürmek.
sürdür-1	: Bir yöne doğru yönlendirmek, istikamet verdirmek.
sürdür-2	: Toprağı işletmek, sürdürmek.
sür'etlen-	: Suratlemek, hızlanmak.
sür-1	: Sürmek, götürmek, sevketmek. Kullanmak (araba vs.). Kovmak.
sür-2	: Olmaya devam etmek. Vakit almak.
sür-3	: Toprağı işlemek, sürmek.
sürmelen-	: Süreme çekmek.
sürt-	: Sürtmek. mah. Geciktirmek, sürümcemede bırakmak.
sürtün-	: Sürtünmek.
sürtüş-	: Sürtüşmek. mec. Birbiriyle dolaşmak.
sürükle-	: Süruklemeye. mec. İlgisini çekmek, celbetmek.
sürül-1	: Kovulmak. mec. Sürgün edilmek.
sürül-2	: İşlenmek. (toplak). mec. Celbedilmek, sevkedilmek.
sürü-	: Süremek.
süründür-	: Bir işi kasten uzatmak, geciktirmek.
sürün-	: Karın üzerinde sürünenerek ilerlemek. mec. yokluk, perişanlık içinde yaşamak.
sürüş-	: Kaygan zeminde kaymak.
süsle-	: Bezemek, süslemek.
süz-	: Süzmek. mec. Oynamak, dans etmek. Nazlı nazlı bakmak.

§

şadarala-	: Sadara denen kalburdan geçirmek, temizlemek.
şadlan-	: Sevinmek, mutlu ol, neşelenmek.
*şaggala-	: İkiye bölmek (hayvan vücutu) (saklamak).
*şahî-	: Kuvvetli etki etmek, vurmak.
şallagla-	: Kirbaçla dövmek, vurmak, kirbaçlamak.
*şapalagla-	: Avuç içi ile vurmak, tokatlamak (şapıklaşmak).
*şapla-	: Tokatlamak.
şappala-	: Eli ayağı ile tokatlamak, vurmak. Almak, götürmek.
şappilda-	: Şapırdamak.
şarılda-	: Sarıldıdamak.
şaşdır-	: Hayrete düşüşmek, şaşırtmak, sarılmak.
şaşır-	: Şaşırmak.
şaş-	: Şaşmak, şaşırmak.
şefalan-	: Şifa bulmak, iyileşmek.
şeffaflaş-	: Şeffaflaşmak.
şekale-	: Şekerlemek.
şekilçileş-	: gram. Ek şeklini almak, ekleşmek.

şekle-	: Dikmek, dikkat kesilmek.
şeklen-	: Şüphelenmek.
şelele-	: Denk yapıp sırtına almak, yüklemek. Sırtta götürülebilecek kadar yapılmış yük, denk (adım vs.).
şellen-	: Sevinmek, ferahlanmak, neşelenmek.
şenlen-	: Şenlenmek.
şereflen-	: Şenlenmek, kıymeti yükselmek.
şe'rleş-	: Şiir söyleyerek yarışmak.
şertleş-	: Anlaşmak, şartlaşmak.
şeşberle-	: mah. Dikleştirmek, kabartmak, kaldırırmak.
şeşele-	: Dik tutmak, sıvri tutmak.
şeşelen-	: Sınırilen, sert laflar söylemek.
şeytanla-	: Gizli olarak haber vermek, haber uçurmak, casusluk etmek.
*şığı-	: Büyük bir süratle inerek hedefe hücum etmek, Üzerine atlamak. Çakmak.
*şıllagla-	: Tekme atmak, savurmak.
şırıldı-	: Şırıltı ile akmak, dökülmek.
*şırımla-	: Iz açmak. meç. Çizik çizik etmek, yırtmak.
şiddetlen-	: Şiddetlenmek.
şifrele-	: Şifrelemek.
şikayetlen-	: Şikayetlemek.
şile-	: kon. Peş peşe vurmak, tokatlamak.
şinler-	: Tekerlege vs. çember geçirirmek, takmak.
şirinleş-	: Şirinleşmek, tatlanmak.
şırle-	: Üzerine perdah çekmek, perdahlamak.
şirniklen-	: Heveslenmek, hevesle gelmek, şevklenmek.
şirnik-	: Alışmak, öğrenmek, heveslenmek.
şişkinleş-	: Şişkinleşmek.
şışle-	: Ucunu sıvıltı, Şiş yapmak. Şişe geçirirmek. Şişle deşmek, delmek.
şışmanlaş-	: Şışmanlamak.
şış-	: Şışmek.
*şiten-	: Yaramazlık etmek.
*şitlen-	: Ciddiyetsiz hareket etmek, hafiflik etmek.
şivle-	: Sürgün vermek, yeni dallar çıkarmak.
şoraketleş-	: Çoraklaşmak.
şorala-	: Yüksekten dökmek, akitmak.
şoranlaş-	: Tuzlu olmak, (tuzlaşmak).
şorlan-	: Tuzlu tadı vermek, tuzlu olmak.
şöhretlen-	: Meşhur olmak.
*şöngü-	: Çönelmek, çökmek.
*şötde-	: kon. Çabucak, aceleye dikmik.
şövglen-	: Şevklenmek.
şumla-	: Toprağı pullukla sürmek, işlemek.
şübhen-	: Şüphelenmek. Zannetmek, Ümit etmek.
*şükküt-	: Öturmak, kondurmak.
*şule-	: Kırbaçlamak, (hayvanı). Kesmek, kazımak.
*şuşelev-	: Camlamak, cam takmak.
şütü-	: Süretli koşmak, kaçmak, geçip gitmek.
şüurlan-	: Akıllanmak, bilişlenmek.

T

*tablaş-	: Tahammül etmek, dayanmak.
tahil-	: Takılmak.
tah-	: Takmak.
tala-	: Soymak, yağmalamak.
talan-	: Soyulmak.
tamahilan-	: Tamahilanmak.
tamamlan-	: Tamamlanmak.
tamsın-	: Tadına bakmak, tatmak.
tani-	: Tanımak.
tanişdır-	: Tanışdırırmak.
taniş-	: Tanışdır.
tapını-	: Tapınmak.
tap-	: Bulmak.
*tapşır-	: Havale etmek, Üzerin yüklemek. Himayesine, ühdesine bırakmak.
taraşla-	: Tıraş etmek.
*tarımla-	: Germek, çok gergin hale getirmek.
*tarlan-	: Kararmak, tutulmak(hava). Kuluçkaya yatmak.
*tarlaş-	: Karanlık çökmek.
tasalan-	: Tasalaranmak.
tatarıla-	: Kamçılamak.
taylaş-	: Eşleğmek.
tayıti-	: Aksamak.
tebrike-	: Tebrik etmek.
tecrübelen-	: Tecrübe kazanmak.
teeccübelen-	: Şaşırmak.
teessüflen-	: Kederlenmek, hayıflanmak, üzülmek.
tekanla-	: İtmek.
tekle-	: Tek bırakmak, tecrit etmek.
tekrarla-	: Tekrarlamak.
telesdir-	: İşi aceleye yapmak.
teles-	: Bir işi mümkünunce acele yapmak, acele etmek, sabırsızlık etmek.
telle-	: kon. Tepe gibi toplamak, yiğmак.
temerküzleş-	: Bir yere toplamak, yiğilmek.
temizle-	: Temizlemek.
tembellen-	: Tembellilik etmek, tembelleşmek.
tengiş-	: Nefesi daralmak, zorlukla nefes alıp vermek, sıkılmak, nefes nefese kalmak.
tengleş-	: Bıkmak, usanmak, bezmek. Nefesi daralmak, sıkılmak.
tenti-	: kon. Acele etmek, sıkılmak, sabırsızlanmak, havsalasını yitirmek.
tenzimle-	: Düzenlemek, tertiplemek.
tepele-	: Tepe gibi yiğmак, yiğmак. Başına avuçlarının içi ile vurmak.
tepikle-	: Tepiklemek.
*tepi-	: kon. Kurumak.
tepin-	: Sınırلنmek, şiddetli azarlamak, Üzerine haykırırmak, tehdit etmek. Üzerine atlamak, yürümek, hücum etmek.
*tepit-	: Kurutmak.
tep-1	: Sokmak, tıkmak, zorla tıkmak, doldurmak, basmak. Hücum etmek. kon. Dilinde tekme atmak.

	:	
tep-2	:	Bellemek, kazmak (toprağı).
tergit-	:	Terketmek.
terle-	:	Terlemek.
terpedil-	:	Kimildatılmak.
terpen-	:	Kimildamak, harekete bağlamak, deprenmek.
tepreş-	:	Depreşmek.
te'sirlen-	:	Etkilenmek.
*teyle-	:	Keskin bıçak vs. ile kesmek, yarmak, çizmek.
tezele-	:	Yenilemek.
tezleş-	:	Çabuklaşmak.
*tiğla-1	:	Yığın yapmak, yiğmek, kümelemek.
*tiğla-2	:	Yığınla dert, gam çekerek hastalanmak.
tihadla-	:	Tığla tıkamak.
tiba-	:	Zorla sıkıştırmak, tıkamak, kapamak. Yolunu kesmek, kapamak.
*tih-	:	kon. Açı gözülükle yemek, sıkıştırmak.
tihnaş-	:	Sokulmak, sıkışmak.
tihcın-	:	kon. Zorlukla nefes almak.
tik-1	:	Dikmek, inşa etmek, kurmak, yapmak.
tik-2	:	Dikmek (dikiş).
tilsimle-	:	Tilsim yapmak, efsunlamak.
timsin-	:	mah. Acele etmek.
tirelen-	:	Gruplara, bloklara ayrılmak.
tirlen-	:	Serilmek, uzanmak.
tisekle-	:	Çiselemek, ince ince yağmak (yağmur).
titre-	:	Titremek.
toggacla-	:	Tokaçlamak.
togmuşdur-	:	Tokuşturmak.
togmuş-	:	Tokuşmak.
*tohadla-	:	Silindirle ezmek, sıkıştırmak.
*tohalal-	:	Çapalamak.
tohal-	:	kon. Doymak.
tohmagla-	:	Tokmaklamak.
tohta-	:	Tahammül etmek, sakınlaşmek, kesilmek (ağrı). Ulaşmak, varmak, varıp durmak.
tohu-	:	Dokumak.
tohum-	:	Dokumak, değirmek.
tolazla-	:	Fırlatmak, atmak.
topala-	:	Kümelemek.
topallaş-	:	Topalaşmak.
toplant-	:	Toplanmak.
topuzla-	:	Topuzla vurmak, dövmek.
topugla-	:	Arkadan koşup yetişmek, haklamak.
toranlaş-	:	Akşam karanlığı çökmeye başlamak. meç. gözü kararmak, dumandanmak.
torlan-	:	Ağ çekilmek, ağla kaplanmak.
torpagla-	:	Toprakla örtmek. Defnetmek.
tosgumltaş-	:	Şişmanlamak, tosunlaşmak.
tovlan-	:	Aldatılmak, kandırılmak.
tozla-	:	Tozlamak, toza bulastırmak.
tök-	:	Dökmek.
töre-	:	Türemek, meydana gelmek, oluşmak.
törpüle-	:	Törpülemek.
tövše-	:	Koşmak. Zorlukla nefes alıp vermek.

tulla-	: Bir şeyi fırlatmak atmak.
tumarla-	: Timarlamak.
tumurcuglan-	: Tomurcuklanmak.
turşala-	: Ekşileşmek.
*turşu-	: Ekşimek.
*tuşla-	: Nişan almak, yüneimek.
tutaş-	: Dövüşmek, kavga etmek.
*tutğunlaş-	: Kararmak, kapanmak. Rengi koyulaşmak. meç. Moralli, asabi bozulmak.
tut-	: Tutmak.
tutuş-	: Tutuşmak. Az sertleşmek, kurumak. Gureşmek.
tüken-	: Bitmek, tükenmek.
tüket-	: Bitirmek.
tüklen-	: Tüylenmek (kuş yavrusu). Yüzünde tuy çıkmak.
tüle-	: Tüylenmek (hayvan).
tüpür-	: Tükürmek.
tüt-	: Tütmek.

U

ucalan-	: Yücelmek.
ucal-	: Yücelmek.
ucuzlaş-	: Ucuzlaşmak.
uç-1	: Uçmak.
uç-2	: Yıkılmak, darmadağın olmak, yok olmak.
uçugla-	: Uçuklamak.
uçun-	: Titremek, esmek, çırpinmak.
uçurt-	: Uçurtmak. Yıkmak.
uçuş-	: Uçuşmak. meç. Saçmak (neşe), oynamak. Salıncakta salınlamak.
udgun-	: Yutkunmak.
uddur-	: Yutturmak.
ud-1	: Yutmak.
ud-2	: Ütmek, yemek, kazarmak.
uduz-	: Ötümek, yenilmek, kaybetmek.
ufulda-	: İnlemek.
uğraş-	: Uğraşmak.
uğrat-	: Düğün etmek, maruz bırakmak.
uğun-	: Güllerken soluğu kesilecek gibi olmak, katılmak, gülmekten bayılacak gibi olmak.
ula-	: Ulumak, örümek. kon. İnleyerek ağlamak.
ulaş-1	: Birlikte ulumak.
ulaş-2	: Ulaşmak, varmak.
umahşa-	: mah. Ağlamaklı olmak, doluksmak.
um-	: Ummak..
umsun-	: Ümidi boşça çıkmak, aldanmak.
umuzdur-	: Ümidini boşça çıkarmak, aldatmak, gözünü arkada bırakmak.
una-	: mah. Anlamak, idrak etmek.
unla-	: Unlamak.
unut-	: Unutmak.
usan-	: Usanmak, bıkmak.
uşağılan-	: Çocuklaşmak, çocuk gibi davranmak.
uşağılaş-	: İhtiyarılayıp hafızası biraz zayıflamak, çocuk gibi

davranmak.	
uşun-	: mah. Korkmak, çekinmek.
utan-	: Utanmak.
uydur-	: Uydurmak.
uygunlaş-	: Uygunlaşmak, uygun hale gelmek.
uy-	: Uymak
uyu-	: Uyumak.
uyuş-	: Uyuşmak. Alışmak, uygun hale gelmek.
uyut-	: Uyutmak.
uzaklış-	: Uzaklılaşmak.
uzan-	: Uzannmak.
uzas-	: Uzaklaşmak.
uzat-	: Uzatmak.
uzlaş-	: Uzlaşmak, anlaşmak, uygun hale gelmek.
uzunlaş-	: Uzamak.

O

Üçle-	: Üçe ulaştırmak. Üç sefer arttırmak. Üç yere bölmek.
Ödüle-	: kon. Gevezelik etmek.
Öfür-	: Öflemek, öfürmek.
Ölgüçle-	: Ustura ile traş etmek.
Ömidlen-	: Ümitlenmek.
Ömumileş-	: Genelleşmek.
Öreklen-	: Yörüklenmek, cesaretlenmek.
Örk-	: Örkmek.
Örper-	: Örpermek.
Östele-	: Östün gelmek, yenmek, galip gelmek.
Öşen-	: mah. Yamaçtan aşağıya akmak(kum, hayvan sürüsü).
Öşü-	: Üşümek.
Ötelen-	: Korkuya ve Ümitle herhangi bir durumdan çıkılmak için yol aramak.
Öt-	: Kızgın demirle veya ateşe tutarak yüzeyden yakmak (tüyünü kabuğunu vs). Ateşe tutmak. Yolmak.
Ötule-	: Ütülerek.
Öyüüt-	: Öğütmek.
Özgürleş-	: Yorulmak, takatsız kalmak, takatten düşmek, zayıflamak.
Özle-	: Kaplamak, kapak takmak, yüzlemek. Toprağı yüzeysel olarak sürmek, kazmak, işlemek. Bir şeyin en irilerini seçmek.
Özleşdir-	: Yüzlestirmek.
Özleş-	: Yüzleşmek. Karşılaşmak, yüz yüze gelmek.
Öz-1	: Yüzmek.
Öz-2	: Kırmak, koparmak, kesip atmak, kesmek. Ayırmak, koparmak. Borcunu ödemek, ödeyiip bitirmek, ayırmak.
Özül-	: Takatten düşmek, zayıflamak. Çok eskimek, yıpranmak. Kopmak, ayrılmak. Bitmek.

V

vağanı-	: Zamani geçmek, zamanında biçilmemek. Koparılmamak.
vahimelen-	: Korkuya kapılmak, kormak.
varavurdla-	: kon. Ölçüp biçmek, incedeninceye hesaplamak.

vardır-	: Ulaştırmak.
varlan-	: Zenginleşmek.
var-	: Gitmek, ulaşmak, gelmek, varmak.
varsagla-	: Şiir okumak, değişimek.
vayılda-	: İnlemek, sizləmək, ah-u zar etmek.
vaysın-	: kon. Hayıflamak, çok teessüf etmek, ah vah etmek.
vazı-	: mah. Kaçmak, koşmak.
vazla-	: Siçramak, ziplamak, hoplayıp ziplamak.
ve'deleş-	: Görüşmek, buluşmak için aralarında sözleşmek, anlaşmak, zaman tayin etmek.
vehşileş-	: Yabanileşmek.
velle-	: Dövenle tahili dovmek, döven sormek.
vengilde-	: Yüksek sesle ulumak, inlemek (köpek).
veregle-	: Kitabi defteri vs. sayfa sayfa çevirmek.
veremle-	: Verem olmak. meç. Derde düşmek.
verle-	: mah. Ekilmiş bir tarayı eyleklere bölmek.
ver-	: Vermek.
veyllen-	: Başıboş, avare avare dolasmak
vığıldı-	: Viyaklamak.
vijıldı-	: Vijildəmək.
vızıldı-	: Vizildəmək.
vicelen-	: Hafifçe ığışma hissitmək.
vidalaş-	: Vedalaşmak.
viranelen-	: Virane haline gelmek, berbat olmak.
vulgarlaş-	: Bayağılaşmak, kabalaşmak.
vur-	: Vurmak.
vurul-1	: Vurulmak, darbe indirilmek.
vurul-2	: Aşık olmak, tutulmak.
vuruş-	: Dövüşmek, savasmak.

Y

yabala-	: Dirgen ile otu, samanı vs. alıp bir tarafa toplamak. Dirgen ile vurmak.
yabanilaş-	: Vahşileşmek, yabanileşmek.
yabiləş-	: kon. Zayıflayıp ihtiyarlamak, takatten düşmek.
yadırga-	: Yadırgamak, garipsemek, yabancılışmak.
yadla-	: Hatırlamak, anmak.
yağışla-	: Yağış yağmaya başlamak.
yağla-	: Yağlamak (yağ sürmek). meç. kon. Rüşvet vermek. Tatlı dille kandırmaya çalışmak.
yağlan-	: Yağ sürülmek, Üzerine yağ sürülmek. Kırلنmek. meç. Zengin olmak.
yağ-	: Yağmak.
yağmala-	: Soymak, talan etmek, yağmalamak.
yahala-	: Yakasından, girtlağından yapışmak. Yakalamak. meç. Rastlamak.
yahalan-1	: Ele geçirilmek, tutuklanmak.
yahalan-2	: Temiz su ile durulanmak.
yahal-	: mah. Yanılmak, hata etmek.
yahdır-	: Bir şeyin Üzerine bir şeyi sürmek.
yahila-	: mah. Sürmek.
yahıl-1	: Sürümek (şey Üzerine).
yahıl-2	: Yakılmak, ateşe verilmek.

- yahinlaş-** : Yakınlaşmak, yaklaşmak.
yahiş- : Yakışmak, yaraşmak.
yahlaş- : Yaklaşmak.
yah-1 : Sürmek, yaymak. Bulamak, Bulaştırmak. meç. Üzerine atmak, isnat etmek.
yah-2 : Yakmak, yandırmak.
yahşılış- : İyi duruma gelmek, sağlamlaşmak, iyileşmeye başlamak.
yalaglan- : Yaltaklamak.
yala- : Yalamak. meç. Dokunup geçmek.
yalanla- : Yalanlamak.
yalan- : Yalanlamak fiiline konu olmak.
yalınlaş- : Gittikçe incelmek. Ciplaklılaşmak.
yalla-1 : Yularsız atı yelesinden tutarak sürmek.
yalla-2 : Köpeklerle yol vermek. meç. Rüşvet vermek.
yalman- : Yaltaklık etmek. (mah).
yaltaklan- : Yaltaklamak, dalkavukluk etmek.
yalvar- : Yalvarmak.
yamagla- : Yamalamak.
yama- : Yamamak.
yamanla- : Kötülemek.
yamanlaş- : Kötüleşmek, harap olmak.
yaman- : Yama yapılmak. meç. yapışmak, sülük gibi yapışmak.
yamsila- : Başkasının taklidini yapmak.
yanaşdır- : Yanastırmak.
yanaş- : Yanaşmak, yakınlaşmak, yaklaşmak.
yanbizal- : kon. Kalçasının yanı ile vurmak, itmek.
yanıh- : kon. Çok üzülmek, hayiflanmak.
yanılı- : Yanılmak, hata yapmak.
yanılt- : Yanıltmak, aldatmak, şaşırtmak.
yani- : kon. Tehdit etmek.
yan- : Yanmak, alevlenmek, eteşlenmek.
yanşa- : Sayıklamak. Zevzeklik etmek, haddinden fazla konuşmak.
yapıh- : Yumuşaklığını kaybetmek, kabarıklığı gitmek, sıkıştırılmış gibi olmak.
yapışdır- : Yapıştırmak, eklemek.
yapış- : Yapışmak. Sıkı sıkıya yakalamak.
yap- : Pişmek için tandırın duvarına yapıştırmak. Genelde yapıştırmak. esk. Yapmak, etmek. esk. Kurmak, meydana getirmek.
yaraglan- : Silahlanmak.
yarala- : Yaralamak. meç. Kalbini kırmak.
yaralan- : Yaralanmak. meç. Kirilmak.
yara- : Yararlı olmak. Layık olmak. Yakışmak, uygun gelmek.
yaran-1 : Meydana gelmek, türemek, doğmak. Tesis edilmek, kurulmak, meydana getirilmek.
yaran-2 : Yaltaklamak.
yararlaş- : Yararlı hale gelmek, elverişli duruma gelmek.
yaraş- : Uygun olmak, yakışmak, uymak.
yarat- : Meydana getirmek, yapmak. Uyandırmak. Yoktan var etmek.
yari- : Lazım olmak, gereklili olmak, faydalı olmak. Memnun olmak, arzusuna ulaşmak, mutlu olmak.

yarımçıgl-	: Tamamlamamak, yarım bırakmak.
yarımla-	: Yarıya bölmek. Bir şeyin yarısını kullanmak. Bir işin yarısını yapmak.
yarın-	: Yaltaklık etmek. Kendini beğendirmeye çalışmak.
yarış-	: Yarışmak.
yarıt-	: Yapmak zorunda olduğu işi emri, gereğince yerine getirmek. Razi olmak. Kifayet etmek, yetmek.
yarmaçala-	: İkiye bölmek, parçalamak.
yar-	: Yarmak.
yarmala-	: Buğdayı iri öğütmek, yarma haline getirmek. Odunu yarmak.
yarpagla-	: Yeşererek yaprak vermek, açmak, yeşillenmek. Sayfa sayfa çevirmek.
yasagla-	: Yasaklamak, yasak etmek.
yasala-	: mah. El ile düzleştirmek.
yaslan-	: Yayılmak, serilmek. Dayanmak, sıyrılmak.
yassarlan-	: mah. İşe yaramaz hale gelmek. Çirkinleşmek.
yastan-	: Yaslanmak.
yastıla-	: Yassılamak, yassi hale getirmek.
yastılaş-	: Yassılaşmak.
yaşal-	: mah. İslanmak.
yaşa-	: Canlı olmak, yaşamak. Ömrü sürdürmek. Hayatın zevkү safasından faydalananmak.
yaşar-	: İslanmak.
yaşilla-	: Yeşile boyamak.
yaşıllan-	: Yeşil olmak, yeşermek, yaprakla kaplamak. Yeşil görünmek.
yaşın-	: YÜZÜNÜ kapamak, peçe takmak.
yaşırı-	: Saklamak, gizlemek.
yaşla-	: İslatmak.
yaşlandır-	: İslatmak.
yaşlan-1	: Yağlanmak, büyümek, ihtiyarlamak.
yaşlan-2	: İslanmak.
yaşlaş-	: Tedrici olarak İslanmak, su almak.
yaşmagla-	: Yaşınağlamak. Kapıya ince tahta parçaları civilemek.
yaşman-	: YÜZÜNÜ örtmek. (yaşmarmamak).
yatır-	: Yatırmak. meç. Kaba kuvvetle som vermek, silah güce ile durdurmak. Aşağı eğmek, sarkıtmak. İşin hareketini durdurmak.
yatış-	: Beraberce yatmak. Sakinleşmek.
yat-	: Yatmak, uyumak.
yavala-	: mah. Harap etmek, bozmak
yavalaş-	: kon. Kötüleşmek, bozulmak. Arsızlaşmak.
yavaşı-	: Hareketinin, şiddetinin gittikçe azalması (bir şeyin), ağırlaşmak, sakınlaşmek.
yavaçla-	: Yavaşlamak.
yayı-	: mah. Yakınılaşmak, ısınmak.
yavuğlaş-	: Yakınılaşmak.
yaygınlaş-	: Yaygınlaşmak, sulanmak.
yayhan-1	: kon. Yayılık oturmak, uzanmak. Sallana sallana yürümek.
yayhan-2	: mah. Yıkamak.
yayhın-	: kon. Kemara çıkmak, çekilmek. İşten kaçmak.
yayıll-	: Yayılmak.

yayın-	: Yönlendirilmek, celbedilmek, isteksiz olmak, çeşitli bahanelerle kabul etmemek. kon. Gizlice gitmek, kaçmak, ortadan kaybolmak. Hedefe isabet etmemek. Canını kurtarmak.
yayış-	: Kitle halinde yayılmak, dağılmak.
yayımla-	: Hayvanları gece otlatmak.
yay-	: Yaymak.
yazış-	: Mektuplaşmak.
yaz-	: Yazmak.
yedekle-	: İpinden tutarak peşince götürmek. Bir tarafından tutarak durdurmak.
yedir-	: Yedirmek.
yeginleş-	: Kesin olmak, gerçek olduğu belirlenmek.
yeherle-	: Eyerlemek. mec. Kendine bağlamak.
yekeLEN-	: Büyümek, irileşmek. Yaşı ilerlemek.
yeKELE-	: Büyükmek, büyümek, artmak, irileşmek. mec. Gururlanmak, iftihar etmek.
yelbızle-	: mah. (Kadının) Saçından yapışmak.
yelle-	: Hava akımı meydana getirmek. Yellmek. Körüklemek, Üflemek (Ocağa vs.). Sallamak, silkelemek, estirmek. SÜRÜP götürmek.
yellen-	: Salıncakla sallanmak. Kimildamak, hareket etmek. Dalgalanmak, esmek. mec. Başboş dolaşmak. Gaz çikarmak.
yelet-	: Rüzgara vermek, dalgalandırmak, havalandırmak, hareket ettirmek.
yelpikle-	: Yelpaze ile serinlemek.
yelten-	: kon. Çalışmak, can atmak(yeltenmek).
ye-	: Yemek.
yemse-	: mah. Aksamak.
yenc-	: Ezmek, sıkıştırmak, ezik ezik etmek.
yenile-	: Tazelemek, değiştirmek(yenilemek). Yeniden yapmak, tekrar etmek.
yenilen-	: Yenilenmek, tekrarlanmak, tazelermek.
yeniles-	: Tedricen yenilenmek, tazelermek.
yenil-	: Yenilmek, kaybetmek.
yen-	: Yenmek, galip gelmek, basmak.
yerikle-	: Aşermek. mec. Bir şeyi canı çok çekmek.
yeri-	: Ayaklarla hareket etmek, adımlamak. Çalışmak. Akın etmek. (Yürümek).
yerleş-	: Yerleşmek.
yetir-	: Bir şeyi(haber, söz, bilgi vs.) bir kimseye ulaştırmak. Eğiterek büyütmek, terbiye etmek. Yetiştirmek.
yetişdir-	: (Yetiştirmek). Vaktinde yapabilmek, Üstesinden gelmek.
yetiş-	: Ulaşmak. Kavuşturmak, birleşmek.
yetkinleş-	: Olgunlaşmak(meyve ,tahıl). Bilgili, tecrübeli hale gelmek.
yeyle-	: Eğelemek.
yeYinle-	: Hızlı, süratli adımlarla yürümek.
yeYinles-	: Süratlemek, hızlamak.
*yığıl-	: Yığılmak, toplanmak. Yıkınmak, İslanmak vs. neticesinde kısalmak, çekmek. Toplanmak, koparılmak.

yığ-	Ortadan kaldırılmak, bitmek, son bulmak.
yıklıl-	Yıkılmak, devrilmek.
yık-	Yıkmak, devirmek.
yıpran-	Yıpranmak, eskimek.
yırgala-	Irgalamak, sallamak.
yırt-	Yırtmak. Eskitmek, yıpratmak.
yiyeleñ-	Zorla sahiplermek.
yoğunlaş-	Dahada kalın olmak.
yoğur-	Yoğurmak.
yohal-	Yok olmak, ortadan kaybolmak.
yohla-	Yoklamak.
yohlan-	Denehmek, incelenmek, araştırılmak.
yohsullaş-	Yoksullaşmak, fakirleşmek.
yoldaşlaş-	Birbiri ile arkadaş olmak.
yolla-	Göndermek, yollamak, yolcu etmek.
yollan-	Yola koyulmak, gönderilmek.
yollaş-	Yola gitmek, geçinmek. Sözleşmek, anlaşmak.
yol-	Yolmak. meç. Soymak.
yoluh-i	Sırayet etmek, geçmek, buluşmak.
yoluh-2	Birimin durmuru öğrenmek için yanına gitmek, gelmek.
yon-	Yonmak, yontmak.
yor-1	Yormak, yorulmasına sebep olmak.
yor-2	tabir etmek, yormak, şerh etmek.
yort-	Yort yürümek, tırıs tarzında yürümek.
yorul-	Yorulmak. .
yovuş-	Yakınlaşmak, iyi ilişki kurmak, kendini bir başkası ile eş tutmak.
yoz-	Yormak, (tabir etmek).
yönel-	Yönelmek, dönmek.
yuban-	Gecikmek, acele etmemek.
yuhala-	Yufka ekmeği için hamuru yaymak, yaymak.
yuhal-	İncelmek.
yuhula-	Uyumak.
yu-	Yıkamak, temizlemek.
yumagla-	Yumak yapmak.
yumarla-	Yuvarlatmak, top haline getirmek.
yumbalan-	Takla atmak.
yum-	Yummak, kapamak, örtmek.
yumrugla-	Elini yumruk yapmak. Yumruklamak.
yumruglaş-	Yumruklaşmak, dövüşmek.
yumrula-	Yumru, yuvarlak hale getirmek.
yumrul-	esk. Sişerek ur gibi olmak.
yumşal-	Yumuşamak, elastiki hale gelmek. Zayıflamak, azalmak. MÜlayimleşmek, siniri gitmek.
yumul-1	Kapanmak, kendi kendine kapanmak.
*yumul-2	Hücum etmek, saldırmak.
yumurtala-	Yumurta vermeye mecbur bırakmak, yumurta yapması için ortam oluşturmak.
yurdla-	Kendine yurt edinmek, yuva yapmak.
yuvala-	Yuva yapmak.
yuvalan-	Kendine yuva yapmak.
yuvarla-	Yuvarlamak.
yuvarlan-	Yuvarlanmak. meç. Sürüklemek.

yuyun-	: Yıkamak. m.eç. İslanmak, nemlenmek.
yükle-	: Yüklemek.
yüksel-	: Yükselmek. Artmak, coğalmak, seviye olarak yükseğe çıkmak.
yüngülleş-	: Hafiflemek. Kolaylaşmak. Sakinleşmek.
yürü-	: Yürümek. aze. yerimek.
yüyenle-	: Kafasına dizgin geçirirmek.
*yüyür-	: Koşmak.

Z

zağla-	: Cıtalamacak, parlatmak.
zarafatlaş-	: Şakalaşmak.
zarilda-	: İnlemek.
zedele-	: Zedelemek, yaralamak, kırmak, ezmek.
zakkumlan-	: Yemek, (hiddetle söylenen).
zehirle-	: Zehirlerek.
zehirlen-	: Zehirlenmek.
zeifle-	: Zayıflamak. Şiddeti azaltmak.
zeifleş-	: Zayıflaşmak, zayıflaşmak.
zelilleş-	: Alçalmak.
zencirle-	: Zincirlemek, zincir vurmak.
zenginleş-	: Zenginleşmek.
zerersizleş-	: Zararsız hale gelmek.
zerifleş-	: Zarifleşmek, incelimek.
zerrelen-	: Parçalamamak.
zevze-	: Çok konuşmak, boşboğazlık etmek.
zığgan-	: İkinmek, zorlamak. Bir işi zorlukla yapmak.
zığgilda-	: İnlemek, ahlayıp oflamak.
zigla-	: Balıklamak, çamura batırmak.
ziglaş-	: Sulu çamur haline gelmek.
zingilda-	: İnce zil sesi çıkarmak, (zingildamak).
zırıglı-	: mah. Küfretmek. İshal olup dışkıyı dışarı atmak, civik atmak.
zırilda-	: Sinir edici, biktirici bir şekilde ağlamak. kon. zırıldamak.
zırılılaş-	: Biçimsiz bir şekilde büyümek.
zibile-	: Kirletmek.
zibileş-	: Kirlemek.
zille-1	: Gözlerini bir noktaya dikmek, göz kırpmadan bir noktaya bakmak.
zille-2	: Sesini yükseltmek, tiz sese geçmek.
zindanla-	: Hapse atmak.
zinettle-	: Bezemek, süslemek.
zinettlen-	: Süslenmek.
*zingilde-	: İnildeyerek havlamak. Zil sesi çıkarmak.
zirehle-	: Zırhılamak.
*zirekleş-	: Daha hareketli, çevik olmak, daha çevik hareket etmek, canlı olmak.
ziyadeleş-	: Artmak.
ziyalan-	: Işıklanmak.
ziyilde-	: Üşümek, tır tır titremek.
zodla-	: Ek yapmak, kaynakla eklemek.
zoggulda-	: Zonklamak.

zogla-	: Filizlenmek, sürgün vermek.
zomla-	: mah. Bent yapmak (arkta).
zopala-	: Dövmek.
*zorbalAŞ-	: kon. Çok büyümek, irileşmek, haddinden fazla şişmek.
zorla-	: Zorlamak.
*zorlan-	: Güçlenmek, kuvvet toplamak. Zorlamak fiiline konu.
zörklen-	: Neşelenmek, zevk almak.
zÜyÜlde-1	: kon. Kaymak (buz Üzerinde).
zÜyÜlde-2	: Ağlamak, inlemek.

TÜRKİYE TÜRKÇESİ'NDE OLUP AZERİCE'DE BULUNMAYAN FİİLLER

A

- aban-** : Egilerek birşeyin bir kimsenin üzerine kapanmak. Bir şeye veya kimseye dayanmak. Çullanmak.
- abart-** : Mübalaga etmek. Bir şeyi olduğundan büyük veya çok göstermek.
- abra-** : hlk. (Deniz taşıtlar için) Yönetmek.
- acemiles-** : Beceriksizlik göstermek, bocalamak.
- acıkla-** : İzahat etmek. Yorumlamak. Bir konuya ilgili gerekli bilgileri vermek.
- acımla-** : Bir sorunu veya konuyu ele alıp, en ince noktalarına kadar gözden geçirerek anlatmak, şerh etmek, teşhir etmek.
- açın-** : Gelişmek. İnkışaf etmek.
- adaklan-** : Nişanlı duruma gelmek, nişanlanmak.
- ada-** : Bir dileğin gerçekleşmesi amacıyla kurban kesip dağıtmak veya kutsal bir güce yönelik bir niyette bulunmak, nezretmek. Kendini feda etmek.
- addet-** : Saymak.
- afalla-** : Şaşkınlıktan sersemlemek.
- afsinla-** : Büyülemek.
- ağın-** : (Hayvan) Yere yatıp yuvarlanmak.
- ağırsa-** : Birine karşı soğuk davranışarak sıkıntı verdiğiini anlatmak. Önemsememek, ilgilennemek. Bir işi ağır bulmak, yüksürmek.
- ağ-** : Sarkmak, aşağıya inmek, eğilmek, meyletmek. Yükselmek, yukarı çıkmak.
- algıla-** : Bir olayı veya bir nesnenin varlığını duyum yolu ile yalnız bir biçimde bîlinç alanına almak, idrak etmek.
- aliklaş-** : Aptallaşmak.
- amaçla-** : Bir amaca ulaşmayı istemek.
- andır-** : Benzer yanları bulunmak.
- anıkla-** : hlk. Hazırlamak.
- animsa-** : Hatırlamak.
- apazla-** : Avuçlamak. Yelken rüzgarla dolup sızmak. (Denizcilikte).
- arakla-** : argo. Calmak.
- açılan-** : Bir şeyden yarar sağlamak, faydalananmak.
- ata-** : Birini görevde getirmek, tayin etmek.
- atıştır-** : Acele olarak yemek veya içmek. (Yağmur veya kar) Serpiştirmek.
- avun-** : Teselli bulmak, acısını unutmak. Oyalanmak.
- avut-** : Teselli etmek, yatıştırmak. Oyalamak.
- ayarla-** : Bir ölçünün doğruluğunu belli bir örneğe göre düzeltmek, doğrulamak. Bir aygıtın belli bir iş yapabilecek duruma getirmek. meç. Düzenlemek.
- ayart-** : Baştan çıkarmak. Kandırmak. Saptırmak.
- ayıkla-** : Bir şeyin içinden ise yaramaz, istenmeyen maddeleri ayırip çıkarmak.
- azimsa-** : Az görmek, az bulmak, umdugundan az bulmak.

B

- bağda-** : Bir kaç şeyi birbirine geçirerek bağlamak. Kör düğüm yapmak.
- bağdaş-** : Anlaşmak, uzlaşmak, uymak.
- bağır-** : Yüksek ve gür ses çıkarmak. mec. Kendini belli etmek. Azınlamak.
- balkı-** : hlk. Parlamat, parıldamak. Şimşek çakmak. Sudalgalanmak. Kesik kesik ağrımak, sancılanmak.
- ban-** : Kati bir şeyi sulu veya tuz, biber gibi toz durumundaki maddelerin içine batırıp çıkarmak.
- başar-** : Bir işi istenilen biçimde bitirmek, muvaffak olmak.
- baylan-** : hlk. Nazlanmak, şımarmak.
- bay-** : hlk. (Yiyecek) Baygınlık vermek, mideyi bulandırmak, midede ezinti yapmak.
- beğen-** : İyi veya güzel bulmak.
- bekin-** : hlk. İnat etmek, direnmek. Tikanmak, kapanmak.
- beler-** : (Göz için) hlk. Aki iyice belirecek biçimde açılmak.
- belikle-** : Saçları örmek.
- belinle-** : Birden uyanarak çevresine korku ile şaşın şaşın bakmak.
- bengile-** : Ölümsüzleşmek, ebedileşmek.
- benimse-** : Bir şeyi kendine mal etmek, sahip çıkmak, kabullenmek. mec. Bir seye bağlanmak, isinmak.
- bert-** : İncinmek, burkulmak. Berelenmek. Morarmak, çürümek.
- betimle-** : Tasvir etmek.
- bırak-** : Elde olan bir şeyi tutmaz olmak. Ertelemek. Koymak. Sarkıtmak. Engel olmamak.
- bile-** : Kesici aleti keskin duruma getirmek, keskinlestirmek.
- bocala-** : (Gemî) rüzgara karşa gidemiyerek sürüklenevmek. mec. Bir işe tutulması gereken yolu kestirememek, ne yapacağını bilmemek.
- borçlan-** : Karşılığını sonra vermek şartıyla birinden para veya bir şey almak.
- boz-** : Bir şeyi kendinden istenilen seyi yapamaz duruma getirmek. Bir yerin seyin düzenini karıştırmak. Zarar vermek. Büyük parayı küçük birimler haline getirmek. Yazmak, mağlup etmek. Bağ Ürünü toplamak.
- böbürlen-** : Övünerek kabarmak, kurulmak.
- bös-** : Bir madde birdenbire gaz durumuna geçerek patlamak, infilak etmek.
- bunal-** : Soluk alması güçleşmek. mec. Çok sıkılmak, tedirgin olmak.
- buna-** : Hastalık ya da alkol gibi nedenlerle zihni bağıntı kopmak.
- bun-** : hlk. Beğenmemek, azınsamak, küçümsemek.
- burcu-** : hlk. Güzel koku yaymak.
- burk-** : Burarak çevirmek. Burkulmak.
- buruş-** : Düzgünliği bozulmak, kırışmak.
- büge-** : hlk. Suyu bent yaparak toplamak.

C

- cay- : Sözünden, kararından dönmek, vazgeçmek.
cebelleş- : Uğraşmak, çekişmek, tartışmak.
civapla- : Yanıtlamak.
civi- : Civik duruma gelmek. meç. (iş) Çığırından çıkmak.
Saygısızca davranışmak
ciyakla- : Ince, acı ve yüksek sesle bağırmak.
cicozla- : Argo. Kaçmak, uzaklaşmak.
cükürlen- : Filizlenmek.

C

- cabala- : Güç bir durumdan kurtulmaya çalışmak. Bir işi başarmak için çalışmak.
çağ- : (Güneş ışığı) Vurmak.
calar- : Ekinler veya meyveler olmaya yüz tutmak.
capras- : Karışık, çaprasık, çözülməz duruma gelmek. İki şey çapraz kesişmek.
capulla- : Yağmalamak.
çatın- : Kaşlarını çatıp surat asmak.
çav- : hlk. Güneş doğmak. (Sıcak, ışık, koku) Dağılıp yayılmak, saçılım, sapmak, yol değiştirmek, amaçtan şasmak.
çekele- : Tekrar tekrar çekmek.
çelis- : (Düşünce ve davranış) Birbirini tutmamak, birbirine ters düşmek.
çel- : Düşürmek. Yolundan çevirmek, engel olmak. Örtünüp (örtünün) iki ucunu bağlamak.
çemkir- : Birine karşı gelmek, sert cevap vermek.
çemre- : hlk. Koluunu veya paçalarını sıvamak, eteğini toplamak.
çenile- : hlk. Canı yanmış köpek ağları gibi acı acı ses çıkarmak.
çevrin- : Bir şeyin etrafında saygı ile dolanmak, tavaf etmek.
çikila- : Çıkış yapmak.
çıkış- : Azarlamak. Yeter olmak, yetmek.
cıldır- : Delirmek, aklını oynatmak. İsrarla istemek, çok arzulamak.
çimkir- : (Kuş için) Pislemek.
ciplan- : Ciplak duruma gelmek.
çiv- : hlk. Atlamak, sıçramak, zıplamak. Sekmek, çavmak.
çifles- : Bir şey bir iken iki olimak. Erkek ve dişi canlı dallanmak için bir araya gelmek.
çigles- : (Renk veya ışık) Göze batmak. meç. Kaba davranışlarında bulunmak.
çigne- : Ağıza alınan bir şeyi dişlerle ezmek, öğütmek.
Ayak veya tekerlek altına alarak ezmek. Sayılması gereken bir şeyi saymamak.
çitle- : Kabak çekirdeği, fistik v.s. gibi şeylerin kabuklarını çıkararak yemek. Çitləmek, çevirmek.
çit- : Bir araya getirmek, birleştirmek. Kumaştaki deliği örerek kapatmak. Tarağın dişlerini iple

cög-	baglayıp sıkıştırmak. Citilemek.
cökert-	: hlk. Alçalmak, aşağıya inmek.
cöplen-	: Öktürüp oturtmak. meç. Moral bozmak.
cöreklen-	: Cesitli yiyeceklerden azar azar yemek. meç. Kendi kendine açıktan ufak tefek çıkarlar sağlamak.
	: (Yılan için) Halka durumunda kıvrılıp toplanmak. meç. Sürekli kalmak, yerleşmek. meç. Bir duyguyu güçlü ve sürekli olarak duymak.
D	
damıtmag-	: Fizik ve kimyada, gaz ürünler elde etmek için, bazı katı nesneleri ısı yoluyla temel öğelerine ayırtırma, imbikten çekmek. Sıvı karışımında karmaşık, değişken birleşimleri oluşturan öğeleri özellikleri belirli ürünlerde ayırmak.
dazla-	: Zor beğenmek.
debelen-	: Çırpinmak, tepinmek, kimildamak.
dene-	: Değerini anlamak için bir insanı nesneyi veya düşünceyi sinamak, tecrübe etmek. Bir işe başarmak amacıyla başlamak, girişimde bulunmak, teşebbüs etmek.
denetle-	: Bir işin doğru ve yönetime uygun olarak yapılip yapılmadığını incelemek, teftiş etmek.
denkle-	: Denk duruma getirmek.
depren-	: hlk. Kimildamak, hareket etmek, sarsılmak.
deriş-	: Bir nokta dolayında toplanmak. Kim. Koyulaşmak (Yogunlaşmak).
derle-	: Secme yaparak toplamak, bir araya getirmek. Düzungün bir biçimde toplamak.
deşele-	: Güçlü bir biçimde toplamak deşmek, karıştırmak. meç. Arastırmak.
devin-	: Vücutu oynatmak veya kimildatmak, kimildanmak, hareket etmek.
dişla-	: Bir kimse veya bir toplum bir kimseyi, bir durumu, bir düşünceyi v.b. yok saymak, ilgilenmemek.
dikizle-	: argo. Sezdirmeden bakmak, gözetlemek.
dinel-	: hlk. Ayakta durmak veya ayağa kalkmak, dik durmak. meç. Karşı koymak, kafa tutmak.
dinlen-	: Güç kazanmak, için çalışmaya ara vermek, yorgunluğu gidermek. Önemsenmek, öğüdü yerine getirilmek.
din-	: Sona ermek, bitmek, durmak. (Ses için susmak). (Kar, yağmur, rüzgar için) Kesilmek, yağması veya esmesi durmak.
direş-	: hlk. Sözcünden veya kararından dönmemek, dayanmak.
diret-	: Direnmek, ayak diremek, inat etmek, ısrar etmek.
diz-	: Bazi nesneleri, ipliği, tele v.b.ye geçirmek. Yan yana veya üst üste sıralamak.
doku-	: Tezgahta ipliği çögzü ve atkı durumunda kullanarak kumas yapmak. meç. En ince noktalarına kadar özen göstererek, emek vererek ortaya çıkarmak.
dök-	: hlk. Ağacın yemişlerini sırikla vurarak indirmek. Sıvı veya tane durumunda olan şeyleri, bulundukları yerden, başka bir yere boşaltmak. Boşaltmak. Akit-

	mak, düşürmek. Saçmak, serpmek. Salmak, bırakmak. Döküm yapmak.
dönüş-	: Bir biçimden veya bir durumdan, başka bir biçimde veya duruma girmek.
duldala-	: hlk. Korumak, siper altına almak.
durakla-	: (Hareket halindeki bir şey) Kısa bir zaman için durmak veya arada bir durmak.
duraksa-	: Ne yapmak, veya ne söylemek, gerektiğini kestiremeyerek duraklamak.
duygulan-	: Bir olay, bir görünüm karşısında, birden bire güçlü duyguların etkisinde kalmak.
duyumsa-	: Algılamak.
düşle-	: Bir şeyi, bir kimseyi, bir durumu istenilen biçimde tasarlamak, zihinde canlandırmak.
düze-	: Kim. Herhangi bir karışımı, istenilen orana göre hazırlamak, karışımın dozunu belirlemek.
düzenle-	: Düzenli, düzgün duruma getirmek. Düzen vermek. Yapmak, hazırlamak. Müzik aletlerini akord etmek.

E

edin-	: Kendini (bir şeye) sahip kilmak, kendine sağlamak.
egin-	: Bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek, meyletmek.
egit-	: Terbiye etmek, istenilen davranışları yapabileycek biçimde yetiştirmek.
ekle-	: Bir şeyi ekle tamamlamak, ulamak, ilave etmek.
ekşi-	: Eksi duruma gelmek. Mayalanmak. hlk. Surat asmak.
elver-	: Yetmek, yetecek kadar olmak. Uygun gelmek.
emekle-	: Dizler ve eller üzerinde yürümek.
ene-	: İğdiş etmek, hadim etmek.
ergi-	: (Sıcaklığını artırmak yoluyla bir cisim) katı durumdan sıvı duruma geçmek.
esenle-	: Selamlamak. Birine esenlik dileyerek ayrılmak.
eser-	: hlk. Bakmak, beslemek, yetiştirmek.
esinle-	: İlham vermek.
esle-	: hlk. Önem vermek, aldirış etmek.
etkile-	: Etkiye ugratmak, tesir etmek.
etkinles-	: Etkin Özellik kazanmak.
evir-	: Döndürmek, çevirmek. Yaptısını değiştirmek.

F

fari-	: Güçsüz düşmek, yorulmak. Eskimek, yıpranmak.
felfelle-	: Vazgeçmek, usanmak. hlk. Kocamak, yaşılanmak.
fıkırda-	: hlk. eski canlılığını yitirmek. Afallamak, şaşırmak. Dönen hareket eden bir cisim durmadan önce hızını yitirmek.
fıkra-	: Fıkır fıkır kaynamak. mec. Cilvelenmek.
fırttı-	: hlk. Herhangi bir yiyecek mayalanarak eksimek, fışlamak.
fişkila-	: Aklini kaybetmek, delirmek, çıldırmak.
fingirde-	: Toprağı fişki ile gübrelemek.
	: Dikkati çekersek kadar kırıtkan, oynak davranışmak.

G

- gelis-** : Büyüyüp boy atmak, yetişmek, ilerlemek, olgunlaşmak, genişleme k. hlk. Sıçmanlamak.
- genles-** : Fiz. Isı etkisiyle hacimce büyümek.
- gerin-** : kolları açarak gövdeyi gergin duruma sokmak. mec. Rahatlık mutluluk, övünç duymak.
- gevre-** : Kolay kırılır duruma gelmek. hlk. Ekinler olgunlaşmak.
- gevse-** : Sertlik ve gerginliği bozulmak, çözülmek. mec. Yumuşamak, yatışmak, sakinleşmekt.
- gider-** : Ortadan kaldırılmak, yok etmek.
- gidış-** : hlk. Kaşıntı duymak, kasınmak, gıcırmek.
- girenle-** : hlk. Hava bulutlanmak, serinlemek.
- gocun-** : Bir şeyden alınmak, çekinmek, kaçınmak.
- göçer-** : Bir kimse'den diğer kimseye geçirmek, havale etmek, devretmek. Bitkileri yerinden çıkarıp başka yere dikmek, değiştirmek. Göçürmek.
- göçert-** : Bir şeyin çökmesine sebep olmak.
- göller-** : hlk. Göl durumuna gelmek. Hayvanın ipi ayağına ve boynuna dolaşarak kalkamayacak biçimde yıkılmak.
- gönen-** : Mutlu mesut olmak, rahat bir hayat sürdürmek, sevinc duymak, sevinmek.
- göy-** : Yakmak.
- göyun-** : Dertlenmek, üzülmek, içlenmek. Ham meyva oluşturmak.
- gözük-** : Görünmek.
- gurkla-** : Kulucha olmak. Erkek hindi kabarmak.
- gücümse-** : Bir şeyin yapılmasını güç görmek. Bir işi isteksiz yapmak.
- gücleş-** : Zorlaşmak.
- gücsün-** : Bir şeyi güç sanmak.

H

- hayda-** : hlk. Çifte koşulan hayvanı sürmek, dehlemek. argo. Kovmak, defetmek.
- hircinlaş-** : Hircinlik etmek, hircin davranışmak.
- hisimlan-** : Öfkelenmek, kızgın duruma gelmek.
- hizlan-** : Hız almak, hızı artmak.
- hicle-** : Önem vermeme, yok saymak.
- hizala-** : Hizaya gelmek, hizasını bulmak.
- homurdan-** : Öfke, kızgınlık, can sıkıntısıyla anlaşılmaz sesler çıkarmak.
- hopla-** : Sevinçten, korkudan veya oyun için bulunduğu yerde havaya doğru fırlamak.
- horlan-** : Hor görülmek.
- huylan-** : Kuşkulananmak, işkillenmek, pirelenmek, tedirgin olmak. (Hayvan) Ürküp, sınırlenmek.
- hükmet-** : Egemenliği altında bulundurmak. Düşünme veya yargılama sonunda bir kaniya varmak.
- hüzünlen-** : Hüzünlü duruma gelmek, hüzün duymak.

I

- ıhla-** : Hastalıktan veya yorgunluktan inler gibi ih
sesi çıkarmak.
ıh- : hlk. (Deve) Cöküp oturmak.
ıkin- : Herhangi bir sebeple solugunu içinde tutup
kendini zorlamak.
ıkla- : Yük altında güçlükle solumak. Aglarken bunalır ve
solugu kesilir gibi iç çekmek.
ılga- : hlk. Atı dört nala sürmek.
ılı- : İlinmak.
ılıstır- : Sıcak suya soguk veya soguk suya sıcak su katarak
ılık duruma getirmek.
ımızgan- : hlk. Uyku ile uyanıklık arası bir durumda bulunmak,
uyuklamak.
ıraksa- : Bir şeyin gerçekleşmesbini uzak görmek, olacağına
peki inanmamak.
ıra- : hlk. Uzaklaşmak, uzamak, ara açılmak.
ırgala- : Yerinden oynatıp, sallamak, sarsmak. İlgilendirmek.
ırga- : hlk. Çabuk olmak, davranışmak. Oynatmak, kimildatmak.
ısı- : Dişleri arasına alıp sıkmak. Dişleri ile koparmak.
ısla- : İslatmak.
ışı- : Işıklanmak, aydınlanması. Işık saçmak.

I

- icerle-** : İçin için öfkelenmek, kırılmak.
icer- : İcine almak, içinde bulundurmak, kapsamak, ihtiva
etmek.
iddialaş- : Karşılıklı iddiaya tutuşmak.
ifilde- : hlk. Hafifçe titremek; ürpermek.
ikirciklen- : İskillenmek. Kararsız olmak.
ilen- : Bir kimse için kötü dilekte bulunmak, beddua etmek.
ilet- : Götürmek, ulaştırmak, nakletmek.
ılgilen- : Birine karşı yakınlık duymak, veya göstermek,
alaklısanmak. Bir şeye karşı merak duymak. Bir konu
Üzerinde çalışmak, uğraşmak, bir şeyi çekici
bulmak.
ilikle- : Bir şeyin düğmesini ilgine geçirmek.
ilintile- : Bir parçaya eğreti olarak seyrek dikisle elde
dikmek, teyellemek, ilgilemek.
imgele- : Bir şeyin imagesini zihinde canlandırmak, tahayyül
etmek.
imle- : Im koymak, imle göstermek. Dolayısıyla anlatmak,
ima etmek.
incele- : Bir seyin veya bir işi ele alıp Özelliklerini,
ayrintılarını incedeninceye özenle anlamaya,
öğrenmeye çalışmak, tetkik etmek.
ipile- : hlk. Az ışıkla yanmak.
irk- : hlk. Birikmek. Biriktirmek, toplamak. Tıksınmek.
isle- : Ise tutup karartmak.
istifle- : Düzgün bir biçimde üst üste yığmak. Stok etmek.
ışkillen- : İskilli duruma gelmek, pirelenmek.
iv- : Çabuk davranışmak, acele etmek.

K

- kaçimsa-** : Bir işi yapmamak için sözdə sebepler oluşturmak.
kafesle- : argo. Çıkar sağlamak için birini aldatmak.
kağsa- : hlk. Eskimek, dağılmaya yüz tutmak. Herhangi bir şey ek yerlerinde, ayrılmak, oynamak. İhtiyarlamak. Zayıflamak, gevşemek, gücsüzleşmek.
- kakala-1** : Sürekli çekistirmek, itmek, kakip durmak. məc. (Alış verişte) Aldatmak, kötü mal satmak.
- kakala-2** : (Bebek) Kakasını yapmak.
- kakı-** : hlk. Bir kimseňin yaptığı için beğenilmediğini kendisine sert sözlerle söylemek; öfkelenmek, kızmak, darılmak, paylamak.
- kalıpla-** : Belli bir biçim almak, klişeleşmek.
- kalplas-** : (Bir kimse) Çeviklik, doğruluk veya çalışkanlığını yitirmek.
- apsa-** : İçine almak, sınırları içine almak, şamil olmak.
- kararla-** : Ölçü ve tərtiya dayanmaksızın, gözle oranlayarak hesapla, tahmin etmek.
- karinla-** : (Gemi için) Yanın dayamak.
- karin-** : Sallanarak karışmak. hlk. Çiftleşmek.
- karmaş-** : Bir şey bir başka şeyle birleşerek karışık duruma almak.
- karşıtl-** : Bir iddiaya zıt olarak başka bir iddia ileri sürmek.
- kasın-** : Kacılıp kalmak. məc. Büyüklənmək, kendini beğenmek.
- kas-** : Kisaltmak. Daraltmak. məc. Büyüklənmək, kendini beğenmek.
- kaşan-** : hlk. (Hizmet ve binek hayvanları için) Durup işemek.
- kaşarlan-** : Bir işte, bir harekette çok tecrübe kazanmak. məc. Həsa gitmeyen bir harekete veya bir işe alısbərək artık ondan üzüntü duymaz olmak.
- kaviles-** : Sağlamlaşmak, pekişmek.
- kavilles-** : Sözleşmek, söz birliği etmek, anlaşmak.
- kavur-** : Bir şeyi bir kabin içinde su katmadan kızartarak pişirmek.
- kaykil-** : Arkaya doğru eğilerek, yaşılanarak oturmak.
- kay-** : Düz, ıslak veya kaygan bir yüzey üzerinde sürütnerek kolayca yer değiştirmek.
- kaypa-** : hlk. Ayağı kaymak.
- kazıkla-** : Bir tarla veya arsanın sınırını belirtmek için kazık çakmak. esk. Kazık cezasına çaptırmak. tkz. Bir malı, bir kimseye değerinden çok pahalıya satmak, alış verişte aldatmak.
- kelepçele-** : Kelepçe takmak.
- keleple-** : hlk. İpi çile yapmak.
- kemrele-** : hlk. Gübrelemek.
- kep-** : hlk. Çökmek, yıkılmak.
- kesele-** : Kir çıkartmak için vücudu kese ile ovmak.
- kesin-** : hlk. Kendisi için kesmek.
- kesken-** : hlk. El ile veya başka bir şeyle vuracak gibi yapmak.
- kikirda-** : Kikir kikir diye ses çıkararak gülmek. Donacak

- kadar üzümek. Soğuktan donmak. arg. Ölmek.
kimilda-
kimlan-
kinla-
kıpırda-
kırın-
kırıt-
kırkla-
kırlaş-1
kırlaş-2
kısımla-
kısın-
kısırghan-
kısıtlı-
kıvan-
kıvır-
kıvra-
kıyasla-
kıyila-
kıycin-
kinlen-
kirala-
kirişle-
kolayla-
kolla-
komikles-
konukla-
kopçala-
koşamla-
koşullan-
kotar-
kovala-
kovla-
kovuştur-
koyver-
köhne-
kökert-
- : Yerinden biraz oynamak.
 - : (Kuş için) Uçmaya hazırlanmak. Kalkacakmış gibi kıpırdamak.
 - : Bir şeye kin yapmak, veya bir şeyi kinina geçirmek.
 - : Kimildamak, sürekli ve hafifçe oynamak.
 - : Yürüken salınmak. hlk. Oynamak, raksetmek.
 - : Hoş görünmek çabasıyla cilveli jest ve mimikli davranışlarda bulunmak.
 - : (Loğusa veya yeni doğmuş bebek için) Kırk günü doldurmak.
 - : Rengi kır olmak.
 - : Kir duruma gelmek.
 - : hlk. Tek elle avuçlamak.
 - : hlk. Kendi ihtiyaçlarını karşılamakta tutumlu davranmak, imçak etmek.
 - : hlk. Esirgeyip bir şeyi vermekten çekinmek.
 - : Sinirlamak, daraltmak.
 - : Övünülecek bir olaydan dolayı sevinmek, iftihar etmek.
 - : Bükmek. Kalçalarını iki yana sallayarak oynamak veya yürümek. məc. hlk. Becermek, başarmak, hakkindan gelmek.
 - : Buruşup toplanmak; kıvırcık duruma gelmek. hlk. Hızlı yürümek. hlk. Harekete geçmek.
 - : Karşılaştırmak, oranlamak, örneklemek.
 - : Kıyı boyunca gitmek.
 - : Ezilmiş veya kiyılmış gibi bir duyguya duymak.
 - : Oc almak istemek, kin tutmak.
 - : Kira ile vermek. Kira ile tutmak.
 - : (Yay için) Kirişi cekip germek. Kiriş olarak kullanılan keresteyi dösemek.
 - : Bir işi bitirmek üzere olmak, işin sonuna yaklaşmak.
 - : Olmasını, ortaya çıkışmasını beklemek, gözetmek. Gözlemek. Korumak, gözetmek.
 - : Gülünçleşmek.
 - : hlk. Konuk almak. Yemeğe çağrılmak.
 - : Kopça ile iliklemek.
 - : hlk. iki elle avuçlamak.
 - : Şartlara bağlı kalmak, şartlanmak.
 - : Pisen yemeği başka kaba boşaltmak. məc. Bir işi bitirmek.
 - : Kovmak. Kaçanın arkasından koşmak, yakalamaya çalışmak. məc. Bir seyin arkasına düşüp elde etmeye, bir sonuca bağlamaya çalışmak, izlemek.
 - : Birinin yaptığı işi, söylediği sözü yermek, kötülemek, birisini yerip çekiştirmek, fitlemek, gammazlamak.
 - : Sanık için gerekli araştırma ve soruşturmayı yapmak.
 - : Salmak, serbest bırakmak. Oluruna bırakmak.
 - : Eskimek, modası geçmek.
 - : hlk. Köklemek. Fide, sebzə veya açma cubugunun

- köleles-** ufkalarını köküyle çıkararak başka yere dikmek.
- köpekle-** : Köle durumuna gelmek.
- körel-** : hlk. Çok yorulmak. Düşkünleşmek.
- köskel-** : Keskinliğini yitirmek. Suyu çekilmek. (Ateş veya ışık için) Sönecek duruma gelmek. meç. Değer, önem veya yetenegini kaybetmek. Soyu tükenmek.
- kösnüll-** : hlk. Bir yere yaslanarak oturmak.
- köstekle-** : (Hayvan için) Es isteme zamanı gelmek.
- kötüle-** : (Hayvanın) Ayagına köstek vurmak. meç. (Bir işi) Yürümez duruma getirmek, engellemek.
- kötümse-** : Biri için kötü sözler söylemek. (İnsan için) Sağlığı bozulmak. (Nesneler için) Niteliği bozulmak, kalitesi bozulmak.
- kötürümles-** : Bir olayı, bir konuyu v.b.'yi yalnız olumsuz yönleriyle düşünmek, veya ele almak.
- kubar-** : Kötürüm duruma gelmek.
- kubaş-** : hlk. İmece ile iş yapmak, yardımlaşmak.
- kuğur-** : hlk. Güvercin ötmek.
- kulaçla-** : Kac kulac olduğunu ölçmek. Kulac atarak yüzmek.
- kullan-** : Bir şeyden belli bir amaçla yararlanmak.
- kurgula-** : Bir filmin değişik yerlerde çekilen bölümlerini bir bütün oluşturmak için birleştirmek.
- kurşunla-** : Kursunla kaplamak. Kursunla mühürlemek. Kursun ile ateş etmek, vurmak.
- kurumlas-** : Kurum durumuna gelmek, müesseseleşmek.
- kuşan-** : Beline kuşak, kılıc, kemer gibi şeyler bağlamak. Giyinmek.
- kuşat-** : Çevresini sarmak, muhasara etmek. Çevrelemek, çokça bulunmak. Kaplamak. Bele sarılıp bağlanan şeyleri başkasının beline bağlamak.
- lutla-** : Mutlu bir olay sebebiyle buna sevinildigini birine söz, yazı veya armaganla anlatmak, tebrik etmek. Önemli bir olayın gerçekleşmesi yıldönümü dolayısıyla tören yapmak.
- kutsa-** : Kutsallaştırmak. Kutluluk dilemek, takdis etmek.
- kutuplaş-** : (Bir topluluk) Birbirine karşıt gruplara ayrılmak.
- küçümse-** : Değer ve önem vermemek, küçük görmek.
- küfret-** : Sövmek.
- külçeles-** : Külçe durumuna gelmek. meç. Çok yorulmak.
- kürne-** : hlk. (Hayvanlar için) Sıcağın veya soğugun etkisiyle birbirine sokulup toplanmak.
- küşümlen-** : Kuşkulananmak. Kaygılanmak.

L

- laçkalas-** : Laçka olmak. meç. Herhangi bir düzen iyi işlevet olmak, gevsemek, bozulmak.
- lambala-** : Lamba ışığı ile incelemek. Lamba açmak.
- leffet-** : esk. İçine sokmak, iliştirmek.
- lıgla-** : Sel, akarsu,ince çamur, birikinti getirip yığmak.
- listele-** : Liste haline getirmek.

M

- makasla-** : Makasla kesmek. (Yazı, filim v.b. için) Kısaltmak, kesmek. Makas almak.
- mallan-** : Zenginleşmek, mal edinmek.
- mantarla-** : argo. Aldatmak, yalan söylemek.
- marazlan-** : hlk. Hastalanmak, hasta olmak.
- maskaralas-** : Eglendirici, hoş bir durum almak. Herkesin eğlencesi durumuna gelmek.
- masset-** : Emmek, içine çekmek, sogurmak.
- maşala-** : Saçları maşa ile kıvırmak, veya düzeltmek.
- mayınla-** : (Bir yere) Mayın dökmek, veya dösemek.
- mayış-** : hlk. Çok yemekten, sıcaktan veya zevkten gevsemek.
- menet-** : Yasak etmek, yasaklamak, engel olmak.
- melhemle-** : Merhem sürmek.
- merkeziles-** : Merkez durumuna gelmek.
- meshet-** : Abdes alırken ıslak eli ile başa ve meste sürmek.
- methet-** : Övmek.
- meylet-** : Egilmek. Eğinmek.
- mıknatısla-** : (Bir demir çubuguna) Mıknatıs Özelliği vermek.
- mincikla-** : Örseleyecek veya bicimini bozacak gibi ellemek.
- mızıklan-** : Çeşitli sebeplerle oyunu bozmak, yenilgiyi kabul etmemek, oyunbozanlık etmek, mızıkçılık etmek.
- mızmızlan-** : Mızmızca davranışlarda bulunmak, mızmızlık etmek.
- mikroplan-** : Mikroplu duruma gelmek. Kırlnmek.
- mimle-** : Birini hoşa gitmeyen bir davranışla dolayısıyla hakkında iyi düşünülmeyenler arasına koymak.
- mütlestir-** : Herhangi bir şeyi hayal gücü ile büyütmek, yükseltmek, mit durumuna getirmek.
- modernles-** : Çağcillasmak.
- morar-** : Mor bir renk almak.
- moruklaş-** : argo. Yaşlanmak, ihtiyarlamak.
- mutlan-** : Mutlu olmak.
- muziples-** : Takılgan davranışta bulunmak.
- müzevirle-** : Birinin başkası aleyhine yaptıkları veya söylediklarını karşı tarafa iletmek, ara bozmak.
- müzminles-** : Süreğenleşmek.

N

- nafakalan-** : Geçimi sağlanmak.
- naklet-** : Bir yerden başka bir yere geçirmek, iletmek.
- nakşet-** : Süslémek, bezemek, nakış yapmak. *mec.* Kalıcı ve etkili olmasını sağlamak.
- nasbet-** : Atamak.
- nasırlan-** : Nasırlaşmak.
- nasırlas-** : Nasır oluşmak. *mec.* Duyarlığını yitirmek.
- nasiplen-** : Nasibini almak, sebeplenmek.
- nefesle-** : Nefesini bir şeye yöneltmek, üflemek. Okuyup üflemek, nefes etmek.
- nefeslen-** : Nefes alacak kadar duraklamak, biraz dinlenmek.
- nicele-** : Bir şeyi sayı, ölçü v.b. ile bildirmek. *man.* Bir terime tek veya çok olusuna göre bir nicelik yüklemek.

nitelən-	: Niteligi belirtilmek, nitelik kazanmak, vasiflanmak.
niyetlen-	: Niteligi belirtilmek, nitelik kazanmak, vasiflanmak.
nodulla-	: hlk. Hayvanı üvendire ile dürtmek. meç. (iş için) Dürtmek, uyarmak, hatırlatmak.
nükset-	: (Hastalık veya başka bir durum) Geri dönmek, yeniden başlamak, depreşmek.

O

oburlaş-	: Obur duruma gelmek.
olanaksızlaş-	: İmkansızlaşmak.
oluş-	: Belli bir varlık kazanmak, ortaya çıkmak, <i>meydana</i> gelmek.
ona-	: Bir işi doğru ve uygun bulmak, tasvip etmek.
onar-	: Tamir etmek. Restore etmek.
onayla-	: Yapılan işi doğru ve yerinde bularak kabul etmek, tasdik etmek.
ondur-	: Onmasını sağlamak, iyiye döndürmek.
on-	: Daha iyi bir duruma girmek, salah bulmak. Mutlu olmak, mesut olmak. Şifa bulmak, felah bulmak, iflah olmak.
onurlan-	: Onur duymak, sereflenmek, teşerrüf etmek.
ornat-	: Bir şeyin yerine başka bir şeyi koymak, ikame etmek.
orsala-	: (Gemî) Rüzgar olan tarafa dönmek.
ortaklaş-	: Ortak olarak davranışmak, ortak olmak.
osur-	: kaba. Yellenmek.
otala-	: hlk. Zehirlemek, ağılamak. Otamak.
oyala-	: Belli bir süre birinin dikkat ve ilgisini başka bir şey üzerine çekmek, meşgul etmek. Vakit kazanmak için aldatmak. Eğlendirmek, hoşça vakit geçirtmek.
oya-	: Oya koymak veya oya sunmak.
oylumla-	: Resim ve heykelde Öğelere oylum duygusu ve biçim vermek. Küçülterek yapmak.
oyulga-	: hlk. (Kuması) Gelişigüzel dikmek. Saplamak, sokmak.
oyulgân-	: hlk. Bir şeyin içine iyice girmek.

Ö

ödeş-	: Birbirine olan borçları ödeyiip, alacak verecek bırakmamak.
ödünle-	: Taviz vermek.
ögürles-	: Öğür olmak, birbirine alışmak.
ögüt-	: Bir aracı tane durumundaki nesneleri ezerek un durumuna getirmek. Ezmek, çığnemek.
ölçümle-	: Muhakeme etmek. Akıl süzgecinden geçirmek, sonuç almak, takdir etmek.
öncele-	: Bir şeyi Önceden yapmak, geri bırakmamak, öne almak, takdim etmek.
önemse-	: Önemli saymak, önem vermek, mühimsemek.
öner-	: Bir sorunu çözmek Üzere bir şey öne sürdürmek, teklif etmek.

öngör-	: İlerisi için kararlaştırmak, göz önünde tutmak, derpiş etmek.
önle-	: Bir şeyin olmasına yahut yapılmasına engel olmak. Ortaya çıkan veya çıkacağı düşünülen bir tehlikeyi durdurmak, önüne geçmek.
örnekle-	: Örnek vermek.
örnekçe-	: Örnek olarak almak.
örseli-	: Yipratmak, eskitmek, hırpalamak, zedelemek. Sarısmak.
ötür-	: hlk. (Hayvan veya insan) İshal olmak.
öyküle-	: Tahkiye etmek.
öykün-	: Taklit etmek.
öze-	: hlk. Yoğurt, pekmez gibi koyu şeyleri suyla inceltmek, sulandırmak.
özetle-	: Bir yazı veya sözü daha az sözle, daha kısa biçimde anlatmak, özünü vermek, kısaltmak, hıllasa etmek.
özgüle-	: Herhangi bir şeyi, birine, bir şeye ayırmak, vermek, hasret, tahsis etmek.
özgünles-	: Orjinalleşmek, özgün duruma getirmek.
özles-	: Arılaşmak. (Tahil) Olgunlaşmak.

P

pahla-	: Bir parçanın kenarını keserek pah durumuna getirmek, keskinliğini gidermek.
palazla-	: (Palazlanmak) (Kuş yavrusu) Irileşip semirmek. meç. (Küçük çocuk) Gelişmek. meç. Zenginlemek.
paslaş-	: Bazı top oyunlarında oyuncular topu birbirine geçirerek. argo. Bakışlarla anlaşmak.
patakla-	: Rastgele vurarak dövmek.
pavkır-	: hlk. (Tilki veya çakal) Ulumak. hlk. Ateş, alev alev yanmak. hlk. Çok öfkelenmek.
peçele-	: Bir şeyi örtmek, gizlemek. Kamufle etmek.
pehpehle-	: Pehpohlamak.
pekit-	: Güç vermek, güçlendirmek, tekit etmek.
pekleş-	: Sertleşmek, katılaşmak. meç. Büçlenmek, sağlamlaşmak.
perdahla-	: Parlamatmak. argo. Birini asilsiz sözlerle kandırmaya çalışmak. argo. Sövmek, küfretmek.
pesleş-	: (Ses) Hafif, yavaş duruma gelmek.
pirilda-	: Işık saçmak, işildamak.
pirlan-	: (Yavru kuş) Uçmaya çalışmak.
pişpişla-	: Bebeği kucakta yavaş yavaş sallayarak uyutmaya çalışmak.
piçles-	: Yozlaşıp bozulmak.
pinekle-	: Uyuklamak, uykular gibi hareketsiz oturmak. meç. Bir yerde hiçbir şey yapmadan oturmak.
piyazla-	: Eti pişirmeden bir kaç saat önce soğan ve karabiber, tarçın gibi baharatla ovup bir süre bırakmak. argo. Bir çıkar sağlamak amacıyla birini aşırı övmek.
postala-	: Postaya vermek. Herhangi bir sebeple birini yanından uzaklaştırmak.
pörsü-	: Gevseyip sarkmak.

puanla-	: (Test kağıtlarında) Sorulara verilen cevapları puan olarak değerlendirmek, puan vermek.
pusar-	: Puslu duruma gelmek, sislenmek.
puslan-	: Hava hafif sisli bir durumda olmak. Buğulanmak.
putlaş-	: Gereğinden fazla değer kazanmak.
püfkür-	: Üfleyerek püskürtmek.
püfle-	: Söndürmek veya soğutmak için üflemek.
pürçekles-	: Püsküllenmek.
pürtüklen-	: Herhangi bir şeyin üzerinde pürtükler oluşmak.

R

rakset-	: Dynamak, dans etmek.
raptet-	: Bir şeyi bir yere ilistiirmek, tutturmak.
refet-	: Yukarı kaldırırmak. Ortadan kaldırırmak, gidermek.
resmet-	: Bir şeyin resmini çizmek. m.eç. İz yapmak, işlemek, nakşetmek.

S

sabahla-	: Bir yerde sabaha kadar kalmak. Herhangi bir sebeple bütün geceyi uyumadan geçirmek.
sabırsızlan-	: Sabırsızlık göstermek.
saçala-	: Sarçmak, serpmek.
sağla-	: Bir işin olması için gereklili durumu, şartları hazırlamak, temin etmek. Elde etmek, sahip olmak. mat. Bir işlemin doğruluğunu ortaya koymak.
sahiles-	: Gerçek bir durum almak, gerçekleşmek.
sahnele-	: (Oyun) Sahneye koymak.
sakatla-	: Sakat bir duruma getirmek, sakat etmek. m.eç. Bozmak.
sakırda-	: hlk. Korkudan veya soğuktan titremek.
salgila-	: Salgı oluşturmak, bu salgıyı kana veya diğer organlara bırakmak.
salkı-	: Gevşeyip sarkmak, pörsümek.
sangıla-	: hlk. Sangı olmak, sersemleşmek, şaşkınlasmak.
sanrıla-	: psikol. Gerçekte olmayan bir şeyin var olduğunu, görüldüğünü duyduğunu sanmak.
sansürle-	: Sansürden geçirmek.
sapta-	: Bir şeyi belirgin kılmak, tesbit etmek.
sark-	: Aşağıya doğru uzanmak. hlk. yolunu uzatmak, ugramak.
sarmaş-	: Birbirine sarılmak, kucaklaşmak.
sarsala-	: Sarsmak.
savakla-	: hlk. Suyu arkala salmak.
savatla-	: Gümüş üstüne kurşunla kara nakislar işlemek.
sav-	: İstenmeyen birini yanından uzaklaştırmak. Sıkıcı bir durumu geçirmek, atlatmak. Geçirmek. Geçmek.
savsakla-	: Bir işi isteyerek geri bırakmak, geçiktirmek, umursamamak, ertelemek, ihmäl etmek.
savun-	: Herhangi bir saldırıyla karşı koymak, müdafâ etmek. (Söz veya yazı ile) Bir kimseye hareket veya düşüncesiyi doğru, haklı göstermeye çalışmak, onun yanında olmak.

savur-	: Havaya atıp dağıtmak, saçmak. Fırlatmak.
saykalla-	: Cılalamak, parlatmak. (saykal ile).
sayla-	: hlk. Seçmek.
sayımsa-	: Gerçekte hasta olmadığı halde kendini hasta göstermek.
seçkinles-	: Seçkin duruma gelmek.
semeleş-	: Seme duruma gelmek. (Sersemleşmek, alıklaşmak, ahmaklaşmak).
sepile-	: Deri, post v.b.'yi kullanılabilecek bir duruma getirmek için çeşitli işlemler uygulamak, sepi yapmak, tabaklamak.
sergile-	: Teşhir etmek.
sesle-	: hlk. Dinlemek, kulak vermek.
sevdalan-	: Sevdaya tutulmak.
seyret-	: Bir şeyin durumunu, oluşumunu gözlemek, bakmak. Bir olaya karışmadan bakmak. Eğlenmek, görmek, öğrenmek v.b. için bakmak, izlemek. (Gemi) ilerlemek, yol almak. (Hastalık) Sürmek, devam etmek.
sigın-	: Tehlikelerden kaçarak güvenilir bir yere çekilmek. İltica etmek.
sıkıl-	: Sıkmak işi yapılmak. Can sıkıntısı duymak. Utanıp çekinmek.
sıkın-	: Kendini sıkmak, zorlamak.
si-	: hlk. Kırmak, bozmak. Yenmek.
sinirla-	: Sinirini çizmek, sınırını belirlemek. Belli bir sınır içinde bırakmak, belirlemek.
sırtar-	: Sıritmek. hlk. Karşı koymaya hazırlanmak.
sıvala-	: Sıva vurmak, sıvamak.
sıvaş-	: Bulaşmak, Üstüne sürülmek. Sıvik veya sıvisık bir duruma gelmek.
sıvazla-	: Bir şeyin Üstünde yavaş yavaş, hafifçe el gezdirmek. Okşamak.
sıvin-	: Gaz veya buhar durumundan sıvi durumuna geçmek.
sikkele-	: Hayvanları sikkeye bağlamak.
simgele-	: Sembol durumuna getirmek.
sindir-	: Sinmesini sağlamak veya sinmesine sebep olmak. Hazmetmek.
soğul-	: hlk. Sütü veya suyu çekerek pörsümek. cogr. Irmak, kuyu, pınar gibi yerlerde su çekiliş yok olmak.
soğur-	: İçine çekmek, emmek.
soğuş-	: Su soğurup tavlanmak. (Toprak)
sokran-	: hlk. Söylenmek, homurdanmak, isteksiz iş görmek.
solu-	: Sık ve kesik soluklar alıp vermek. məc. Zorlanmak, gücün hepşini harcamak.
somurt-	: Küskünlüğünü, keyifsizliğini anlatacak biçimde yüzünü buruşturmak, surat asmak.
sorut-	: Somurtmak.
sömür-	: Yiyip, bitirmek. Bir kimse'den veya bir şeyden haksız ve sürekli çıkarlar sağlamak. Çıkar sağlamak.
suçla-	: Suç yüklemek, itham etmek.
sumsukla-	: hlk. Yumrukla.

sun-	: Takdim etmek.
sümsükles-	: Uyuşuk, miskin, pisirik duruma gelmek.
sündür-	: Bir şeyi çekerek uzatmak, esnetmek.
sün-	: Esnekliğini yitirerek gevşemek. Kopmadan uzamak, gerilmek.
sürç-	: Yürüken yanlış adım atıp dengesini bozmak. meç. Yanılmak.
süs-	: (Boynuzlu hayvan) Boynuzu ile vurmak, tos vurmak.

S

şabanlaş-	: argo. Aptal, alık, şaşkın duruma gelmek, aptallaşmak.
şahlan-	: (At) Ön ayaklarını yerden keserek arka ayakları üzerinde durmak, saha kalkmak.
şakı-	: (Ötücü kuşlar için) Ezgili ses çıkarmak, ötmek, şakramak. meç. (Şarkı) Söylemek.
şamarla-	: Yüze açık elle vurmak, şamar atmak.
şarla-	: Şarıldamak.
sartla-	: Dini kurallar gereğince kirlenmiş sayılan bir şeyi en az üç kez sudan geçirip kırıcı sayılmaktan kurtarmak.
şartlan-	: (Dini bakımdan) Şartlamak işi yapmak. Önceden belirlenmiş şartlara göre uyarlanması, koşullanmak.
şaşala-	: Şaşın bir duruma düşmek, şasırmak.
şaşılış-	: Şaşı olmak.
şekillen-	: Biçimlenmek.
şeritle-	: Şerit geçirmek, şeritle süslemek.
sıklaş-	: Sık duruma gelmek, sık olmak.
şımar-	: Kendisine gösterilen sevgi ve saygıdan veya verilen değerden yüreklenerek yersiz ve esiri davranışlarında bulunmak.
şirretleş-	: Huysuzlaşmak, edepsizleşmek.
sişin-	: Başkalarına yüksektan bakar gibi tavır takınmak, kabarmak, gururlanmak. hlk. Surat aşmak, dargin durmak.

T

tabakla-	: Hayvan postlarını kullanabilecek duruma getirmek için çeşitli kimyasal maddelerle işlemek, terbiye etmek.
tabulas-	: Tabu kabul edilmek, tabu değeri kazanmak.
tamponla-	: Tampon koymak.
tanele-	: Tanelerini ayırmak.
tanıkla-	: (Bir iddiayı) Tanıkla desteklemek, tanık göstermek.
tanıla-	: Teshis etmek.
tanımla-	: Tarif etmek.
tanla-	: hlk. Şaşmak, şasırmak.
tapala-	: Tipalamak.
tartaklı-	: Çekerek ve iterek hırpalamak.
tasarımla-	: Bir şeyin biçimini zihinde canlandırmak.
tasarla-	: Bir şeyin nasıl gerçekleşeceğini düşünmek.
tasımla-	: Bir işin tasarisine hazırlamak.

- tasla-** : Kendinde olmayan bir değeri varmış gibi göstermek.
taşillas- : Fosilleşmek. *mec.* Düşünme gücünü yitirmek.
tat- : Bir şeyin tadının nasıl olduğunu onlamak. Bir şeyden az miktarda yemek veya içmek. *mec.* Duymak, hissetmek. (Bir duruma) Uğramış olmak.
- tavla-** : Tav vermek. *mec.* Yolsuz ve kolay kazanc umudu vererek dolandırmak. *argo.* Kandırıp elde etmek.
- tavsa-** : Bir işi bir durum v.b. gücünü, hızını kaybetmek.
tekelles- : Tekel durumuna gelmek.
tekerle- : Yuvarlamak, döndürmek.
telesi- : *hlk.* Yorulmak, gücsüz kalmak, zayıflamak.
tenhalas- : Yalnız kalmak, ıssızlaşmak.
tepser- : *hlk.* Kurumaya başlamak.
terasla- : Sekilemek.
tersin- : *hlk.* Geri dönmek. Hiddetlenmek, aksilik etmek.
tersle-1 : Birine gönül kirici davranışmak, azarlamak.
tersle-2 : (Hayvanlar) Pislemek.
tertiple- : Sıraya düzene koymak, düzenlemek, hazırlamak.
tevekle- : Üzüm kütüklerinde dip ve gövdeden fışkıran gereksiz sürgünleri temizlemek.
- tikin-** : Eline geçen yiyeceği oburca yemek. Yemek yemek.
tırilla- : *tkz.* Çiplak veya parasız kalmak.
tırpanla- : Tırpanla biçmek. *mec.* Bir şeyi ortadan kaldırılmaya, yıkisma girişmek.
tırtıkla- : *argo.* Aşırmak, calmak.
tilkiles- : Kurnazlaşmak.
tipile- : Kar tipiye çevirmek.
tirfillen- : Havi (tüyü) dökülmek.
tirilde- : *hlk.* Titremek.
tiritles- : Çok yaşılanıp gücü kalmamak.
tırşelas- : Tırşe rengine dönüşmek.
tohumla- : Döllemek.
tokurda- : Hava, suyun içinde kabarcıklar durumunda yükselirken ses çıkarmak.
- tomur-** : *hlk.* Ağacı dibinden kesmek.
toparla- : Bir araya getirmek.
torpille- : Torpille batırmak. *argo.* Sınıfta kalmak.
tosla- : Tos vurmak. (Taşit için) Baş kısmını bir yere veya başka bir taşıta hafifçe vurmak. *argo.* Para vermek.
- tozar-** : Toz toplayarak çevreye yayılmak.
tozu- : Yürüken ayagi bir yere çarpıp sendelemek. *mec.*
tökezle- : Güçlük ve engellerle karşılaşmak.
töskür- : *hlk.*(hayvan) Geri geri gitmek.(düşman) Geri çekilmek.
turfala- : Değer vermemek.
tutukla- : Kanun yoluyla hürriyeti kısıtlayarak bir yere kapatmak.
- tuzakla-** : Tuzak kurmak tuzaga düşürmek.
tümle- : Tamamlamak, ikmal etmek.
tümsel- : Tümsek olmak.
tüne- : (Kuşlar, evcil kanatlılar) Uyumak için bir dala yahut sırıga konmak.
- tün-** : *hlk.* Hava kararip gece olmak.
türe- : Oluşmak, ortaya çıkmak, parçalanıp çoğalmak.

türküle-	: Türküsünü söylemek.
tütsüle-	: Bir yeri tütsü dumani ile doldurmak, tütsü yapmak. Et ve balık gibi yiyecekleri odun veya saman dumanına tutmak. argo. İcki içmek, sarhos olmak.
tüydür-	: argo. Çalmak, aşırmak. Uzaklaştırmak.
tüy-	: argo. Kacmak.

U

ufala-	: Kirarak veya ezerek, ufak parçalara ayırmak.
ufal-	: Küçülmek.
ugra-	: Yola devam etmek üzere bir yerde kısa bir süre kalmak. (Kötü duruma) Konu olmak. Yaklaşmak. Karşılaşmak, maruz kalmak. Cin, peri çakmak.
uğrula-	: esk. Hırsızlıkla ele geçirilmek, çalmak.
uçulda-	: Sürekli boğuk ve kalın ses çıkarmak.
umursa-	: Aldırış etmek, önem vermek.
un-	: Onmak.
uslan-	: Davranışlarına düzen vermek, akıl başına gelmek.
ut-	: esk. Yenmek, Ütmek.
uyar-	: İkaz etmek. İhtarda bulunmak. hlk. Öğütle yola getirmeye çalışmak. hlk. Uyandırmak.
uygula-	: Kuramsal bir bilgiyi, ilkeyi, düşünceyi herhangi bir alanda hayatı geçirmek, tatbik etmek.
uylaş-	: hlk. Birbiriyle uyusmak, uşlaşmak, anlaşmak.
uyukla-	: Oturduğu yerde hafif uykuya dalmak, imizganmak.
uyuzlaş-	: Tüyü döküldüğü için cırkin bir görünüş almak. meç. Beceriksizleşmek, pısırıklaşmak. meç. Kılıksızlaşmak.
uzmanlaş-	: Uzman duruma gelmek, uzman olmak.

Ü

üles-	: Bölüşmek, paylaşmak.
ünle-	: hlk. Yüksek sesle çağırmak, bildirmek.
üret-	: Aynı türden canlıları çoğaltmak. Ekonomik bir etkinlik sonucu elde etmek. meç. Oluşturmak.
üsten-	: Bir iş yapmayı üstüne almak, taşhüt etmek.
üş-	: hlk. Çokça gelip toplanmak, üşümek.
üşür-	: Saldırtmak.
üşüş-	: Toplanmak, birikmek.
üvey-	: (Güvercin, kumru gibi kuşlar için) Göğsünden ötmek.

Ü

vahvahlan-	: Acınmak, yakınmak.
varsillas-	: Zenginleşmek.
vazgeç-	: Niyetten veya karardan dönmek.
vergile-	: Vergi koymak.
veriştir-	: Çok fazla söylemek, iyice çıkışmak, ağızına geleni söylemek.
vicikla-	: Sulu veya yumuşak şeyleri avuç içinde ezmek.
vicirda-	: (Serce v.b. gibi kuşlar için) Ötmek.
vidala-	: Vida ile tutturmak.
vurgula-	: Vurgu ile söylemek. Belirlemek. Damgasını vurmak. Altını çizerek belirtmek.

Y

- yabancıla-** : Yabancı gibi görmek, yadırgamak.
yabansı- : Yabansı bulmak, garip ve tuhaf bulmak.
yadsı- : Yaptığını saklamak, inkar etmek. İlgili, bağlı bulunduğu bir şeye yabancı kalmak. (Tanrıının varlığını) Tanımamak.
- yakar-** : Israrla istemek, yalvarmak, niyaz etmek.
yakın- : Sızlanmak, sızlanarak anlatmak, şikayet etmek.
yakınsa- : Bir şeyin yakın zamanda olacağını düşünmek, olmasını yakın görmek.
- yalabı-** : hlk. Parıldamak, parlamak, ışıldamak. Şimşek çakmak.
yalazla- : Bir şeyi alevden geçirmek.
yalınlaş- : Sadeleşmek.
- yalıt-** : Elektrik ve ısı akımını engellemek, izole etmek.
yalpala- : Dengesi kaybolarak, bir saga bir sola eğilmek.
yamrul- : Yamru yumru bir duruma gelmek.
yamul- : Yamuk duruma gelmek, eğrilmek.
yangılan- : İltihaplanmak.
yanıtla- : Cevaplama.
yanıkla- : Sesi geri çevirmek, yankı durumunda geri dönmek.
yanla- : Yana yatmak, yana dönmek. məc. Keyfincə yaşamak.
yansıla- : (İşik) Yansi yapmak. hlk. Birinin yaptıklarını, söylediklerini tekrar etmek, alay etmek.
yansı- : (İşik dalgaları için) Yansıtıcı bir yüzeye çarpıp yön değiştirmek, aksetmek.
- yapılış-** : Yapı durumuna gelmek. Oluşmak.
yararlan- : Faydalananmak, istifade etmek.
yardımlaş- : Karşılıkli yardımda bulunmak.
yargıla- : (Yargıcı) Bir karara varmak için davalı ile davacıyı dinlemek, muhakeme etmek.
- yarıl-** : Yarmak işi yapılmak. Üzerinde yarık açılmak.
yarlıga- : (Tanrı) Birinin suçunu bağışlamak, mağfiret etmek.
yasa- : hlk. Düzen vermek. Yasa koymak.
yasla- : Dayamak.
yas- : hlk. Yayın kirisini gevşetmek.
yaşmakla- : Yaşmakla yüzünü örtmek.
yavanlaş- : Yavan (Yağsız) duruma gelmek.
yavrula- : Hayvan doğurmak.
yavukla- : hlk. Nişanlamak.
yayımla- : Kitap, gazete, dergi gibi şeyleri basmak ve dağıtmak. Dinlenilecek, görülecek şeyleri radyo ve televizyonda sunmak, bildirmek, duyurmak. Resmen bildirmek, açıklamak, ilan etmek.
- yazıklan-** : Üzülmek, acınmak, esef etmek, teessüf etmek.
yedil- : hlk. Yedeğe alınarak götürülmek.
yegle- : Diğerlerinden üstün görüp ona yönelmek, yeg tutmak, tercih etmek.
- yegnise-** : hlk. Önemsememek, hafifsemek.
yakin- : hlk. Davranmak, olduğu yerden fırlamak, ayaga kalkmak.
yeldir- : hlk. Aceleye koşturmak, koşuşturmak.
yelekle- : (Okun kuyruguna) Tüyü takmak.
yelen- : (Saç için) Hafif hafif dalgalanmak.
yelkenle- : Yelken açıp yola çıkmak. argo. Kacıp gitmek.

yel-	: hlk. Aceleyle, telaşla koşmak.
yer-	: Kötülüklerini söylemek. Hicvetmek. Begenmemek.
yetin-	: iktifa etmek, yeter görmek.
yet-	: Bir ihtiyacı giderecek nitelikte olmak, yeterli kافي olmak.
yıldır-	: hlk. Parıldamak.
yılış-	: Hoşa gitmek için yapmacıklı bir gülüşle gülmek veya yapma bir tavırla davranışınak.
yıl-	: Bir işten gözü korkup vazgeçmek.
yivis-	: hlk. Civiklaşmak.
yinele-	: Tekrar etmek, tekrarlamak.
yoksun-	: Yoksun duruma gelmek, mahrum kalmak, mahrum olmak.
yokumsa-	: Varolan bir şeyi yok kabul etmek, inkar etmek.
yorgala-	: (At) Yorga yürümek, yorga gitmek.
yorumla-	: Bir yazı veya sözü bir yorum yaparak açıklamak.
yönet-	: İdare etmek. Birini yönlendirmek. Sinema ve tiyatro yapıminı gerçekleştemesini sağlamak.
yörenelles-	: Yerellesmek, mahallilenesmek.
yudumla-	: Yudum yudum içmek.
yurtsa-	: Yurdunu özlemek.
yuvgula-	: Üzerinden yuvgu (Yuvak, merdane) geçirmek.
yükseltge-	: kim. Oksitlemek.
yüksün-	: Bir şeyi kendine yük saymak. hlk. Üşenmek, tembellilik etmek.
yülü-	: hlk. Tıras etmek.
yüpür-	: hlk. Telaşla öteye beriye koşmak.

Z

zibar-	: Ölmek, gebermek. hkr. Uyumak, çok içip sızmak.
zikkimlan-	: (Hakaret) Yiyip içmek.
zırla-	: Zırıldamak.
zırvala-	: Boş ve anlamsız sözler söylemek, saçmalamak.

ANLAM

Anlam Üzerine kurulmuş başlı başına bir bilim dalı olmasına rağmen, anlamın ne olduğu, nasıl olduğu, nasıl tanımlanabileceği ya da bu terimin kullanılıp kullanılmamayacağı hususlarında, dilbilimciler ortak bir noktada birleşmemektedir, birbirinden farklı görüş ve tanımlarla konuyu açıklamaya çalışmaktadır.

Bilimsel çalışmaların tarihi seyri içinde yapılan anlam tanımlamalarına göz atarsak oldukça kabarık bir anlam tanımlaması çıkmaktadır. Bunlardan bazıları şunlardır:

"Bir sözlükte, bir sözcüğe eklenen öteki sözcükler."

"Bir nesnenin bir dizge içindeki yeri."

"Bir sözcüğün duyu değeri."

"Bir nesnenin, gelecekteki deneyimlerimiz içindeki pratik sonuçları."

"Bir simgesi kullanılanın gerçekte belirttiği şey..."

Kimi bilim adamları, dildeki bir ögenin anlamını, onun öteki birimlerle kurduğu ilişkilerle belirlemekte, birlikte kullanıldığı, bağdaştırıldığı öteki öğelerle oluşturduğu örgüyle çerçevelendirmektedir. Bu teze göre Örneğin "baş" kelimesi, "baş ağrıtma", "baş ağrısı olmak", "baş alamamak", "baş aşağı gelmek", "baş bağlamak", "baş başa", "baş başa kalmak", "baş belası", "baş döndürücü", "baş eğmek", "baş göstermek", "baş göz etmek", "baş kaldırma", "baş koşmak", "baş sağlığı dilemek", "baş yakmak", "baş yemek", "başa çıkmak", "başı derde girmek", "başı dönmemek", "başı göğe ermek..." gibi "baş" kelimesinin birlikte kullanıldığı bütün başka öğeleri kapsayan bir anlam örgüsüne sahiptir.

Bazı bilim adamları ise anlam kavramını kabul etmemekte, "Sözcüğün anlamının, onun dil içinde kullanılışını" olduğunu belirtmektedir.

Anlam kelimesi lügatlerde ise şöyle tarif edilmektedir:

Anlam: "Bir kelimededen, bir sözdən, davranış ya da olgudan anlaşılan şey; bunların hatırlattığı düşünce veya nesne, mana, fehva."

Anlam konusunda çeşitlilik arzeden bu tablo, anlam kavramının göreci, izafi bir kavram olduğunu dolayısı ile kişiden kişiye ya da anlayıştan anlayışa farklılık arzedecisinin göstergesidir.

Su halde biz, yapılan bu anlam tanımlamalarını dikkate alarak ve imbikten geçirerek, ya bu tanımlamalardan birini aynen kabul edip onu benimseyeceğiz ya da bütün bu yapılan tanımlamaları kapsayan ortak yeni bir tanım getireceğiz.

Yapılacak üçüncü bir yol ise, kendi anlam anlayışımız doğrultusunda orijinal bir anlam tanımlaması yapmak. Biz her üç yolu da izlemeye çalışacağız.

Anlam hadisesini belirtirken sayılı dilbilimcilerimizden Dogan AKSAN Şöyledemektedir ki biz de onun görüşüne katılıyoruz.

"Madem ki kelime denen ses birleşiminin kavramla sıkı sıkıya bağlı olduğu kabul ediliyor, o halde kelimenin anlamından söz etmek, onun yansittığı kavramları teker teker, anlam olarak düşünmek yanlış olmaz."

Bu görüşün ışığı altında biz, bir kelime aracıyla anlatım bulan çeşitli kavramları, onun değişik anamlarını Kelimenin anlamı çerçevesi olarak düşünüyor, saptıyoruz. Bu çerçeveyi söylece sınırlayabiliriz:

Kelimenin Anlam Çerçeveşi:

1. Temel anlam(ilk belirtilen kavram, kelimenin anlandığı ilk ve asıl kavram)

2. Yan anamlar(ilgili yeni kavramlar)

a. Somuta eklenen yeni somut kavramlar.

b. Somuta eklenen yeni soyut kavramlar.

c. Soyuta eklenen yeni soyut kavramlar.

d. Soyuta eklenen yeni somut kavramlar.

3. Tasavvurlar.

a. Genel.

b. Özel.

4. Duygu değeri.

1. Temel Anlam:(ilk belirtilen kavram, kelimenin anlandığı ilk ve asıl kavram) Kelime aracılığıyla anlatım bulan ilk ve en eski kavramdır; adlandırma sırasında önceliği olduğu için buna ilk belirtilen, değişik kavramlar buna bağlılığı, çevresi genişlediği için de kavram çekirdeği diyebiliriz.

2. Yan Anamlar:(ilgili yeni kavramlar):

Kelime aracılığıyla anlatım bulan yeni kavramlardır ki, bunlarla temel anlam arasında mutlaka yakınlık, ilgi bulunur. Çeşitli eğilimler, etkenler sonunda yeni kavramlar kelimeye eklenirler. Bu yeni anamları;a)Somuta eklenen yeni somut kavramlar. b)Somuta eklenen yeni soyut kavramlar (Bu olaya somutlaştırma adını veriyoruz) c) Soyuta eklenen yeni soyut kavramlar, d) Soyuta eklenen yeni somut kavramlar olmak üzere dört bölümde topluyoruz ki, bunlar genellikle aktarmaların sonucudurlar.

3. Tasavvurlar:

Bu terimle anlatmak istediğimiz, insan zihninde herhangi bir kelime çevresinde, onunla içice bulunan çeşitli imgeler, o kelimenin yansittığı kavramın yanısıra kişiden kişiye, dilbirliğinden dilbirliğine değişen, kişiye ve topluma özgü tasarlamlardır.

Örneğin kiremit kelimesinin Türkler için belli bir kapsamı, yansittığı belli bir anlamı vardır: "Çatıyı örtmeye yarar pişmiş balçık." Fakat sadece eski usul yuvarlak kiremitle kaplı evleri bulunan bir yerde yetişen kimsede kiremit tasavvuru, büyük bir kentte ya da başkentte büyüyen ve yaşayan kimseinkinden farklı olacaktır.

Kiremit yapan bir fabrikada bulunan, işi kiremit yapmak olan kimse dedeki tasavvurlar daha değişik olabilir.

Su halde tasavvurları:

a) **Genel** (topluma, o dilbirliğine özgü olan)

b) **Özel** (kisiye özgü olan) tasavvurlar şeklinde ikiye ayıralabiliriz.

Bütün bu tasavvurlar, kelimelerin yeni yan anlam kazanmalarında birinci derecede önemli olmakta, rol oynamaktadırılar.

4.Duygu Değeris

Bu öge, bazı kelimelerin insanda uyandırdığı birtakım duyguları anlatmaktadır.

Örneğin "gurbet kelimesi söylendiği zaman zihnimizde "yurt dışı, yad el" anlamıyla birlikte "yabancı bir yerde kimsesiz olma, yalnızlık, sığla özlemi, üzüntü, karamsarlık" gibi duygular belirir.

Bu söylenenler ışığı altında anlam olayını açıklayabilmek için, kelimenin yansittığı kavramların tümünü dikkate almamız ve kelimenin anlamını bu anlam çerçevesi içinde düşünmemiz gerektiğini söyleyebiliriz

Kelimelerin anlamlarının zaman içinde ve çeşitli etkenlerle değiştiğini, geliştiğini söylemistik. Şimdi de bu anlam değişimlerini, ya da anlam değişimlerini ve Türkçe'deki anlam değişimlerini kısaca gözden geçirelim:

ANLAM DEĞİŞMELERİ

Dilden bahsederken, kelimelerin geçirdiği anlam değişimlerinden kısaca bahsetmiş ve anlam değişimlerinin başlica şu yönlerde olduğunu söylemistik:

1.Anlam Daralması.

2.Anlam Genişlemesi ve Genelleşme.

3.Başka Anlama Geçiş(Ya da anlam kayması)

4.Anlam iyilenmesi.

5.Anlam Kötülenmesi.

Bu olaylara söz sanatı sayılabilecek anlam olaylarını da eklersek, onları da şöyle sıralayabiliriz:

Söz Sanatı Sayılabilecek Anlam Olayları:

1.Deyim Aktarması.

2.Ad Aktarması.

Simdi bu olaylar Üzerinde tek tek durmaya çalışalım.

1.Anlam Daralması:

Kelimenin eskiden anıttığı şeyin ancak bir bölümünü, bir türünü anlatır duruma gelmesi, ilk şekline göre anlamında bir daralma görülmeli şeklinde tanımlanabilir. Bu olayı bazı yazarlar "genel bir anlamdan özel bir anlam geçiş" olarak da nitelendirirler.

Cesitli etkenlerle bütün dillerde bu türlü daralmalar

meydana gelmiştir. Örneğin İngilizce'de eskiden "Üzerine alan, müteahhit" anlamına gelen "undertaker" kelimesi, böyle bir daralma sonucu bugün yalnız "cenaze müteahhid" anlamında kullanılmaktadır.

Türkçe'de, meyvelerin ortak adı olan "yemiş" sözcüğü Aydin yöresinde yalnızca "incir" sözcüğünün yerine kullanılır. Bu durumda "yemiş" sözcüğü iyice özilleştirilmiş ve sözcüğün anlam kapsamında daralma olmuştur.

Cok anlamlı bir kelimenin anımlarından bir ya da birkaçının koybolup birinin yaşamaya devam etmesi, gerek Türkçe'de gerekse başka dillerde görülen bir olaydır.

Bu durum da bir bakıma bir anlam daralması sayılabilir.

2. Anlam Genişlemesi ve Genelleşme:

Anlam genişlemesini "bir varlığın bir türünü veya bir bölümünü anlatan, kullanılış alanları dar olan şeyleri gösteren kelimelerin zamanla o varlığın bütününe, bütün türlerini birden anlatır duruma gelmesi, daha geniş alanlarda kullanılan şeyleri yansıtması" şeklinde tanımlayabiliriz.

Burada temel olan, ilk belirtilen ya da temel anlam dedigimiz şeydir. Bunun en eski şekli esas alınarak sonradan ugradığı değişiklik saptanır.

Örneğin fransızca "morceau", mordre(isirmak) fiilinden türemiş olup önceleri "bir isirim, lokma" demek iken sonradan genel olarak "parça" anlamı kazanmış, çok geniş bir kullanılış alanına kavuşmuştur.

Genelleşme adını verebileceğimiz bir anlam olayını da anlam genişlemesi içinde, onun bir türü olarak görmek mümkündür. Genelleşme, "kimi özel adların, ilgili olduğu şeylere, aynı türden başka şeylere de ad olması, genelleşmesi ve bir tür adı haline gelmesi" şeklinde tanımlanabilir.

Champagne, Röntgen, Don Quichotte gibi, çeşitli dillerde genelleşen, bir tür adı, hatta bir deyim haline gelen kelimeler özel adlara, coğunlukla kişi adlarına bağlıdır.

3. Başka Anlama Geçiş:

Kelimenin eskiden yansittığı kavramdan bütün bütün ayrı, yeni bir kavramı yansıtır duruma gelmesi şeklinde tanımlanabilir.

Bu niteliğiyle olay, öteki değişimeler içinde anlam değişmesi adına en uygun düşenidir. Kimi zaman toplum hayatındaki değişimelere, kimi zaman doğrudan doğruya ruhsal etkilere ya da başka nedenlere bağlanan bu değişikliklere her dilde rastlanmaktadır.

Latince "bucca" yanak kelimesinin, Fransızca'da bouche, İtalyanca'da "bocca" ağız anlamlarını kazanması bu olayın klasik örnekleri olarak gösterilir.

Genellikle uzun bir süre içinde meydana gelen bu değişimelere lehçe dallanmalarının çok olduğu, çeşitli lehçeleri birer dil haline gelen, çağlar boyu değişik alanlara yayılan dillerde sık rastlanmaktadır. Latince gibi, Türkçe de buna örnek sayılabilir. Değişik çağlarda, yeni alanlarda çeşitli gelişmelere sahne olan bu gibi dillerde

anlam bakımından değişimlerin fazla olması, birtakım kelimelerin yepyeni kavramları yansıtır duruma gelmesi doğaldır.

4. Anlam İyilenmesi:

Kelimenin anlamının zamanla iyilenmesidir. Bunun en tanınmış örneği, çeşitli dillerde, ordudaki en yüksek aşamayı gösteren, dilimizde "mareşal" şeklinde kullanılan kelimedir.

Kelimenin ilk anlamı "nalbant, at bakıcısı"dır. Kelimenin anlamındaki iyilenme, onun saray ünvanlarından biri olması dolayısıyla meydana gelmiştir.

5. Anlam Kötülenmesi:

Anlam kötülenmesine örnek olarak, Latince "hostis"in önceleri "yabancı, misafir" anlamıyla kullanılırken, zamanla "düşman" anlamına gelmeye başlaması gösterilebilir.

Bu değişmede Romalılar'ın yabancılar, özellikle komşuları ile olan uzun savaşları rol oynamış olmalıdır.

SÖZ SANATI SAYILABİLECEK ANLAM OLAYLARI

1. Deyim Aktarması:

Deyim aktarması(metaphor) kısaca şu şekilde tanımlanabilir:

"Aralarında uzak yakın ilgi bulunan iki şey arasında bir benzetme yoluyla ilişki kurun, birinin adını ötekine aktaran bir eğilim, bir dil olayıdır."

Genellikle anlatıma güç kazandırmak, etkili olmak amacıyla bir kelimeyi yeni bir anlamla, değişik bir kavramı yansıtmak üzere seçilen bu anlatım yolu başlangıçta bireyseldir.

Zamanla o dil birliğinden olan kimselerce de benimsendiğinde dile yerleşebilir ve "mecazi anlam, yan anlam." olarak sözlüklerde yer alabilir.

Deyim aktarmasını kendi arasında aşağıdaki gibi grupperlendirmek mümkündür.

a) Organ adlarının vücutla ilgili kelimelerin doğaya uygulanması.

Örneğin; köz(göz) kelimesi canlılara ait bir organ adı olmasına rağmen doğadaki birçok kavrama ad vermede yararlanılan bir kelime olmuştur. "çeşme, menba, kaynak, göze, gözen(pınar), gözene, gözmek(çeşme)" gibi. Ayrıca Türkiye Türkçesi'nde, eşyanın göze benzeyen yerleri aynı kelimeyle anlatılır.(ignenin gözü, dolabin gözü) gibi.

b) Doğa ili ilgili kelimelerin insana uygulanması:

Doğadaki nesneler için kullanılan, sert, yumuşak, keskin, ağır, hafif, yırtık, pişkin gibi kelimeler, insanlar için de kullanıldığı gibi, bunlardan yapılmış deyişler de vardır.

"sert adam, yırtık çocuk, pişkin adam" gibi.

c) Somutlaştırma:

Somutlaştırmayı kısaca; "Soyut kavramların somut kavramlar yardımıyla anlatılması" şeklinde tanımlayabiliriz.

d) Duyularla ilgili kavramlar arasında aktarmalar:

Duyu organları arasındaki bağlantıya bağlayabileceğimiz bu olayda; örneğin görme ile edinilen duyular işitme duyusuna, dokunma duyusuna borçlu olduğumuz düşünceler de tat alma duyusuna aktarılabilir.

"Elvan elvan elvan kokun gelir

Yar oturmuş yele karşı" Karacaoglan

Misralarında görmeyle ilgili olan "elvan" (renkli, rengarenk) sıfatı, "koku" adıyla birlikte kullanılmış, iki ayrı duyu alanına ait kavramlar arasında geçişme olmuştur.

2. Ad Aktarması:

"Bir kavramın, ilgili olduğu bir başka kavramı gösteren kelimeyle anlatılması." şeklinde tanımlanabilir. Örneğin "tahta çıkmak" deyiminden anlatılmak istenen "kral olmak"tır.

TÜRKÇE'DE ANLAM DEĞİŞMELERİ

Türkçe'de Anlam Daralması:

Türkçe'de en çok rastlanan anlam olayı, **anlam daralmasıdır**. Örneğin Eski Türkçe'de "alkış" kelimesi "övme, kutlama, dua, taktis" anımlarıyla karşımıza çıkıyor. Bugün Türkiye Türkçesi'nde yalnız alkışlama eylemini anlatmak üzere kullanılmaktadır.

Yine bugün "dirilmek" şeklinde kullandığımız kelimedede ilgi çeken bir değişim, bir daralma görüyoruz. Eski Türkçe'de "tirilmek" hem "yaşamak" hem de "böldükten sonra canlanmak" anımlarına geliyordu. Kelimenin "yaşamak" anımanın zamanla kaybolarak Türkiye Türkçesi'nde yalnızca "böldüden sonra canlanmak" anmasına geldiğini görüyoruz.

Yine yukarıda verdigimiz "yemiş" kelimesinin, anlam kapsamında bir daralma ile sadece "incir" kelimesini karşilar duruma gelmesi de bu gelişmeye bir örnektir.

Türkçe'de Anlam Genişlemesi:

Türkçe'de anlam daralmasının aksine anlam genişlemesinin Örneği azdır. Anlam genişlemesi olarak, ancak bazı kelimelerin kimi edebi eserlerde yeni deyim aktarmaları yoluyla yeni anımlar kazanmasını ve dil devriminden sonra bazı kelimelere yeni anımlar verilmesini gösterebiliriz.

Örneğin "alan" kelimesi Türkçe'de eskiden beri düz ve açık yer anlamına kullanılıyordu. Kelime dil devriminden sonra, Osmanlıca'da çok kullanılan Arapça "saha" kelimesinin kapsamını kazanmış, is, meslek, araştırma-inceleme, için alan kullanılmaya başlanmıştır.

Yıldız kelimesinin, yabancı dillerin etkisiyle "herkesçe sevilen, beğenilen mesleğinde çok parlayan sanatçı" anlamında da kullanılması yine buna örnek teşkil edecek niteliktidir.

Bilimsel terimlerde de aynı durum görülmektedir. Yine yabancı dillerin etkisiyle Türkçe'de Fizik terimi olarak "dalga" kelimesi kullanılmaya başlamış (kısa dalga, orta

dalga, ışık dalgası) gibi. Böylelikle kelime dilde bir de yeni anlam kazanmıştır.

Bu konuda bazı örnekler:

kök: Bitki bölümü/soy/temel/sözcük kökü

baş: Kafa/Önder/en üst bölüm

kol: Organ/brans/şube

dal: Ağacın bölümü/ilgi alanı/brans

Türkçe'de Başka Anlama Geçiş:

Türkçe'de başka anlama geçiş olayını da sık görüyoruz. Çünkü çağlar boyunca değişik alanlarda, çeşitli etkiler altında değişimelere ugrayan bir dilde kavramların yeni kelimelerle anlatılır duruma gelmesi doğaldır.

Üzmek fiili Eski Türkçe'de "kırmak, kesmek" anımlarında tespit edilmiştir. Bugün ise kelimeyi yaygın olarak "Üzüntü vermek" anlamında kullanmaktayız.

Yine "sakinmak" kelimesi Eski Türkçe'de "düşünmek, üzerinde durmak, yaslanmak, kederlenmek" anımlarına geliyordu. Oysa kelime günümüz Türkçesi'nde "bir şeyi yapmaktan herhangi bir korku veya düşüncenle uzak durmak, önleyici tedbirler almak, korumak" anımlarını almıştır.

Bu konuda bazı örnekler aşağıdaki gibidir:

SÖZCÜK	ESKİ ANLAMI	YENİ ANLAMI
sakinme	düşünce, üzüntü, tasa	korumak, gözetmek
ucuz	kolay, basit, degersiz	pahalı olmayan
tütün	duman	endüstri bitkisi
kari	yaşlı kadın	kocanın eşi

Türkçe'de Anlam İyilenmesi:

Türkçe'de anlam iyilenmesinin en karakteristik örneklerinden biri "yavuz" kelimesinde göze carpar. Kelime yazılılarda "yabız" şeklinde geçer ve "fena, kötü, perisan" anımlarına gelir. Bu anlam yakın zamana kadar devam etmiştir. Oysa günümüz Türkçesi'nde kelime halk arasında "kötü, fena" anımanın yanında, yazı dilimizde genellikle "güçlü, çetin, iyi, güzel" gibi anımlara gelmektedir.

Yine aynı biçimde "emek" kelimesi eskiden "çile, eziyet, işkence, sıkıntı" anımlarına gelirken, günümüzde "beden ve kafa gücü" anlamını kazanmıştır.

TÜRKÇEDE SÖZ SANATI SAYILAN ANLAM OLAYLARI

1. Türkçe'de Deyim Aktarması:

Deyim aktarması için "Aralarında uzak yakın ilgi bulunan iki şey arasında bir benzetme yoluyla ilişki kurulan, birinin adını ötekinə aktaran bir eğilim, bir dil olayıdır." demiştik.

Dilimiz, en eski yazılı ürünlerimizden bugünkü yazı diline, halkın diline ve ağızlarına kadar, deyim aktarmasının son derece sık rastlandığı bir dildir.

a) Organ adlarının, vücutla ilgili kelimelerin doğaya uygulanması yolu ile meydana getirilen aktarmalara şu örnekler verelebilir:

Erzurum'un İspir ilçesi ve köylerinde pınar ya da kaynak için "göze" denmektedir.

İstanbul Boğazı, Çanakkale Boğazı gibi Örnekler bu bölümde en canlı örneği oluşturabilir.

Yine sobalarımızda kullandığımız "dirsek" kelimesi bu anlam olayı için verilebilecek bariz örneklerden.

Bu konuda örnekler çok sayıda artırılabilir.

b) Doğa ile ilgili kelimelerin insana uygulanması:

Bu şekildeki aktarmalar da Türkçe'de boldur.

Edebiyatımızda bir sanat olarak çok başvurulan bu deyim aktarması türü, edebiyat incelemelerinde "açık istiare" adını alır. Bu türde, bir şeyin kendi adıyla değil, herhangi bir yönden benzetildiği bir başka şeyin adıyla anılması söz konusudur.

Örneğin; "Kurban olam kurban olam

Beşikte yatan kuzuya."

Bir halk türküsünden alınmış bu parçada "kuzu" kelimesi ile anlatılmak istenen "çocuk" kelimesidir.

"Pişkin" kelimesi, gereğince pişmiş demektir. Yazı dilimizde "nezaket kurallarını bir yana bırakarak işini yürütütmekten çekinmeyen" anlamıyla ve bir deyim aktarmasıyla kullanılır.

"Sıcına karlar yağmış" örneğinde "kar" kelimesi, sakin akülerini ifade etmektedir.

Yine "tilki" kelimesi ile çok kurnaz kimse anlatılmaktadır. Buna benzer örnekler cogaltılabılır.

c) Türkçe'de somutlaştırmış:

Somutlaştırma için kısaca; "Soyut kavramların somut kavramlar yardımı ile anlatılmasıdır" demiştik. Bu anlam olayına da Türkçe'de sık rastlamak mümkün.

Bugün dilimizde somut kavramları yansıtmak üzere kullanılan birçok fiil, somutlaştırma eğilimiyle, soyut kavramların anlatımına da yarar duruma gelmiştir. Örneğin; yanmak(icism yaniyor), bozmak(Hocanın sözüne çok bozuldum), kırılmak(Arkadaşımın bu sözüne çok kırıldım)

Yukardaki cümlelerde "yanmak, bozmak, kırılmak" fiilleri, kendi somut manalarının dışında "ic yanması, darılmak, gücenmek" gibi soyut ifadeleri de vermeye yardımcı olmaktadır.

d) Türkçe'de duyularla ilgili kavramlar arasında aktarmalar:

"Aci söz, tatlı tatlı konuşmak, acı haber" gibi örneklerde görüldüğü üzere, duyularımızla ilgili kavramlar arasında geçişmeler, aktarmalar olabilmektedir. Yani bu örneklerde de görüldüğü gibi tat alma ile ilgili kavramlar (aci, tatlı) yeni kavramların aktarılmasında kullanılmaktadır.

Yine görme duyumuza ilgili olan renk adları "aci sarı, ciy bir renk, sıcak renkler, soğuk renkler" örneklerinde olduğu gibi, duyularla ilgili kavramlar arasındaki aktarmalara örnektir.

2. Türkçe'de Ad Aktarması:

Türkçe'de kimi kalıplasmış, yerleşmiş olan bazı sözlerde göze çarpmaktadır. Örneğin "ağlamak" fiilinin, bu fiille ilgili başka kavramlardan yararlanılarak, "gözyası, gözyası dökmek, gözünün yaşı kurumamak" gibi sözlerle anlatılması bir ad aktarmasıdır. "Çok zamanlır gözüm yaşı kurumaz" Karacaoglu.

"Mozart'ı dinlemek, Van Gogh'u seyretmek" gibi kullanımlar da sanatçı ile eseri arasındaki ilgiden yararlanan, eser yerine sahibinin adının anılması şeklinde beliren ad aktarmalarıdır.

"Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilal!"

Örneginde, "hilal" ay demektir. Ay da bayragın bir parçasıdır. Böylece aralarındaki ilgiden dolayı biri söylenenerek diğerini ifade edilmiş, hatırlatılmıştır.

AZERICEYLE İLGİLİ BAZI ÖZELLİKLER

Azerice'de 9 ünlü(said) 23 ünsüz(samid) ses vardır. Ayrıca bir de apostrof işaretti mevcut. Azerice'deki 9. Ünlü ses çeviri yazında (é) ile gösterdiğimiz kapalı é dir.

Türkiye Türkçesi'nde bulunmayan fazladan iki de ünsüz vardır. Birincisi girtlaktan söylenen hırıltılı (h) sesi, digeri ise sadece kalın ünlülerin yanında bulunan ve Türkiye Türkçesi'ndeki "g" sesinden daha belirgin, daha baskılı olarak telaffuz edilen bir "ğ" sesidir.

Türkiye Türkçesi'nde "i" Ünlüsü ile söylenen birçok kelime Azerice'de "é" iledir.

énmek(inmek), éşitmek(işitmek), héç(hic), sé'r(şair), nêce(nice) v.s. gibi.

Azerice'de Ünlü uyumu kuvvetlidir. Coğu kez yabancı kökenli kelimeler bile uyuma girer.

sahta(sahte), cavab(cevap), aradaki(aradaki) v.s. gibi.

Türkiye Türkçesi'nde "u" ve "ö" ile söylenen kimi kelimeler, Azerice'de "o" ve "ö" Ünlülerini ile söylenir. möhür(mühür), gözel(güzel), böyük(büyük) gibi.

Azerice'de "v" Ünsüzünden önce gelen Ünlülerde yuvarlaklaşma olur.

dövr(drev), ovlad(evlat), sovrulmak(savrulmak) gibi.

Azerice'de ön seste "y" Ünsüzü bazen düber, "y"den sonraki "i" ise çok defa "i"ye dönüşür.

Ürek(yürek), il(yıl), üz(yüz) gibi.

Kelime başı tüm "k" sesleri, Azerice'de "ğ" iledir. Rusça kelimeler bu kuralın dışındadır.

ğalmak(kalmak), ȝelb(kalp), ȝapi(kapı) gibi.

İki ve daha çok heceli kelimelerin sonundaki kalın "k" sesleri "ğ" olur.

torpağ(toprak), olacağ.olacak), gibi.

Arapça ve farsça'dan alınma kelimelerin başında, Türkiye Türkçesi'ndeki "a"nın karşılığı Azerice'de "e"dir.

edalet(adalet), gelebe(galebe), vətən(vatan) gibi.

Kelime sonundaki "k" sesi, iki Ünlü arasında kalınca "y"ye, kalın "ğ"ise "ğ"ye dönüşür.

Ürek= Üreyimde k>y, pəmbiq=pəmbiqi ȝ>ğ gibi.

Eski türkçe'nin iç ve son sesteki (-k-, -k) Ünsüzü, Azerice'de hırıltılı "h" şeklindedir.

yoh(yok), ȝalbmak(kalkmak), ȝorğu(korku) gibi.

Türkiye Türkçesi'nde "d ve t" ile başlayan ekler, Azerice'de sadece "d" iledir.

dəyişdi(değişti) "ş" sesinden sonra bile ek "-di" şeklindedir, alda -da, həsrətdən -den gibi.

Türkçe'deki, kelime sonunda "b,c,d,g" sesleri bulunmaz kuralı yoktur. Yani Azerice'de kelime sonunda bu yumuşak ünsüzler de bulunabilir.
səbeb(sebəp), ətəib(katip), rəng(rənk), əkib(əkip) gibi.

Azerice'de oldukça fazla göçüşme olayı görülür.
torpağ(toprak), yarpağ(yaprak) gibi.

Azerbaycan yazısında kullanılan apostrof işaretinin iki görevi vardır. Birincisi kesmedir. İkincisi ise önceki ünlüyü uzatmaktadır.
lə'net(lanet), mö'cüze(mucize), sə'r(şair) gibi.

AZERICE VE TÜRKİYE TÜRKÇESİNDE
ANLAM GELİŞMESİNE UGRAMIŞ FIILLER
VE GELİŞME YÖNLERİ

ağilan-

Az.: ağilan-: Zehirlenmek. Yemek yemek.

T.T.: ağilan-: Zehirlenmek.

E.T.: aguk- : Zehirlenmek.

D.L.T.: aguk- : Zehirlenmek.

D.K.: -

Ağızlar: ağilan-(ağulan-) Zehirlenmek.

Kelime Azerice'de "zehirlenmek" yanında bir de "yemek yemek" anlamını karşılar duruma gelmiş. Dolayısı ile bir anlam genişlemesine uğramıştır. Kelime "anlam genişlemesi yönünde gelişme göstermiştir" diyorumuz.

ahtar-

Az.: ahtar-: Gizli veya saklanmış, yahut kaybolmuş bir şeyi bulmaya, ortaya çıkarmaya çalışmak. Görmeye, bulmaya çalışmak, aramak, elde etmeye çalışmak. Arzu etmek, bir şeyin olmasına, meydana çıkışmasına çalışmak. Yoklamak, araştırmak, teftiş etmek, muayene etmek. Ummak, beklemek. mec. Oldukça fazla düşünmek, kendini kaptırmak.

T.T.: aktar-: Bir yerden, bir kaptan başka bir yere veya kaba geçirmek. Bir şeyin yolunu, yönünü değiştirmek. Bir kitaptan veya yazıtın, bir bölümü almak, iktibas etmek. Çati kiremitlerini gözden geçirerek, kirik ve bozuk olanlarının yerine yenilerini, sağlamalarını koymak. Sürülmemiş tarayı ilk ve ikinci kez sormek. İletmek; bildirmek. Bir kitabı, daha çok Kur'an'ı baştan sona okumak.

E.T.: aktar-: Dönmek. Aktarmak. Tercüme etmek.

D.L.T.: agtar-: Aktarmak, devirmek. Yenmek.

D.K.: ahtar-: Aktarmak, devirmek, yere yıkmak, attan düşürmek.

Ağızlar: ahtar-(ahdar-, ahtar-) Devşirmek, toplamak. Karıştırmak, alt üst etmek, çevirmek. Dolu olan

bir seyi boşaltmak. Baştan sonuna kadar okumak, hatmetmek. Aramak, arastırmak, sorusturmak. Arayıp bulmak. Çağırmak. Tarlayı ilk defa sürmek. Tarlayı ikinci veya üçüncü defa sürmek. Devirmek, yıkmak. Yemek. Tavuk veya horoz, toprak, çöp v.s. eşelémek.

Örnek: "Evliere gatar meni,
Gül eyler satar meni.
Vefali yarıml olsa,
Ahtarar, tapar meni." Halk Ed. Örneklerinden
(Arar) "Sonalar Sonalar"

Kelimenin, Türkiye Türkçesi'ndeki anlamı ile Eski Türkçe ve diğer başvuru kaynaklarındaki anlamı aynıdır. Azeri Türkçesi'de bu anlamlardan başka anamlar göze çarpmaktadır. Dolayısı ile kelime Azerice'de "başka anlama geçiş yönünde gelişmiş göstermiştir" diyoruz.

apar-

Az.: apar-: Götürmek, getirmek. Yönetmek, yol göstermek, kendisiyle beraber getirmek. Çalmak, kaçırmak, alıp kaçmak. mec. Yenmek, kazanmak. mec. Yok etmek, siliп temizlemek, çıkarmak. mec. Mahvetmek, yok etmek, dağıtmak. Harcanmasına, çalınmasına sebep olmak; elinden almak. mec. Koparmak, yemek, kesmek, silip çıkarmak, bozmak. Hayata geçirmek, yürütmek, icra etmek. İdare etmek, rehberlik etmek. mec. Aklinı almak, mestetmek, bayıltmak, uykusunu getirmek.

T.T.: apar-: Almak, alıp götürmek. argo. Gizlice almak, çalmak, alıp kaçmak.

E.T.: -

D.L.T.: -

D.K.: apar-: Götürmek.

Ağızları: apar-(aparmah): Çalmak, aşırmak, alıp kaçmak.

Örnek: "Gün getdi su içmeye
Girmizi don biçmeye
Gün özün yetirecek
Garı tez götürürecek
Keçəl gizi aparacaq (götürecek)
Saçlı gizi getirecek."

Azerbaycan Halk Yazını Örnekleri

Keçəl:kel

"Aparmak" kelimesinde Azerice'de bir anlam genişlemesi görülmektedir. Türkiye Türkçesi'nde ve Dede Korkut Kitabında "götürmek, almak, alıp gitmek, çalmak." gibi manalarla tespit ettiğimiz kelime, Azerice'de çok geniş bir anlam yüküne sahip olmuştur. Dolayısıyla kelime "anlam genişlemesi" yönünde gelişme göstermiştir diyoruz.

azış-

Az.: azış-: Kendini kaybetmek, doğru yoldan çıkmak, kötü yola düşmek. TazeLENmek(Yara, hastalık)

T.T.: azış-: Gittikçe kızışmak, şiddetlenmek.

E.T.: -

D.L.T.: -

D.K.: -

Ağızlar: -

Örnek: "Gerib sözünü tamama yetirip, biraz da ireli getdi, yolu azib(şasırıp) bir sildirim gayanın başına çihdi." Ustadname= Asig Gerib sildirim:sarp, yalçın

Sadece Azerice ve Türkiye Türkçesi lügatlerinde tespit edebildiğimiz kelime, Azerice'de anlam genişlemesine uğramış yani "anlam genişlemesi" yönünde gelişme göstermiştir.

basdır-

Az.: basdır-: Ekmek, dikmek(ağaç). Toprağa gömmek, kuyulamak. Kapatmak. Hayvanları çiftleştirmek. Tavuğu kuluçkaya yatırmak. esk.Yayınlatmak(eser).

T.T.: bastır-: Basmak işini yaptırmak. Zararlı bir işi önlemek. Üstünlüğünü göstermek. Bir kumasın kenarını kıvırıp dikmek. Gidermek(Örneğin açlığını bastırmak). Hemen yetiştirmek. Ansızın birinin yanına gitmek. Birdenbire ve pek çok etkisini göstermek. hik.Kümes hayvanlarını kuluçkaya yatırmak.

E.T.: basur-:

D.L.T.: basın-: Zayıf görmek; basmak; kahretmek. Bastırmak.

D.K.: bas-: Basmak, yemek, bastırmak, alt etmek.

Ağızları: bastır-(bastırmak): Yemeği pisirilebilecek hale getirmek, hazırlayıp atase koymak. Kümes hayvanlarını kuluçkaya yatırmak. Hayvanları çiftleştirmek. Kapının bastırığını indirip kapatmak. Kaynak suyunu taş ve toprakla örterek ark içinde göturmek. Kuru bir tarayı, rutubetlenmesi için baştan başa sulamak. Sökülen veya eskiyen yamayı dikmek. Bir şeyin üzerini kapamak, örtmek.

Örnek: "Be'zi yerlerde, hüüsile Zengezur'da ancaq meyit basdırılan(gömülen) günü yas sahibinin evine gelen ehsan yeyer ve meyit sahibine başsağlığı vererler."

"Yas Marasimi"

Kelimenin Türkiye Türkçesi'nde bir anlam genişlemesine ugradığını görüyoruz. Anlam genişlemesi yönünde gelişme göstermiştir.

berkit-

Az.: berkit-: Kapamak, kilitlemek, örtmek. Bir şeyle bağlayarak, civileyerek, yapıstırarak, geçirerek, çevirerek, burarak sağlamlaştırmak. Sağlamlaştırmak, alınmaz, geçilmez hale getirmek. Bedenen ve ruhen güçlendirmek. Israr etmek, inat etmek, dediğinden vazgeçmemek. Süratini artırmak, süratlendirmek. Şiddetlenmek, güçlenmek(yağmur, rüzgar, fırtına)

T.T.: berkit-; Sağlamlaştırmak.

E.T.: bekür-(bekle-): Tahkim etmek, sağlamlaştırmak.

D.L.T.: berkit-: Berkitmek, sağlamlaştırmak.

D.K.: berkit-: Sağlamlaştırmak, kuvvetlendirmek.

Ağızları: berkit-(bekit-): Sıkıcı bağlamak. Germek. Söküğü dikmek, yamamak. Üst Üste yiğmek, yüklemek.

Örnek: "Bir ev tikdim yalan oldu,
Ömrüm günüm talan oldu,
Ne çubugumun dibi berkidi,(sağlamlaştı)
Ne keçemi salan oldu!"

"Agilar"

Azerbaycan Halk Yazını Örnekleri

Temel anımları itibarıyla her iki Türkçe'de de hemen hemen aynı anımlara gelen kelime, Azerice'de çok daha fazla anlam yüküne sahiptir. Bu durumda kelime anlam genişlemesi yönünde gelişme göstermiştir diyoruz.

boyla-

Az.: boyla-: Suyun derinliğini ölçmek için dalarak kontrol etmek, veya ölçmek. Başını çıkarıp, boynunu uzatıp bakmak.

T.T.: boyla-: İstemeyerek bir yere gitmek durumunda kalmak. Batmak. Düşmek. Yükselmek, çıkmak.

E.T.: -

D.L.T.: -

D.K.: -

Ağızlar: -

Yalnız Azerice ve Türkiye Türkçesi lügatlerinde tespit edebildiğimiz kelime, başka anımlara geçis yönünde gelişme göstermiştir.

cırla-

Az.: cırla-: Bir şeyden, konuşmadan, şakadan v.s. den dolayı hemen küsmek, darılmak, bozulmak.

T.T.: cırla-: Ince ve usandırıcı ses çıkarmak.

E.T.: cıkra-: (?) Bıcırdamak.

D.L.T.: -

D.K.: -

Ağızlar: cırla-(cırlamah): Karşı gelmek. Gevezelik etmek. Ince ses çıkararak ağlamak. Tız sesle bağırtıp çağırmak. Şarkı okumak. İşemek. Çaresiz kalmak. Zil çalmak. Menteşe ve tekerlek sürtünerek ses çıkarmak.

Kelime Türkiye Türkçesi'de ses taklidi bir kelime iken Azerice'de böyle değildir. Dolayısıyla kelime başka anlamaya geçis yönünde gelişme göstermiştir.

çulla-

Az.: çulla-: Sırtına çul örtmek, koymak(hayvanın). kon. Üst Üste bir sürü elbise giydirmek.

T.T.: çulla-: Hayvana çul örtmek. Fırtınalı denizde dalgalar güverteye su atmak.

E.T.: -

D.L.T.: -

D.K.: -

Ağızları: çulia-: Eskimiş bir saban demirinin üzerine yine eski bir saban demirini kaynatarak yapıştırıp sağlam hale getirmek. Örtmek.

Örnek: "Bozat seni sər tövledə bağlaram,
And içirem, seni mehmer gullaram,
Eger meni bu davadan gurtarsan,
Gizildən, gümüşden seni nallaram.
Bozat gurtar meni, aman gündü,
Yoldaşların darda yaman gündü!"

mehmer=kadife
tövle=ahır

"Aman Gündü"

Azerbaycan Halk Yazını Örneklerinden

Temelde aynı anlamda olan bu kelime, Türkiye Türkçesi'nde başka bir durumu, başka bir kavramı da karşılık duruma gelmiştir. Bu sebeple bir anlam genişlemesinden yanı anlam genişlemesi yönünde bir gelişmeden söz edebiliriz.

danış-

Az.: danış-: Konuşmak, sohbet etmek.

T.T.: danış-: Bir iş için bilgi veya yol sormak, görüş almak, istişare etmek, mesveret etmek.

E.T.: -

D.L.T.: tanış-: Danışmak, işaretleşmek.

D.K.: tanış-: Konuşmak, danışmak.

Ağızları: : Konuşmak, söylemek. Sormak, fikir almak.

Örnek: "Su gelir lüle lüle
Tökülür gizil güle
Giz oğlani dindirir,
Danışib güle güle." Negmeler
(konuşup)

dindirir=konuşturur

Divan'da da Azerice'deki anlamıyla tespit ettiğimiz kelime Türkiye Türkçesi'de bir anlam değiştmesine uğramış gözükmemektedir. Yani kelime için Türkiye Türkçesi'nde başka anlam geçiş yönünde gelişme göstermiştir diyebiliriz.

daran-

Az.: daran-: Taranmak. Bir şeyin Üzerine hücum etmek, Üzerini kaplamak, Üzerinde toplanmak. Tırmanmak.

T.T.: taran-: Taramak işi yapılmak. Kendi başını taramak.

E.T.: -

D.L.T.: -

D.K.: -

Ağızlar: dara-: Taramak.

Örnek: "Hıdır beyin dehresi
Telperinin cehresi,
Cehre deme esası
Dehre deme alması.
Telperi yunu dara,(tarar)
Hıdır bey odun yaras."

DÜZGÜLƏR- A TESTİ TESTİ
(Manilər)

Temelde aynı anlamda olan kelime Azerice'de anlam genişlemesine uğramıştır.

dart-

Az.: dart-: Bir şeyi eliyle veya başka bir şeyle tutarak çekmek, kendisiyle beraber götürmeye çalışmak. Germek. Yukarıya doğru çekmek. Emip çıkarıcı Özelliği olan motorlarla çekip çıkarmak.

T.T.: tart-: Bir şeyin birim cinsinden ağırlığını bulmak. Bir şeyi avuç içinde sallayarak ağırlığını kestirmeye çalışmak. Dikkatle incelemek, değer biçmek. Binek hayvanlarının dizginlerini çekip bırakarak sallamak. məc. Bir şeyin bütün sonuçlarını düşünmek, hesap etmek.

E.T.: tart-: Çekmek.

D.L.T.: tart-: Tartmak. Cəzbetmek, çekmek. Uzatmak, germek. Getirmek, almak, çıkarmak.

D.K.: tart-: Çekmek.

Ağızlar: dart-: Uyuklamak. Çekmek, asılmak. Bir şeyi dengəye getirmek. Tartmak, denemek için yoklamak. El değirmeninde bir şey öğütmek.

Kelimenin Eski Türkçe'deki anlamını dikkate alduğımızda, Azerice'de bu anlamdan fazlaca sapmadığını, Türkiye Türkçesi'nde "başka anlama geçiş" yönünde bir gelişme olduğunu görüyoruz.

der-

Az.: der-: Meyve, çiçek v.s. yi birer birer koparmak, toplamak. Çorap, kılım v.s. de olan yırtık yerleri onarmak.

T.T.: der-: hlk. Dérlemek, toplamak, devşirmek.

E.T.: tir-: Toplamak, dermek.

D.L.T.: tir<kes->: Toplanmak, toplaşmak, derleşmek.

(Bu biçimde bir kelime mevcut. Bu kelime nin de "tir-" kelimesinden türemeye olduğunu hesaba katarak Divan'dan yukarıdaki örneği(kelimayı) aldık.

D.K.: dir-(der-): Toplamak.

Ağızları: der-: Ekini biçip toplamak.

Kelime Azerice'de, kelimenin temel anlamı olan toplamak" anlamından başka anımlar da kazanarak, bir anlam genişlemesine uğramıştır. Dolayısıyla "anlam genişlemesi" yönünde gelişme göstermiştir diyoruz

didin-

Az.: didin-: Çok kaşınmak.

T.T.: didin-: Çok güçlük çekerek sürekli çalışmak.

E.T.: titin-: Cesaret etmek, didinmek.

D.L.T.: titin-: Dayanmak, direnmek, dik bilmek.

D.K.: -

Ağızları: -

Keliyeyi, Eski Türkçe'de, Türkiye Türkçesi'ndeki anlamıyla tespit ettik. Yani kelime T.T.'de Eski Türkçe'deki anlamını korumuş. Azerice'de ise bu anlamın yerine başka bir anlam kazandığını görüyoruz. Kelime Azerice'de "başka anlama geçiş" yönünde gelişme göstermiştir.

dikel-

Az.: dikel-: Uzanmış veya eğilmiş durumunu değiştirip, doğrulmak, ayaga kalkmak. Yukarı doğru tırmanmak, çıkarmak. meç. İnşa edilmek, yapılmak.

T.T.: dikel-: Dik duruma gelmek, dikleşmek. Ayakta durmak. meç. Sert konuşmak, karşı gelmek, birine karşı gelmek.

E.T.: -

D.L.T.: -

D.K.: -

Ağızları: dikel-: Karşı gelmek, kafa tutmak, dayatmak, dikleşmek.

Kelimenin temel anımlarında pek farklılık olmamasına rağmen Özellikle mecazi anımlarında "başka anlam geçiş" yönünde bir gelişme görüyoruz. Kelime Türkiye Türkçesi'nde mecazen "sert konuşmak, karşı gelmek" anımlarına gelirken, Azerice'de "inşa edilmek, yapılmak" anımlarını taşımaktadır.

diklen-

Az.: diklen-: Kalkıp doğrulmak, uzanmış veya eğilmiş haldeyken durumunu değiştirerek dik duruma gelmek, yerinden kalkıp yukarı doğru tırmanmak, yokus yukarı yönelmek.

T.T.: diklen-: Dik bir duruma gelmek. Birine karşı ters bir davranışta bulunmak, karşı gelmek, kafa tutmak.

E.T.: -

D.L.T.: -

D.K.: -

Ağızları: diklen-: Karşı gelmek, kafa tutmak, dayatmak, dikleşmek.

Kelimenin yan anımlarında "başka anlama geçiş" yönünde bir gelişmeden söz edebiliriz. Çünkü T.T.'de yan anımlar olarak "kafa tutmak, birine karşı ters davranışta bulunmak, karşı gelmek" varken, Azerice'de "yüksek doğru tırmanmak, yokus yukarı yönelmek" anımları bulunmaktadır. Her ne kadar ağızlardan başka diğer başvuru kaynaklarımızda bu kelimeyi tespit edemesek de, ağızlardaki anlamını gözönüne alduğımızda yukarıdaki gibi bir gelişmeden söz etmek mümkün.

din-

Az.: din-: Konuşmak, söz söylemek. Seslenmek, duyulmak.
Azarlamak, laf söylemek, keyfini bozmak.

T.T.: din-: Sona ermek, bitmek, durmak. (Ses için) Susmak.
(Kar, yağmur, rüzgar için) Kesilmek, yağması ya da esmesi durmak.

E.T.: -

D.L.T.: -

D.K.: tin(dür)-: Din(dir)mek.

Ağızlar: din-: Çok yorulup iş göremez hale gelmek.
Söylemek. Sataşmak.

Örnek: "Camaat dinib danışmadı. Çünkü haminin gazidan zehlesi gedirdi."

Garavelliler (Güldürücü Öyküler)
"Semed Gazidan Gisas Aldı"

Kelimeyi Eski Türkçe'de tespit edemedik. Ancak, Dede Korkut kitabındaki "din-" fiilinden türeyen "tindür-" fiilinin varlığı ve bu fiilin anlamının da Türkiye Türkçesi'ndeki aynı fiille aynı anlamda olması, "din-" fiilinin Azerice'de "başka anlamaya geçiş" yönünde gelişme gösterdiğini göstermektedir.

dürt-

Az.: dürt-: Zor, güç kullanarak bir seyi sokmak,
yerleştirmek. Yumrukla vurmak.

T.T.: dürt-: Ucu sivri bir şeyle hafifçe itmek.
mec. İstenilen şeyi yaptırmak için, birini
kışkırtıcı söz söylemek, tahrik etmek.
mec. uyarmak, ikaz etmek. Değmek, dokunmak.

E.T.: türt-: Dürtmek.

D.L.T.: türt-: Sürtmek, sıvamak, çalmak.

D.K.: dürt-: Dürtmek, sokmak, sürmek, sürtmek.

Ağızlar: dürt-: Gagalamak.

Temel anımları itibarıyla pek farklılık arzetmeyen kelime, her iki Türkçe'de de kazandıkları yeni yan anımlar sebebiyle anlam genişlemesine uğramıştır. Bu durumda kelime her iki Türkçe'de de "anlam genişlemesi" yönünde gelişme göstermiştir diyoruz.

erin-

Az.: erin-: Tembellilik etmek, üsenmek. Sıvı hale getirilmek. Zayıflamak, incelmek. Utanmak, mahcup olmak.

T.T.: erin-: Üsenmek.

E.T.: érin-: Tembelleşmek, Üsenmek.

D.L.T.: erin-: Erinmek, Üsenmek.

D.K.: erin-: Erimek.

Ağızlar: erin-: Üsenmek, tembellilik etmek.

Örnek: "Guşumu atdım derine,
Gelir erine erine (Üşene Üşene),
İki giza, bir geline,
Galdım yalvara yalvara." (Maniler) "Yalvara yalvara"

Temel anımları itibariyle her iki Türkçe'de de aynı anlamda olan kelime Azerice'de daha başka anımlar yüklenerek "anlam genişlemesi" yönünde gelişmiş göstermiştir.

es-

Az.: es-: Titremek, hareket etmek, dalgalanmak. meç.
Sınırلنmek, kendini kaybetmek, hiddetlenmek.
Üzerine titremek gözünün önünden ayırmamak.

T.T.: es-: (Hava için) Bir yönden bir yöne akmak, rüzgar olmak. meç. Yapılması önce düşünülmüş olmayan veya beklenmeyen bir sevi yapmaya birden bire karar vermek.

E.T.: -

D.L.T.: -

D.K.: es-: Esmek.

Ağızlar: es-: Bir seyi eksiltmek, azaltmak. Sıvışmak, kaçmak. Aradan kayboluvermek. Herhangi bir seye kızıp bulunduğu yerden hızla çıkmak. Yüregi kalkmak, heyecanlanmak. Esnek olmak, yaylanmak. Tahili savurarak temizlemek.

Örnek: "...Molla başlayır ohumağa:

- Zeiflik, ürek bulanması, baş ağrısı, göz garalması gılçaların ağrımı, ellerin esmesi (titremesi), istahin olmaması. Arvad bunların hamisi mende var. Gördün nece tapdim?"

(Gülencekler=Latifeler) "Belke Men de Yerikleyirem."

Kelime Dede Korkut kitabında da Türkiye Türkçesindeki anlamıyla geçmektedir. Dolayısıyla Türkiye Türkçesinde eski anlamını korumuştur. Azerice'deyse başka anlama geçiş yönünde gelişme göstermiştir.

gacış-

Az.: gacış-: Toplu halde koşuşmak, herkes bir tarafa koşmak, her bir tarafa dağılmak. Koşma yarışı yapmak, koşu müsabakasında yarışmak.

T.T.: kacış-: Hep birden kaçıp dağılmak.

E.T.: -

D.L.T.: kacış-: Kaçışmak.

D.K.: -

Ağızlar: gacış-: Kaçışmak.

Temel anımlar bakımından her iki Türkçe'de de aynı anlamda olan kelime Azerice'de "koşu müsabakasında yarışmak" gibi bir anlam daha kazanarak anlam genişlemesine uğramıştır.

galhin-

Az.: galhin-: Kalkmak, ayağa kalkmak, doğrulmak.

T.T.: kalkın-: Durumunu düzeltmek, aşamalı bir biçimde gelişmek ilerlemek.

E.T.: kali-: Kalkmak.

D.L.T.: -

D.K.: -

Ağızlar.: -

Eski Türkçe'de "kali-" biçiminde tespit ettiğimiz kelime Türkiye Türkçesi'nde başka anlama geçiş yönünde gelişme göstermiştir.

gandır-

Az.: gandır-: Anlatmak, öğretmek, bildirmek, etrafıca anıtlarak öğrenmesini sağlamak, izah etmek.

T.T.: kandır-: Kanmasını sağlamak, inandırmak, ikna etmek. Aldatmak. İçme yeme isteğini karşılamak.

E.T.: kandur-(kantur-): Tatmin etmek, kandırmak.

D.L.T.: kandur-(kantur-): Su ve başkalarına kandırmak.

D.K.: -

Ağızlar: -

Eski Türkçe ve Divanü Lügati't-Türk'te Türkiye Türkçesindeki anlamıyla tespit ettiğimiz kelime, Azerice'de başka anlamları da duruma gelmiştir. Yani kelime, başka anlama geçiş yönünde gelişme göstermiştir.

gayır-

Az.: **gayır-**: İmal etmek, üretmek, hazırlamak. Inşa etmek, yapmak, hazırlamak. Hazırlamak, yapmak, kurmak. Tamir etmek, eksik tarafını tamamlamak. İş yapmak, bir işle mesgul olmak, yapmak, becermek.

T.T.: **kayır-**: Koruyarak başarısını sağlamak, elinden tutmak, himmet etmek. Birini başkalarının veya işin zararı pahasına tutmak, haksız yere kolaylıklar saglamak, iltimas etmek.

E.T.: **kadgur-**: Kederlenmek.

D.L.T.: **kadhgur-(kaygur-)**: Kayırmak. Kaygıya düşmek, kaygılanmak.

D.K.: -

Ağızlar: **kayırl-**: Korumak. Merak etmek.

Örnek: "...Guyudakiler buna bahib gülüşdüler. Donnuz ağlaya ağlaya dedi: -Gardalar, bes siz burada ne gayırırsınız? (yapıyorsunuz)"

(TÜLKÜ TÜLKÜ TÜNBEKİ)

Eski Türkçe'de "kederlenmek" anlamıyla tespit ettiğimiz kelime, Divanü Lügati't-Türk'te (kaygılanmak) anlamanın yanında Türkiye Türkçesindeki gibi "kayırmak" anlamına da gelmektedir. Buradan hareketle kelime, Azerice'de başka anlama geçiş yönünde gelişme göstermiştir diyoruz.

ğısin-

Az.: **ğısin-**: Israrla talep etmek, istemek. Hirildamak. kisılmak, azalmak (ses).

T.T.: **kisin-**: hlk. Kendi ihtiyaçlarını karşılamada tutumlu davranışmak. ımsak etmek.

E.T.: --

D.L.T.: kısın-: Kismak, cimrilik etmek. Sidigi tutulmak.

D.K.: -

Ağızlar: -

Divan'da (kismak, cimrilik etmek) anlamı olan kelime (ki bu anımlar T.Türkçesi'ndeki anımlarla paraleldir) Azerice'de başka anlama geçiş yönünde gelişme göstermiştir.

ğisğirt-

Az.: ığışğirt-: Birinin haykırmasına, bağırmasına sebep olmak, bagırtmak, haykırtmak.

T.T.: kışkirt-: (Kümes hayvanlarını) Ürkütüp kaçırmak. Bir kimseyi kötü bir iş yapması için harekete geçirmek, tahrik etmek.

E.T.: -

D.L.T.: kış-: Meyletmek, kaymak. → kışkirt-: Meylettirmek (?)

D.K.: -

Ağızlar: kışkirt-: Geri çevirmek. (köpeği kışkırttıım üzerine gelmez.)

kışkır- : Köpeği isirmaya, havlamaya kıskırtmak.

Örnektir "...Gün hanım Tapdig'in yedegindeki meymunu gören kimi berkden ığışırıp (bağırtıp) yere yiildi, özünden getti." (Nağıllar = Masallar) Tapdig

Divan'da "meyletmek, kaymak" anlamında tesbit ettiğimiz "kismak" kelimesinin varlığı bizi kıyaslamayla "kışkırtmak(meylettirmek)" olabileceği düşüncesine sevk etmektedir. Buradan hareketle bu kelime Azerice'de başka anlama geçiş yönünde gelişme göstermiştir.

gonagla-

Az.: gonagla-: Misafir etmek, misafir kabul etmek.

T.T.: konakla-: Yolculuk esnasında bir yerde kalıp geceyi geçirmek.

E.T.: -

D.L.T.: konukla-: Misafir etmek. Ev sahibinin rızası olmadan evde gecelemek.

D.K.: konukla-: Misafir etmek.

Ağızlar: konagla-: Konuk olmak.

Kelime Azerice'de başka anlama geçiş yönünde gelişme göstermiştir.

götür-

Az.: **götür-**: Eline almak, eline alıp kaldırmak.
Defnetmek için götürmek, kaldırmak(cenaze).
Kendisi ile beraber götürmek. Kendi içine
elmak, kabul etmek, dahil etmek. Kavramak,
öğrenmek. Elde etmek, ürün almak. Her tarafa
yayılmak, bürümek, basmak, kaplamak, sarmak.
Göz önüne almak, misal göstermek. Harcanmak,
masraf edilmek, tamamlanmak, mal olmak.
Başlamak, tekel atmak. Sinirlendirmek,
hiddetlendirmek, şiddetli tesir etmek. Almak.
Tahammül etmek, katlanmak, kabul etmek.
Çıkarmak(başlıklar). Yemek tadına bakmak.

T.T.: **götür-**: Taşımak, ulaştırmak veya koymak. Bir kimseyi
bir yere kadar yanında yürütmek. Bir şeyi
yakından uzaga yürütmek(Arabayı götürmek).
Yerinden ayırıp uzağa atmak veya yok etmek.
Bir sonuca vardırmak. Güvenlik güçleri
tarafından yakalanmak. m.eç.Kaybolmasına, yok
olmasına sebep olmak.

E.T.: **kötür-**: Yükseltmek. Tahammül ekmek. Taşımak.

D.L.T.: **kötür-**: Götürmek.

D.K.: **götür-**: Götürmek. Kaldırmak, yükseltmek.

Ağızları: **götür-**: Dayanmak, tahammül etmek.

Örnek: **SARAMI**

Arpa çayı aşdı, daşdı
Sel Saranı götdü(götürdü), gaşdı
Ala gözlü, gelem gaşdı.
Apardı seller Saramı,
Bir ala gözlü balamı!

Bu fiil ner iki Türkçe'de de anlam genişlemesi yönünde gelişme göstermiştir. Eski Türkçe'de "yükseletemek, tahammül etmek, taşımak." anımları ile tespit ettiğimiz kelimenin, hem Azerice'de, hem de Türkiye Türkçesi'nde bu anımlara ilave olarak birçok anlamı ortaya çıkmış, birçok kavramı karşılık duruma getirmiştir.

gurtar-

Az.: **gurtar-**: Bitirmek, sona erdirmek, tamamlamak.
Bitmek, tamamianmak, sona ermek. Tükenmek.
Kurtarmak, hürriyetini vermek, ağır, kötü,
çikilması zor durumdan çıkarmak. Kendini
kurtarmak, kurtulmak. Ölmek, ruhunu
teslim etmek.

T.T.: **kurtar-**: Bir canlıyı bir felaketten, bir tehlikeden
veya zor durumdan uzaklaştırmak. Kurtulmasını
sağlamak; uzaklaştırmak. Kazandırmak, yeniden
ele geçirmek(Evi rehinden kurtardı). Bir seye
zarar gelmesini önlemek. Birinin
cezalandırılmasını engellemek. (Olumsuz
olarak)Bir şeyin değerini karşılamamak(Elli
bin liradan aşağı kurtarmaz).

E.T.: **kurtkar-**(kutkar-, kurtgar-): Kurtarmak.

D.L.T.: **kutgar-**(kutrar-): Kurtarmak.

D.K.: **kurtar-**: Kurtarmak.

Ağızlar: **gurtar-**: Pişmiş yemeği tabaklara boşaltmak.

Örnek: "Öküzün hodagları
Sallanıp dodağları
Tez çekin yer gurtarsın(bitirsin)
Gayitsin hodagları."

hodag=çift süren adam, gayitmek=dönmek

Kelimenin temelde anımları aynı. Fakat, her iki Türkçe'de de
anlam genişlemesine uğramıştır.

ilişdir-

Az.: **ilişdir-**: Bir şeyi başka bir şeye geçirmek, takmak.
Bağlamak. Dolamak, dolestirmek. Kursunları
tek tek namluya vermemek. məc. Sert vurmak,
siki tokat atmak.

T.T.: **iliştir-**: İlişmesini sağlamak; bağlamak, tutturmak,
egreti takmak, hafifçe tutturmak.

E.T.: **il-**(yıl-, ylı-): İlistirmek. Hücüm etmek.
ilin-(yilin-): Takılmak, ilişmek.

D.L.T.: **iliş-**: Birbirine ilişmek. Çatışmak. Asmakta yardım
ve yarış etmek.

D.K.: **ilişdir-**: İlistirmek, takmak, geçirmek.

Ağızlar: ilistür-(ilişdür-): Bağlamak, tutturmak, eklemek, dikmek. Hayvanı bir yere gelişigüzel bağlamak. Tokat atmak.

Temel anımları bakımından her iki Türkçe'de de aynı anımları taşıyan kelime Azerice'de daha başka anımlar da yüklenerek "anlam genişlemesine" uğramıştır. Yani kelime Azerice'de anlam genişlemesi yönünde gelişme göstermiştir.

irdele-

Az.: irdele=: Mah. Temizlemek.

T.T.: irdele=: Bir konunun incelenmesi ve eleştiriilmesi gereken bütün yönlerini birer birer incelemek, araştırmak, mütalaa etmek.

E.T.: -

D.L.T.: irde=: Aramak.

D.K.: -

Ağızlar: irdele=: Bir şeyin üzerine fazlaca düşmek, incelemek, araştırmak.

Divan'da "aramak" anımiyla tespit ettiğimiz kelime Azerice'de "başka anlama geçiş" yönünde gelişme göstermiştir. Kelime Türkiye Türkçesi'nde Divan'daki anımiyla paralellik göstermektedir.

kesdir-

Az.: kesdir=: Kesmek fiilini yaptırmak. Bir yere yaslanıp beklemek. Durmak, vazgecmeden beklemek. Bir seyi devam ettirmeye engel olmak, izin vermeme, durdurmak. Siparisle bir sey hazırlatmak. Kestirmek(elbise). Çitletmek, duvar ördürmek, arayı çit, duvar v.s. ile kestirmek, böldürmek. Kesin karara varmak, belirlemek. Tahmin etmek, anlamaya çalışmak. Sünnet ettirmek.

T.T.: kestir=: Kesmek işini yaptırmak. Tahmin etmek. Kesilmesini sağlamak, kesilmesine yol açmak. Karar vermek. Kısa bir süre uyumak.

E.T.: -

D.L.T.: kestür=: Kestirmek.

D.K.: -

Ağızlar: kestir-: Pekmez kaynatılırken sıraya pekmez toprağı koymak. Kaynayan şeker şerbetine veya reçele limon suyu koymak. Bebe hayvan yavrusunu düşürmek.

Kelimenin temel anımları aynı olmakla birlikte Azerice'de yan anımlarda cogalma görüyoruz. Dolayısıyla bir anlam genişlemesinden söz edebiliriz. Kelime Azerice'de anlam genişlemesi yönünde gelişme göstermiştir diyebiliriz.

ortal-

Az.: ortal-: Ortadan ikiye bölmek. Ortak etmek. Etrafını çevirmek, kuşatmak.

T.T.: ortala-: Ortasını bulmak, ortasına varmak. Topla oynanan bazı oyuncularda, oyuncu topu alanın ortasına doğru vurmak.

E.T.: -

D.L.T.: ortula-: Ortalamak, ortasına varmak.

D.K.: -

Ağızlar: -

Kelime Divan'da, Türkiye Türkçesi'ndeki anlamı ile aynı aynı anlamda verilmiştir. Fakat Azerice'de bu anlamdan farklılık arzettmektedir. Dolayısıyla kelime Azerice'de başka anlam geçiş yönünde gelişme göstermiştir.

seyirt-

Az.: seyirt-: Atı dört nala sürmek, koşturmak.
Uçurmak(kuşları)

T.T.: segirt-: Çabuk adımlarla veya sıçrayarak yakın bir yere doğru yürümek.

E.T.: -

D.L.T.: sekirt-: Segirtmek, koşturmak.

D.K.: segirt-: Segirtmek, koşmak, koşturmak.

Ağızlar: seyirt-: Koşmak.

Kelime Azerice'de, Divan'daki anlamına paralel olarak verilmiştir. Türkiye Türkçesi'nde ise Divan'da verilen anlamdan az çok farklı bir anlamla karşımıza çıkmaktadır.

Şu durumda kelime için Türkiye Türkçesi'nde başka anlama geçişten sözdebiliriz. Bunun yanında kelime Azerice'de "kuşları uçurmak" gibi bir anlam daha kazanarak bir de anlam genişlemesine uğramıştır. Kisaca diyebiliriz ki bu kelime, Türkiye Türkçesi'nde başka anlama geçiş yönünde, Azerice'de de anlam genişlemesi yönünde gelişme göstermiştir.

sürdür-

Az.: **sürdür-**: Bir yöne, bir semte doğru yönlendirmek, istikamet verdirmek.

T.T.: **sürdür-**: Sürmek işini yaptırmak. (Bir durumun, bir şeyin) Sürmesini sağlamak, olmasını sağlamak.

E.T.: **sür-**: Sürmek. >**sür(dür-)**: Sürdürmek.

D.L.T.: **sürtür-**: Sürdürmek, sürttürmek.

D.K.: **sürdür-**: Sürdürmek. Sundurmak(kadeh):

Ağızlar: -

Kelime Divan'da Türkiye Türkçesi'ndeki ile aynı anlamda geçmektedir. Azerice'de bu kelime başka anlama geçiş yönünde gelişme göstermiştir.

sürt-

Az.: **sürt-**: Elini vücutunun belirli bir yerinde sağa sola doğru bastırarak hareket ettirmek. Bir şeyi sürtme vasıtasiyla doğramak, parçalamak(havuç, pancar v.s.). Hareket halindeyken acı vermek, agrıtmak, zedelemek(ayakkabı v.s.). Dokundurmak, dokundurarak domaştırmak, gezdirmek. Kum v.s. ile sürtüp temizlemek. mah. Geciktirmek, sürüncemede bırakmak.

T.T.: **sürt-**: Bir şeyi bastırarak diğer bir şeyin üzerinden geçirmek. Dokundurmak. tkz. Başibos dolaşmak, yararsız dolaşmak.

E.T.: **sürt-**: Ovmak.

D.L.T.: **sürt-**: Sürtmek; sürmek.

D.K.: -

Ağızlar: **sürt-**: Söylemek, anlatmak. Gizlenmek. Badana etmek. Zaman öldürerek nedensiz gezip dolaşmak. Temel anımları bakımından her iki Türkçe'de de aynı anımlara gelen kelime, yine her iki Türkçe'de de birçok yan anıam yüklenmiştir.

Yüklenikleri bu yan anımlar da iki Türkçe'de de farklı farklıdır. Şu halde diyoruz ki kelime, Azerice ve T. Türkçesi'nde anlam genişlemesi yönünde gelişme göstermiştir.

tepin-

Az.: **tepin-**: Sinirlenmek, şiddetli azarlamak, üzerine haykirmak, tehdit etmek. Üzerine atlamak, yürümek, hücum etmek, hamle etmek.

T.T.: **tepin-**: Ayaklarını hızla vurmak. Öfke ve sevincini açığa vuracak davranışlarda bulunmak. (Ayaklarını vurarak) Gürültü etmek. meç. Bir şeyi istememek, diretmek, kabul etmemek.

E.T.: -

D.L.T.: **tepin-**: Tepmek, bir şeyi ayakla kimildatmak.

D.K.: -

Ağızlar: **tepin-**: Yerinde duramamak.

Kelime Azerice'de başka anlamaya geçiş yönünde gelişme göstermiştir.

ügen-

Az.: **ügen-**: Güllerken soluğu kesilecek gibi olmak, katılmak, gülmekten bayılacak gibi olmak.

T.T.: **ügen-**: Büyük bir üzüntü veya acıdan kırınmak, soluğu tıkanmak, ağlaya ağlaya bayılmak.

E.T.: -

D.L.T.: -

D.K.: -

Ağızlar: **ügen-**: Ağlaya ağlaya bayılmak, kendini yitirmek. Ağrıdan acıdan kırınmak. Kederlenmek. Olağanüstü üzülmek. Olağanüstü acı duyarak sessiz yakınlamasız ağlamak. Yorgun düşmek, yorgunlaşmak. Keyiflenmek, hazzı duymak. Hızla dönmek, süzülmek.

Eski Türkçe'de ve diğer başvuru kaynaklarımızda tespit edemedigimiz kelime, her iki Türkçe'de de tamamen zıt yönde anlam taşımaktadır. Ağızlardaki anlamını göz önünde tutarsak kelime Azerice'de başka anlamaya geçiş yönünde gelişme göstermiştir diyebiliriz.

Üstele-

Az.: Üstele-: Üstün gelmek, galip gelmek, yenmek.

T.T.: Üstele-: Bir düşünce veya istek üzerinde ısrarla durmak, direnmek, tekit etmek. (Hastalık) Yeniden ortaya çıkmak, depreşmek. Bir isteği, bir buyruğu tekrarlamak, tekit etmek. Bir seyin üzerine eklenmek, katılmak, inziman etmek.

E.T.: Üstel-: Coğalmak.

D.L.T.: Üstel-: Artmak, coğalmak; artırılmak.

D.K.: -

Ağızlar: Üstele-: Ayak diremek, üstüne düşmek. Artmak, yenilenmek(hastalık). Karşı koymak.

Kelimeyi Divan'da ve Eski Türkçede "coğalmak, artmak, artırılmak" anımlarıyla tespit ettik. Ki bu anımlara kelimenin Türkiye Türkçesi'ndeki anımları arasında da rastlıyoruz. Azerice'de ise tamamen başka bir anlamla karşı karşıyayız. Su halde kelime Azerice'de başka anlama geçiş yönünde gelişme göstermiştir diyoruz. Ayrıca T.Türkçesi'nde, bu kelimeyi geniş bir anlam yüküyle görüyoruz. Kelime T.Türkçesi'nde de anlam genişlemesine uğramıştır.

BİBLİYOGRAFYA

Ahundov,Ehliman,Azerbaycan Halk Yazını Örnekleri, Aktaran
Semih Tezcan, T.D.K. Yayınları445, 2. Baskı,YÖK Matbaası
Ankara 1994.

Aksan,Dogân, Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim,
T.D.K. Yayınları439/1, T.T.K. basımevi, 4. Baskı,Ank. 1990

Aksan,Dogân, Anlambilimi ve Türk Anlambilimi, A.Ü. basımevi,
Ankara 19971.

Altaylı,Seyfettin,Azerbaycan Türkçesi Sözlüğü,
M.E.B.Yayınları2468, Milli Eğitim basımevi, İstanbul 1994.

Arat, Reşit Rahmeti, Atabetü'l-Hakayık, T.D.K. Yayınları,
T.T.K. basımevi, Ankara 1992.

Atalay, Besim, Divanı Lügati't-Türk 4 cilt,T.D.K.
Yayınları521, 3. Baskı, T.T.K. basımevi, Ankara 1992.

Bozkurt,Fuat, Türklerin Dili, Cem Yayınevi, İstanbul 1992.

Caferoğlu,Ahmet, Türk Dili Tarihi, İstanbul 1981.

Canpolat,Mustafa, Mecmu'atü'n-Neza'ir, T.D.K. Yayınları,
A.Ü. Basımevi, Ankara 1982.

Derleme Sözlüğü 13 cilt, T.D.K. Yayınları 211/1,
2. Baskı,A.Ü.Basımevi, Ankara 1993.

Dilçin,Cem, Yeni Tarama Sözlüğü, T.D.K. Yayınları, A.Ü.
Basımevi, Ankara 1983.

Ergin,Muharrem, Dede Korkut Kitabı, T.D.K. Yayınları219,
2. Baskı, T.T.K. Basımevi, Ankara 1991.

Ergin,Muharrem, Türk Dilbilgisi, Boğaziçi Yayınları,
16. Baskı, Kurtiş Matbaası, İstanbul 1985.

Gencan,Tahir Necat, Dilbilgisi, Ankara 1979.

Hacıeminoğlu,Necmettin, Türk Dilinde Yapı Bakımından
Fiiller, Kültür Bakanlığı Yayınları1348, Türk Dünyası
Arastırımları Vakfı(Dizgi- Baskı), İstanbul 1991.

Hasanov,Hasan, Sözün Manaları ve İşledilmesi, Bakü 1982.

Komisyon, Karşıyaştırmalı Türk Lehçeleri Sözlüğü, Kültür
Bakanlığı Yayınları54, Başbakanlık Basımevi, Ankara 1992.

Kurul, Türk Dili ve Kompozisyon Bilgileri, YÖK Matbaası
Ankara 1990.

Oguz Grubu Türk Dillerinin Mukayeseli Gramatikası,
(Morfologia), Bakü 1986.

Tekin, Talat, Orhon Yazitları, T.D.K. Yayınları 450, T.T.K.
Basımevi, Ankara 1988.

Türkçe Sözlük, T.D.K. Yayınları, Yeni Baskı, T.T.K.
Basımevi, Ankara 1988.

Türk Dili Araştırmaları Yıllığı- Belleten 1978-79, T.D.K.
Yayınları 481, A.Ü. Basımevi, Ankara 1981.

Von Gabain, A., Eski Türkçe'nin Grameri, Çeviren Mehmet
Akalın, T.D.K. Yayınları 332, T.T.K. Basımevi, Ankara 1988.

Zülfikar, Hamza, Yabancılar İçin Türkçe Dilbilgisi, A.Ü.
Türkçe Kursu Yayınları, A.Ü. Basımevi, Ankara 1980.